

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Tadeja Hočevar
Mentorica: red. prof. dr. Mirjana Ule

SAMORAZKRIVANJE IN VAROVANJE SEBSTVA
V
MEDOSEBNIH ODNOSIH

Diplomsko delo

Ljubljana, 2006

Zahvaljujem se

mentorici red. prof. dr. Mirjani Ule,
študentom, ki so odgovarjali na vprašanja,
dr. Andreju Pinterju, Alešu Juraku,
mami in očetu,
sestri
in vsem ostalim, ki so kakor koli pripomogli k nastanku diplome.

KAZALO

UVOD	4
1 Odnosno komuniciranje	5
1.1 Altmanov in Taylorjev model socialne penetracije.....	6
1.2 Značilnosti samorazkrivanja.....	8
1.3 Razlogiza samorazkrivanje.....	9
2 Meje samorazkrivanja in zadržanost	11
2.1 Avtonomnost.....	11
2.1.1 Refleksivna avtonomnost.....	11
2.1.1.1 Decentriranje subjekta.....	12
2.2 Skrivnosti in odnosne zagate.....	13
2.3 Samorazkrivanje v primarnih in referenčnih skupinah.....	15
3 Zaupanje	17
3.1 Razvoj čustev in duševni procesi v primarnem objektne razmerju.....	17
3.1.1 Sinteza občutkov ljubezni in destruktivnih vzgibov.....	20
3.1.2 Zaupanje v dobri lik in samorazkrivanje.....	22
3.2 Samorazkrivanje prek spolne aktivnosti.....	22
3.2.1 Predgenitalni položaj.....	23
3.2.2 Genitalni položaj.....	24
3.2.3 Samorazkrivanje prek spolne aktivnosti.....	26
3.3 Samovrednotenje in vrednotenje drugega po teoriji stika.....	27
3.3.1 Teorija stika in koncept skripta.....	27
3.3.1.1 Modeli stika in vedenjski vzorci.....	28
3.3.2 Samovrednotenje in vrednotenje drugih ter samorazkrivanje.....	30
4 Samozavedanje in iskrenost	31
4.1 Johari okno zavedanja.....	31
4.2 Stanja zavedanja po transakcijski analizi.....	32
4.2.1 Tipi transakcij.....	33
4.2.2 Stanja zavedanja in samorazkrivanje.....	34
4.3 Karpmanov dramski trikotnik.....	34
4.3.1 Karpmanov dramski trikotnik.....	34
4.3.2 Interakcija in značilnosti vlog.....	35

4.3.3	Primeri	37
4.3.4	Samorazkrivanje v dramskem trikotniku	39
5	Raziskava o vplivu zaupanja na samorazkrivanje	40
5.1	Model	40
5.2	Metodologija in vzorec	40
5.3	Stopnja pripravljenosti na samorazkrivanje	40
5.3.1	Analiza podatkov in rezultati	41
5.3.2	Interpretacija rezultatov	43
5.4	Stopnja zaupanja	44
5.4.1	Analiza podatkov in interpretacija rezultatov	44
5.5	Povezanost med spremenljivkama 'stopnja pripravljenosti na samorazkrivanje' in 'stopnja zaupanja'	46
5.6	Sklepne ugotovitve	47
6	Raziskava o nagnjenosti k samoprevari	48
6.1	Metodologija in vzorec	48
6.2	Analiza podatkov in interpretacija rezultatov	48
6.3	Povezanost med spolom in nagnjenostjo k samoprevari	51
6.4	Sklepne ugotovitve	51
	ZAKLJUČEK	53
	<i>Povzetek</i>	55
	<i>Abstract</i>	55
	VIRI IN LITERATURA	56
	PRILOGA	58

UVOD

Vprašanje samorazkrivanja in varovanja sebe me vznemirja že dlje časa, zato sem se v svoji diplomski nalogi odločila pisati o stvareh, za katere mislim, da pomembno vplivajo na posameznikov odnos do razkrivanja informacij o sebi kot o celostni osebi v odnosih s pomembnimi drugimi.

Pri tem me bo zanimalo, kdaj in zakaj posameznik čuti potrebo po razkrivanju osebnih informacij o sebi, predvsem pa, od česa je odvisno, ali bo svojo potrebo po samorazkrivanju dejansko zadovoljil. Osredotočila se bom na samozavedanje in iskrenost ter na zaupanje, ki so po mojem mnenju s samorazkrivanjem močno povezani.

V teoretičnem delu naloge bom samorazkrivanje opredelila in ga navezala na pojem sebe, pri čemer bom izhajala iz Altmanovega in Taylorjevega modela socialne penetracije, ki prikazuje napredovanje intimnosti v odnosih kot rezultat medsebojnih samorazkrivanj posameznikov, kjer le-ti s čedalje bolj osebnimi razkrivanji prodirajo čedalje globlje v jedro sebe drug drugega in tako dobijo zelo osebno vpogled drug v drugega. Nato bom potrjevala teze: 1) da se pri samorazkrivanju posameznik/ica sooča z znotrajosebnim konfliktom med potrebo po medosebni bližini in potrebo po varovanju sebe, 2) da na posameznikovo pripravljenost razkrivati informacije o sebi vpliva zaupanje v dobri lik, 3) da negativen vpliv primarnega okolja zmanjšuje posameznikovo pripravljenost razkrivati informacije o sebi, 4) da ponotranjena slaba podoba spola vpliva na težave pri samorazkrivanju prek spolne aktivnosti in 5) da se prek samorazkrivanja posameznik/ca lahko osvobodi disfunkcionalnega življenjskega skripta. V drugem, empiričnem delu bom nato predstavila rezultate raziskave, ki sem jo izvedla na vzorcu sto petdesetih študentov, kjer sem ugotavljala vpliv zaupanja na samorazkrivanje in nagnjenost k samoprevari oziroma stopnjo samozavedanja in iskrenosti do sebe.

Opirala se bom na različne socialnopsihološke in psihološke teorije in prakse: vprašanje posameznikove avtonomnosti bom predstavila z vidika simboličnega interakcionizma, na vpliv zaupanja na samorazkrivanje bom gledala skozi prizmo psihoanalize in teorije stika, pri vprašanju samozavedanja in iskrenosti pa bom izhajala iz transakcijske analize.

Za analizo podatkov v empiričnem delu bom uporabila statistične metode, ki jih omogoča računalniški statistični program SPSS.

1 Odnosno komuniciranje

Kot pravi Uletova (Ule, 2005), »vsaka naša izjava, komunikacijska gesta ali izraz nosi s seboj dve sestavini: informacijo o vsebini in odnos do sogovornika« (Ule, 2005: 334). Razlikovanje teh dveh vidikov komuniciranja so po Rueschu in Batesonu natančneje opredelili Watzlawick, Beavin in Jackson (v Ule, 2005), ki ločijo sporočevalno funkcijo komuniciranja, katera označuje semantično vsebino sporočila in se nanaša na to, kaj sporočamo, ter odnosno funkcijo komuniciranja, katera določa pragmatično vrednost sporočila oziroma določa, kako razumeti sporočilo, in sicer glede na odnos med udeleženci komunikacijske situacije. Podobno nekateri avtorji (Barker, Danzinger v Ule, 2005: 266-267) govorijo o reprezentaciji, kjer gre za sporočanje informacij o dogodkih, o stvareh v svetu okrog nas drugim ljudem, in prezentaciji, kjer gre za predstavljanje samega sebe v odnosu.

Pomembno vlogo pri predstavljanju samega sebe oziroma samopredstavljanju ima še zlasti samorazkrivanje kot »premišljeno razkrivanje informacij o sebi, ki so posamezniku pomembne in do katerih drugi sicer nimajo dostopa« (Adler in Rodman, 2003: 204), saj predpostavljena visoka stopnja osebne vpletenosti ob tem (Ule, 2005) pomeni večjo dovzetnost za definiranje in redefiniranje svoje osebe oziroma osebne identitete ali sebstva.

Pri vprašanju sebstva v povezavi s samorazkrivanjem bomo v sledečem podpoglavju izhajali iz Altmanovega in Taylorjevega modela socialne penetracije, še prej pa si pogledjmo, kako sebstvo opredeljujejo nekateri teoretiki socialne psihologije:

Po Jamesu (v Ule, 2000: 47) sebstvo (self) zajema vse, kar osebno pripada posamezniku, vse, čemur posameznik lahko reče 'to je moje'. Sicer pa James sebstvo deli glede na vidike, ki pripadajo različnim pomembnim skupinam, v katere spada posameznik. Tako ima vsakdo več sebstev, ker pač pripada različnim zanj pomembnim skupinam, saj se običajno posameznik v različnih skupinah kaže v povsem svojski podobi. Podobno o socialni naravi jaza (self-a) govori Cooley (v Ule, 2000: 48), ki človekov jaz razume kot rezultat kompleksnih medosebnih zaznav in interakcij, ki se razvije tako, da posameznik (ko in kolikor) ponotranji stališča drugih do sebe. V tem smislu človekov jaz »odseva« v sebi soljudi, s katerimi je posameznik v zanj pomembnih stikih, zaradi česar ga Cooley poimenuje ogledalni jaz. Mead (prav tam) pa pri sebstvu (identiteti) loči tri sestavine oziroma procese: del identitete sestavlja posameznikov »mene« (Me), ki je ponotranjeno in posplošeno stališče drugih do posameznika in predstavlja posameznikovo t.i. socialno identiteto, »jaz« (I) kot osebna identiteta je nekakšen biopsihološki izvor spontanih in tudi nezavednih dejavnosti posameznika oziroma je kreativni jaz, ki posamezniku daje občutek radosti, individualnosti itn., reflektivno mišljenje (Mind) pa predstavlja refleksijo posameznika o odnosih med »jazom« in »menoj« (I in Me) ter na ta način usposablja posameznika za posredovanje njegovega osebnega deleža v socialnem svetu in za posredovanje socialnega v njegovem osebem svetu.

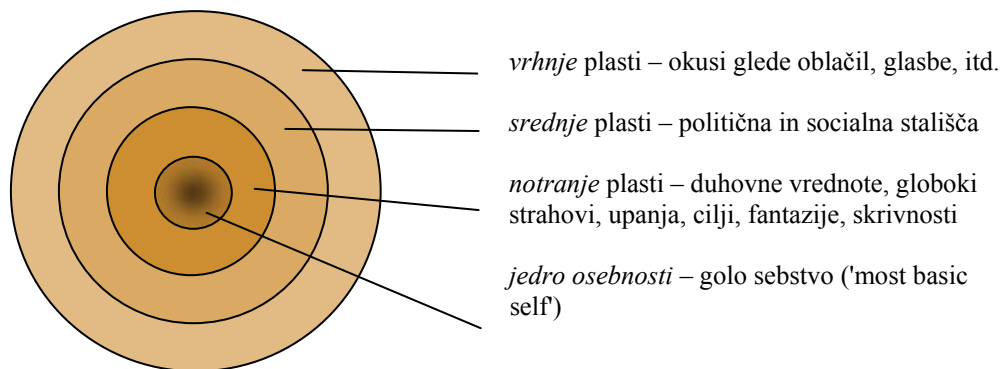
Sebstvo je torej vezano na socialno, kot pravi Uletova, (Ule, 2005) pa »ni konstantnega sebstva ali identitete, ki bi nas postavljala nasproti drugim ali vsaj

nasproti samemu sebi, temveč so le relativno trajne in relativno trdne procesne značilnosti, ki jih včasih povzdignemo na raven abstraktnih identitet« (Ule, 2005: 265).

1.1 Altmanov in Taylorjev model socialne penetracije

V sedemdesetih letih prejšnjega stoletja so v okviru proučevanja medosebnih odnosov nastali prvi teoretski modeli intimnosti, med katere spada tudi model socialne penetracije Irwina Altmana in DALLASA Taylorja (Wood, 2000), ki kot temeljno pri medsebojnem osebnem približevanju posameznikov vključuje samorazkrivanje. Njun model socialne penetracije prikazuje napredovanje intimnosti v odnosih kot rezultat medsebojnih samorazkrivanj posameznikov, kjer le-ti s čedalje bolj osebnimi razkrivanji prodirajo čedalje globlje v jedro sebstva drug drugega in tako dobijo zelo osebno vpogled drug v drugega.

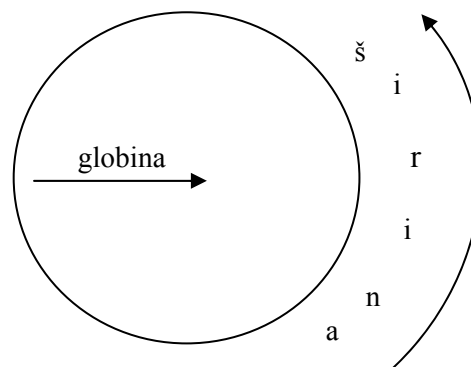
Prek metafore čebule sta Altman in Taylor prikazala večplastnost posameznikovega sebstva in določila fenomene, ki opredeljujejo posamezne plasti, in sicer:

Slika 1 Večplastnost posameznikovega sebstva po Altmanu in Taylorju (Wood, 2003; 131).

Dvodimenzionalnost samorazkrivanja

Sâmo samorazkrivanje pa je dvodimenzionalno, in sicer glede na širino in globino sporočenih informacij o sebi (Altman in Taylor v Adler, Rodman, 2003: 206):

Slika 2 Širina in globina samorazkrivanja po Altmanu in Taylorju (*prav tam*).

Širino samorazkrivanja določa paleta tem, ki so predmet samorazkrivanja (na primer: domači odnosi, osebni cilji, telesne in čustvene potrebe, zdravje, itd), druga dimenzija samorazkrivanja pa je *globina* posredovanih informacij o sebi, ki obsega premik od relativno neosebnih sporočil do bolj in za posameznika najbolj osebnih (na primer v zvezi z zdravjem: posameznik se lahko odloči in pove, da je bolan, bolj osebno je, kadar poleg tega pove tudi, za katero bolezen gre, zelo osebno pa je ponavadi, če posameznik ob tem govori tudi o svojem počutju oziroma občutkih glede bolezni in odnosu do nje).

Glede na ti dve dimenziji samorazkrivanja je odnos lahko ne-oseben ('casual') ali intimen, pri čemer velja, da je »intimni odnos tisti, ki je globok vsaj na enem področju, najbolj intimni odnosi pa so tisti, kjer sta v komuniciranju zajeti tako globina kot širina samorazkrivanja« (Adler, Rodman, 2003: 206).

Kritike Altmanovega in Taylorjevega modela

Glede na opredeljeni širino in globino samorazkrivanja sta avtorja sestavila tudi indikatorje za merjenje stopnje samorazkrivanja, vendar pa, kot pravi Hinde, »se ti indikatorji skozi čas spreminjajo, poleg tega se stopnja samorazkrivanja razlikuje glede na to, v katerem socialno-kulturnem okolju je posameznik« (Hinde, 1997: 205).

Altmanov in Taylorjev model socialne penetracije je bil deležen različnih kritik tudi kot model linearnega napredovanja intimnosti. Tako so na začetku osemdesetih v ospredje stopili razvojni modeli intimnosti, ki so med stopnjami napredovanja v intimnosti ločili poznanstvo, povečevanje intenzivnosti interakcij in intimno povezanost. Ti modeli so prvič obravnavali nazadovanje oziroma pojemanje intimnosti, ki da se začne z nezadovoljstvom in nadaljuje s čustveno stagnacijo, kar v zadnji fazi privede do konca zveze. Sredi osemdesetih so se pojavile prve kritike uveljavljenega razvojnega pristopa, ki ni upošteval, da mnogo zvez ne napreduje linearno, ampak na 'cik-cak' način, kjer se posamezniki med posameznimi fazami pomikajo naprej in nazaj. Kritiki linearnega pristopa so svoje stališče zagovarjali na podlagi empiričnih raziskav, ki so namreč dokazale, da se dva posameznika lahko spoznata in povečata intenzivnost medsebojnih interakcij, a se – preden nadaljujeta in še povečata stopnjo intimnosti – za nekaj časa odmakneta drug od drugega (tako sta lahko na primer dva prijatelja nezadovoljna z odnosom in se zato za nekaj časa odmakneta drug od drugega ter nato ponovno vzpostavita medsebojno bližino). Te kritike so torej zagovarjale tezo, da je tudi v zdravih trajnih zvezah prisotno čustveno plimovanje, na kar lahko vplivajo osebne spremembe partnerjev, neprestano pogajanje o dialektiki odnosa, odnosna kultura ter zunanji sistemi, s katerimi je odnos v interakciji.

Na neprimernost linearnih modelov pa je opozorila tudi Woodova, kot pravi: »linearni modeli predpostavljajo pravilen cilj, h kateremu stremijo osebni odnosi«. Poleg tega je zavrnila predpostavko, da »ljudi vsaka faza, skozi katero gredo v odnosu, poganja v naslednjo« (Wood, 2003: 131). V devetdesetih so se kritike linearnega pristopa osredotočile na (napačno) pojmovanje intimnosti kot stanja. Namreč, intimnost je, kot pravi Duck, »vseskozi proces, v katerem partnerja nenehno preverjata samorazumevanje in razumevanje medsebojnega odnosa« (Duck v Wood, 2000). Kritiki pa so opozarjali tudi na to, da so bile faze v napredovanju intimnosti definirane zgolj prek fenomenov, ki so glede na partnerja v odnosu zunanji, pri

čemer je bil ključni problem to, da modeli niso upoštevali osebnega dejavnika, to je osebnega dojemanja faz intimnosti kot faz intimnosti. Tako je James Honeycutt na novo konceptualiziral razvojni model, ki temelji na stališču, da »odnosi sicer napredujejo skozi čas, vendar je bistven pomen, ki ga posamezniki dajejo dejanjem, ne dejanja sama« (Honeycutt, 1993 v Wood, 2003: 131).

V skladu s tem lahko tudi glede samega samorazkrivanja rečemo, da prisotnost oziroma odsotnost razkrivanj (objektivni fenomen) ne vpliva na razvoj odnosa, če in dokler posamezniki ne pripišejo razkrivanjem pomena.

1.2 Značilnosti samorazkrivanja

Značilnosti samorazkrivanja, kot jih navajata Adler in Rodman (Adler, Rodman, 2003; 208), so:

- a) stopnja samorazkrivanja se razlikuje *od posameznika do posameznika*, to je, glede na njegove osebne značilnosti. Tako na primer bolj ekstravertirani posamezniki čutijo potrebo posredovati informacije o sebi širšemu socialnemu krogu, pri bolj introvertiranih posameznikih pa je na splošno potreba po sporočanju informacij o sebi manjša. Ne glede na osebnostno dimenzijo pa velja, da se posameznik samorazkriva takrat, ko sporoča tiste informacije o sebi, ki jih doživlja kot osebno pomembne, ter jih kot take preišljeno posreduje drugim, ki sicer ne bi imeli dostopa do njih;
- b) samorazkrivanje je *kulturno pogojeno*, kar pomeni, da je stopnja samorazkrivanja, ki je v neki kulturi primerna, lahko v drugi popolnoma neprimerna. Tako so na primer raziskave pokazale, da so narodi v Združenih državah Amerike glede na pripadnike drugih kultur značilno bolj odprti. Tam posamezniki namreč tudi naključnim osebam in neznancem pogosto razkrivajo informacije o sebi. Nasprotno pa je za Nemce značilno, da se razkrivajo bolj redko in le v intimnih odnosih. Prav tako samorazkrivanje ni značilno za Japonce, pri katerih je tudi v intimnih odnosih stopnja samorazkrivanja zelo nizka.
- c) v vsakdanjem življenju do samorazkrivanja navadno pride v *diadah*, v 'ena-na-ena situacijah', saj razkrivanje pomembnih informacij o sebi pomeni tudi določeno stopnjo tveganja morebitnih negativnih posledic. Zato se posameznik redkeje samorazkriva pred skupino (izjeme so na primer situacije v samopomočnih skupinah);

- d) samorazkrivanje je ponavadi *obojestransko in simetrično*, kar pomeni, da se v intimnem odnosu ne glede na medsebojne razlike v osebnostnih lastnostih razkrivata oba, pri čemer se stopnja samorazkrivanja med partnerjema sčasoma simetrično porazdeli in stabilizira. Trditev, da je v intimnem odnosu samorazkrivanje simetrično vzajemno ne glede na osebnostne lastnosti posameznikov, se nanaša predvsem na razkrivanje tistih informacij o sebi, ki jih posameznik doživlja kot najbolj osebne. To je potrdila tudi raziskava (Miller v Hinde, 1997), ki je pokazala, da je »razkrivanje bolj površinskih informacij odvisno od osebnostnih lastnosti posameznika, razkrivanje najbolj osebnih informacij pa je odvisno od narave odnosa« (Hinde, 1997: 204).;
- e) stopnja samorazkrivanja v odnosu *narašča skozi čas*. Čeprav se dogaja, da si dva takoj vse povesta, je to prej izjema kot pravilo. Ponavadi posameznika najprej razkrijeta malo o sebi, nato pa postopno čedalje več, in sicer glede na to, ali so začetne vsebine samorazkrivanja dobro sprejete;
- f) samorazkrivanje relativno *malokrat doseže visoko stopnjo* - posameznik informacij o sebi, ki jih doživlja kot najbolj osebne, navadno ne deli z drugimi. Izjemna situacija je na primer pogovor s terapevtom;
- g) samorazkrivanje je relativno *redko* - celo v intimnih odnosih (družina, intimni partnerji, prijatelji ...) se pogovori ponavadi nanašajo na vsakdanje teme, do posredovanja intimnih informacij o sebi pa pride 'po potrebi'.

Samorazkrivanje se torej razlikuje od posameznika do posameznika, je kulturno pogojeno, navadno prisotno v diadnih situacijah, ponavadi je obojestransko in simetrično, narašča skozi čas, relativno malokrat doseže visoko stopnjo in je relativno redko.

1.3 Razlogi za samorazkrivanje

Po Adlerju in Rodmanu (Adler, Rodman, 2003: 205) so razlogi za samorazkrivanje naslednji:

Katarza	»To mi leži na duši..«
Samorazumevanje	»Zmeden/a sem glede nečesa, kar sem naredil/a sinoči. Če ti povem, bom morda lahko ugotovil/a, zakaj sem to storil/a.«
Samorefleksija	»Mislim, da sem ravnal/a prav. Naj ti povem, zakaj sem to storil/a.«
Recipročnost	»Res si mi všeč..« (upajoč na pozitivno povratno informacijo)

Ustvarjanje vtisa	»Šefica ne sme vedeti, da sem vam dal/a popust..« (upajoč na povečanje zaupanja stranke)
Vzdrževanje in izboljšanje odnosa	»Veliko mi pomeni, da si lahko zaupava.«
Nadzor (odnosa)	»Dobil/a sem dobro konkurenčno ponudbo za službo«

Razlogi za samorazkrivanje so torej lahko različni, kot bomo videli v nadaljevanju pa na to, ali bo posameznik svojo potrebo po samorazkrivanju dejansko zadovoljil, vpliva več dejavnikov.

2 Meje samorazkrivanja in zadržanost

Vsak odnos vsebuje eksplicitna in implicitna pravila o stopnji osebne vpletenosti partnerjev v odnos in o mejah zasebnosti vsakega izmed partnerjev (Ule, 2005: 273).

V sledečih podpoglavjih bomo pisali o posameznikovi potrebi po avtonomnosti in zasebnosti, o skrbi za druge in obzirnosti ter o primarnih in referenčnih skupinah kot okolju, znotraj katerega v situaciji samorazkrivanja posameznik pričakuje podporo.

2.1 Avtonomnost

Glede na to, da si večina ljudi želi intimnih odnosov (na primer: Cadwell & Peplau v Hinde, 1997), saj tisti, ki so v tem smislu prikrajšani, izkusijo osamljenost, ki lahko vodi v tesnobo in depresijo ter občutek nemoči (na primer: Peplau & Perlman v Hinde, 1997), bi pričakovali, da je samorazkrivanje, ki ga intimni odnosi terjajo (Hinde, 1997: 207), vedno koristno in dobrodošlo.

Ker pa »narava samorazkrivanja pomeni tudi določeno stopnjo tveganja in povečane ranljivosti ter lahko privede do izgube individualnosti« (Hinde, 1997: 207), poleg tega pa poveča možnost konflikta (Altman v Hinde, 1997), pri čemer pretirano ali neprimerno samorazkrivanje lahko vzbudi sovražnost (Miell, Duck, & La Gaipa v Hinde, 1997), je posameznik kot socialno bitje nenehno izpostavljen »znotrajosebnemu konfliktu med socialno odprtostjo in varovanjem sebe« (Hinde, 1997).

Ta znotrajosebni konflikt je pravzaprav konflikt med posameznikovo potrebo po avtonomnosti na eni strani in potrebo po vzpostavljanju bližine z drugimi na drugi strani, saj »samorazkrivanje lahko pomeni okrnevanje avtonomnosti« (Hinde, 1997: 157).

Strah pred izgubo avtonomnosti temelji na posameznikovem znanju o naravi intimnih odnosov (Honeycutt v Wood, 2000), ki v zameno za čustveno bližino in občutek pripadnosti od vsakega posameznika terjajo, da »'malo popusti' in se tako odreče delu avtonomnosti« (Hinde, 1997). Tako se lahko zgodi, da nekdo rabi več neodvisnosti in avtonomnosti, saj ga bližina duši, ali pa se komu lahko zdi, da drugi v odnosu ni dovolj predan. Problem, kadar je želja po vzpostavljanju bližine tako velika, je, da prevelika bližina tako pomeni zanikanje avtonomnosti drugega, pri čemer je posledica tega - prav tako kot pri hladno naravnem drugem - odtujevanje, ki je največkrat vzrok, da se nek odnos konča. Saj, kot pravi Baxter (v Hinde, 1997: 158): »Prevelika povezanost paradoksalno uniči odnos, ker se identiteti vsakega izgubita. Preveč avtonomije pa paradoksalno uniči posameznikovo identiteto, saj so za izoblikovanje in ohranjanje identitete nujni odnosi z drugimi.«

2.1.1 Refleksivna avtonomnost

Po Hindu (Hinde, 1997) gre pri avtonomnosti za posameznikov občutek (lastnega) notranjega odobravanja svojega delovanja, gre za posameznikov občutek, da »izhaja in sebe in da je sam svoj« (Hinde, 1997: 175). V tem smislu avtorja Deci &

Ryan (v Hinde, 1997: 157) ločita med odzivno ('reactive') in reflektivno ('reflective') avtonomnostjo:

Posamezniki, ki so *odzivno avtonomni*, težijo k neodvisnemu delovanju ne glede na druge, kar je posledica njihove socialne brezkompromisnosti in neprilagodljivosti ter večje odvisnosti, ki tiči za tem. *Refleksivna avtonomnost*, ki je po Deci & Ryan prava avtonomnost oziroma avtonomnost v strogem pomenu besede, pa je avtonomnost, kjer je posameznik zmožen ozira na čustva, želje in osebnost drugega, pri čemer pa 1) želi imeti glede svojega delovanja možnost izbire in 2) je svoje odločitve sposoben sprejemati sam.

Podobno razlikuje transakcijska analiza (web.ioussystem.com/~remedy/Transactional%Analysis.htm) med avtonomnostjo, ki jo ima posameznik, kadar je usklajen s samim seboj, z drugimi in s svojim okoljem ter deluje svobodno in osvobojen skripta, in neodvisnostjo oziroma individualizmom, ki je značilen za posameznike, ki delujejo znotraj disfunkcionalnega življenjskega skripta in jih vodi prepričanje, da drugi niso v redu.

Sicer pa so po Deci & Ryan (v Hinde, 1997) posamezniki, ki so avtonomni na reflektivni način »bolj socialno odprti in prilagodljivi ter bolj zmožni iskrenih interakcij in odnosov« (Deci & Ryan v Hinde, 1997: 158), prav tako so reflektivno avtonomni posamezniki, tudi »bolj notranje motivirani, kreativni in miselno fleksibilni, kar jim omogoča boljše konceptualno učenje ter tudi bolj pozitiven čustveni ton« (*prav tam*).

Ker torej samorazkrivanje pomeni tudi določeno stopnjo tveganja izgube občutka avtonomnosti po razkritju, posameznikov občutek, da izhaja iz samega sebe in da je sam svoj ter da bo lahko še naprej izhajal iz samega sebe in ostal sam svoj, pomembno vpliva na njegovo odločitev razkriti informacije o sebi, ki so zanj pomembne in do katerih drugi sicer nimajo dostopa.

2.1.1.1 Decentriranje subjekta

Da je posameznik pri svojem delovanju zmožen ozirati se na čustva, želje in osebnost drugega, mora znati (miselno) prevzemati perspektive drugih, o čemer govori Goffmanova igralna teorija socialne interakcije:

Po Goffmanovi igralni teoriji socialne interakcije (Goffman v Ule, 2000) je socialna interakcija nekakšna socialna igra, ki nastane in se odvija na podlagi skupnih socialnih pomenov udeležencev socialne interakcije. Vsak udeleženec mora znati definirati situacijo ter dobro poznati svojo vlogo in pravila vedenja. S tem, ko udeleženec igra svojo igro, se tudi socialno predstavlja oziroma vpliva na vtise, ki jih imajo drugi udeleženci o njem, hkrati pa modelira drugega oziroma s svojimi reakcijami ves čas vpliva na oblikovanje samopodobe drugega udeleženca oziroma udeležencev. Pri tem mora upoštevati določen izrazni red (nekakšen interakcijski prometni red), ki določa, kako in kdaj naj se posamezni udeleženec primerno odzove, da se ohrani interakcijsko ravnotežje.

Za upoštevanje izraznega reda in s tem vzdrževanje interakcijskega ravnotežja pa mora biti vsak udeleženec sposoben menjavanja perspektiv oziroma decentriranja subjekta, kar pomeni, da mora biti sposoben postaviti se na stališče drugega in s te pozicije opazovati situacijo, kar mu omogoča, da nenehno primerja lastne

perspektive z dojemajni perspektiv drugih. Namreč, takrat posameznik lažje oceni, ali oziroma kdaj je razkriti določene informacije o sebi primerno.

V skladu s tem lahko rečemo, da se posameznik samorazkriva na reflektivno avtonomen način oziroma je v svojem samorazkrivanju v resnici avtonomen takrat, ko je sposoben prevzemati perspektive drugih in oceniti, ali bi bilo glede na situacijo razkritje primerno.

Misel, da so posamezniki, ki so avtonomni na bolj reflektivni način, bolj zmožni iskrenega približevanja drugemu oziroma da lahko v odnose vstopajo bolj iskreno, si bomo z vidika transakcijske analize poglobljevali v poglavju o samozavedanju in iskrenosti, zdaj pa bomo opisali metode v komuniciranju, ki jih posameznik uporablja, kadar bi sicer prišlo do t.i. odnosnih zagat (po Ule, 2005):

2.2 Samorazkrivanje in odnosne zagate

Po Goffmanu (Goffman, 1959) je ena od centralnih dejavnosti posameznikov v socialni interakciji ohranjanje obraza oziroma skrb za ohranjanje ugodne javne samopodobe.

Gre za to, da posameznik v socialni interakciji z drugimi ljudmi v prvi vrsti poskuša zavarovati (ugodno) podobo o samem sebi pri drugih ljudeh in v svojih lastnih očeh, hkrati pa skrbi za ohranjanje ugodne javne samopodobe interakcijskih partnerjev. Pri tem se posameznik takrat, kadar čuti, da bi razkritje določenih informacij o sebi povzročilo hujše poškodbe obraza oziroma ogrozilo odnos z interakcijskim partnerjem, odloči, da teh informacij ne bo razkril oziroma jih zadrži, ohrani zase.

Take informacije so tudi *skrivnosti*, ki so po Goffmanu (Goffman, 1959: 141 - 144) lahko:

- a) *temne* – informacije o sebi oziroma svoji skupini, ki niso v skladu s posameznikovo javno samopodobo in ki bi lahko vodile do poškodb posameznikove javne samopodobe, če bi bile razkrite. Te skrivnosti so lahko povezane s posameznikovim občutkom sramu glede na primer preteklih izkušenj, in kot take - katerih razkritje bi za posameznika lahko pomenilo osramotitev in s tem izgubo obraza - pogosto ostanejo skrivnosti za vedno;
- b) *strateške* – to so informacije o sebi, ki se nanašajo na posameznikove prihodnje dejavnosti in ki jih posameznik ohrani zase, saj bi razkritje le-teh onemogočilo prihodnje delovanje posameznika. Te skrivnosti posamezniku v odnosu do drugih nudijo strateške prednosti, so začasne, sicer pa so to navadno poslovne skrivnosti (na primer: podjetje, ki ima negativno bilanco, to nekaj časa prikriva, da začasno ohrani oziroma pridobi prednost pred drugimi podjetji);

- c) *notranje* – informacije o sebi, ki jih posameznik zadrži zase zato, da ohrani svojo identiteto oziroma doživljanje sebe kot edinstvene individualne entitete (na primer osebni uspehi). Kadar se informacije nanašajo tudi na posameznikovo skupino (na primer družina, politična stranka), imajo notranje skrivnosti znotraj same skupine izrazito povezovalno vlogo oziroma so povezovalne navznoter in izključujoče navzven (na primer: pri paru nosečnost). Notranje skrivnosti se ohranja tako, da se vzpostavi socialno distanco, s katero se drugim zameji dostop do informacij, ki jih posameznik doživlja kot svojo osebno stvar, ki se drugih ne tiče. Sicer pa imajo notranje skrivnosti navadno zelo majhno strateško vrednost in ni nujno, da so temne skrivnosti. Razkritje teh informacij torej ne diskreditira posameznika oziroma njegove skupine (ne povzroči izgube obraza);
- d) *zaupane* – informacije, ki jih posamezniku zaupa tretja oseba in niso nujno neposredno povezane s posameznikom samim, vendar jih mora posameznik zadržati zase zaradi odnosa s to tretjo osebo ('ne povedat naprej'). Praviloma so te skrivnosti temne ali strateške, posameznikova odločitev razkriti jih ali ne pa je v osnovi odvisna od njegove osebne etične drže;
- e) *proste* – so zmeraj informacije o skrivnostih drugega, ki pa jih posameznik lahko razkrije ne da bi diskreditiral tistega, o čigar skrivnosti je govor (na primer: 'a veš, da je noseča..!').

Kadar so skrivnosti (ne glede na vrsto oziroma vsebino) *latentne* - take, ki bodo - ne glede na posameznikovo odločitev razkriti jih ali ne – 'zdaj-zdaj' oziroma tako ali drugače razkrite (na primer nosečnost), jih mora posameznik v kratkem razkriti, sicer lahko pride do še hujših poškodb obraza.

Skrivnosti so torej zamolčane informacije o sebi ali drugih, ki jih posameznik ohrani zase zato, ker bi razkritje le-teh ogrozilo njegovo javno samopodobo oziroma podobo tistega, na katerega se informacije nanašajo, oziroma bi ogrozilo podobo tistega, kateremu bi posameznik te informacije razkril.

Iz istega razloga posameznik včasih izjavi *belo laž*, ki ni laž v smislu neetičnega zavajanja drugega, temveč izjava, ki je popolnoma neškodljiva in ima celo pozitiven učinek na odnos (Ule, 2005), saj jo posameznik izjavi predvsem zato, da ne bi prizadel drugega. Zato je z vidika etike komuniciranja takšno potvarjanje dejstev delno upravičeno (Ule, 2005: 296).

Da bi se izognil odnosni zagati oziroma konfliktu in pri tem ne lagal, se posameznik namesto samorazkrivanja lahko odloči za *dvoumno izražanje*, s katerim se izogne tako resnici kot lažem.

Bolj neposreden pa je posameznik takrat, kadar o neki stvari *namiguje*, s čimer želi od sogovornika dobiti zaželen odgovor.

Posameznik ima skrivnosti in se kdaj poslužuje različnih oblik izmikanja samorazkrivanju torej takrat, kadar bi razkrivanje oziroma iskrenost negativno vplivala na ohranjanje dobre samopodobe bodisi posameznika samega bodisi interakcijskih partnerjev, na katere se (resnične) informacije nanašajo, oziroma kadar bi razkrivanje resničnih informacij ogrozilo odnos.

Drugače pa je, kadar poskuša posameznik svoje sebstvo zavarovati ravno s samorazkrivanjem:

2.3 Samorazkrivanje v primarnih in referenčnih skupinah

Kot že omenjeno, posameznik informacije o sebi razkriva iz različnih razlogov - včasih je razlog za samorazkrivanje lahko na primer posameznikova potreba po katarzi (».. to mi leži na duši ..«) ali pa želi bolje razumeti samega sebe (»..rad/a bi vedel/a, zakaj sem to naredil/a..«) oziroma prevzeti odgovornost za svoje delovanje (»Mislim, da sem ravnal/a prav.«) (Adler, Rodman, 2003). Ker je posameznik takrat zelo ranljiv, mu je še posebej pomembno, v kakšnih okoliščinah in komu bo razkril informacije o sebi. V teh primerih namreč s strani drugega potrebuje posluš in razumevanje - bližino, ki je glede na globino samorazkrivanja in zaradi povečane ranljivosti (Hinde, 1997) za posameznika bistvenega pomena.

To bližino, ki mu daje občutek pripadnosti, posameznik navadno čuti v odnosu s pomembnimi drugimi, ki so najpogosteje del njegovih t.i. primarnih in/ali referenčnih skupin.

Po Uletovi (Ule, 2000:126) so *primarne* skupine tiste skupine, v katerih človek odrašča ter dobi prva znanja in izkušnje (družina, vrstniške skupine). Tu se spletejo tudi tesne emocionalne vezi, zaradi česar imajo te skupine oziroma člani teh skupin na posameznika zelo močan vpliv. Te skupine pa so lahko tudi *referenčne* oziroma identifikacijske, to je tiste, katerih vrednotni sistem posameznik najbolj sprejema in se z njimi najbolj identificira. Kot pravi Uletova, te skupine »pomenijo osnovno orientacijo v družbeni stvarnosti, posameznik je nanje trajno in prvenstveno navezan ter se z njimi najpogosteje identificira«, in kot take so »osnovni identifikacijski in modelni sistem za posameznikova ravnanja« (Ule, 2000: 410).

Ker se v teh skupinah med posamezniki spletejo tesne emocionalne vezi, posameznik tu bolj zaupa, da razkritje kakršnih koli informacij o sebi ne bo povzročilo hujših poškodb svojega ali drugih socialnega obraza. Tako lahko v teh odnosih posameznik razkrije tudi najbolj osebne stvari o sebi, ki z razkritjem postanejo skupna zasebnost (Kelvin v Hinde, 1997: 208).

Vendar pa, kot pravi Kelvin, imajo ti drugi ravno zaradi tega, »ker definirajo posameznikovo mesto v svetu, hkrati tudi moč nad njim« (Kelvin v Hinde, 1997: 208), zaradi česar ima – v primeru, da posameznik glede neke konkretne stvari zmotno pričakuje naklonjenost in podporo - samorazkrivanje pomembnim drugim za posameznika lahko usodne posledice. Če namreč posameznik razkrije informacije o sebi, ki za pomembne druge na kakršen koli način predstavljajo grožnjo, lahko le-

ti reagirajo z (navideznim) nerazumevanjem, napadom na posameznikovo sebstvo, izrabljanjem informacij ali kakšno drugo vrsto zavrnitve, zaradi česar lahko posameznik v svoji ranljivosti izgubi osnovni občutek pripadnosti, ali celo osnovno orientacijo v družbeni stvarnosti.

V svoji ranljivosti se torej posameznik dovolj oziroma najbolj varno za varovanje svojega sebstva prek samorazkrivanja počuti znotraj primarnih in referenčnih skupin oziroma pred posamezniki, ki pripadajo tem skupinam, in to zato, ker ga z njimi vežejo tesne emocionalne vezi, skupni vrednotni sistem in identifikacija.

Kot smo nakazali in bomo videli v poglavjih o zaupanju ter o samozavedanju in iskrenosti, pa je ravno zaradi tesnih emocionalnih vezi samorazkrivanje v tem okolju lahko nekaj najtežjega.

3 Zaupanje

Za samorazkrivanje je potrebno zaupanje (Hinde, 1997: 218), katerega stopnja je delno odvisna od posameznika kot na splošno ne/zaupljivega (osebnostna lastnost), delno od drugega, ki se vede kot zaupanja 'ne/vreden', in delno od narave odnosa med njima (Hinde, 1997).

Temeljno zaupanje posameznik bolj ali manj uspešno pridobi v primarnem okolju s pomembnimi drugimi, navadno starši (v Wood, 2000: 31). V poglavju 3.3. bomo natančneje opisali vpliv odnosa pomembnih drugih do otroka na njegovo samopodobo in podobo drugih ter vpliv na zaupanje, ki pa vpliva na njegove kasnejše odnose oziroma predstavo o njih. Najprej pa si bomo po približe ogledali pridobitev zaupanja glede na razvoj čustev in duševne procese, ki se odvijajo v primarnem objektnem odnosu, na poti jaza k sprejemanju realnosti v otrokovem prvem letu in pol življenja. Kot bomo videli v poglavju 3.2., zaupanje vpliva tudi na posameznikovo pripravljenost na samorazkrivanje prek spolne aktivnosti.

Za lažje razumevanje poglavij 3.1. in 3.2. je treba omeniti, da psihoanaliza notranjo duševno dinamiko subjekta razlaga z *Onim*, ki predstavlja gonsko energijo, *Nadjazom*, ki zastopa ponotranjene družbene norme, ukaze in prepovedi, ter *Jazom* oziroma zavestjo kot tistim, ki uravnava načelno konflikten odnos med ostalima dvema duševnima instancama in tako posamezniku omogoča doživljanje ugodja ob upoštevanju principa realnosti.

3.1 Razvoj čustev in duševni procesi v primarnem objektnem razmerju

Po Kleinovi (Klein, 1997) otrok že takoj na začetku postnatalnega življenja občuti strah pred izničenjem, ki je posledica njegovega doživljanja rojstva. Namreč, bolečino in neugodje, ki ju je pretrpel, ter izgubo znotrajmaterničnega stanja, ki mu je dajalo občutek varnosti in enosti, čuti kot pregon oziroma napad sovražnih sil, ki mu grozijo z uničenjem. Zato že takoj na začetku doživlja primarno preganjalno tesnobo, zaradi česar je njegova primarna naravnost še nekaj časa po rojstvu sovražnost in maščevalnost.

Preganjalna tesnoba in nezaupanje sta tako že od začetka tudi del otrokovega razmerja z objekti, in sicer najprej otrokovega razmerja z delnim objektom – materino dojko oziroma stekleničko kot njeno simbolično zastopnico, ki kot vir hrane otroku zagotavlja obstoj in je v tem smislu tudi največji približek izgubljenemu znotrajmaterničnemu stanju.

Ker materina dojka hrano dá ali je ne dá, jo otrokov jaz, ki je v službi gona življenja proti primarni tesnobi, katera izvira iz gona smrti, *razcepi*, in sicer na dobro dojko, ki dá, je vir gratifikacije in življenja, in slabo, ki ne dá, je odsotna, nezadovoljujoča oziroma vir frustracije ter kot taka pomeni grožnjo izničenja. Pri tem jaz hkrati na dobro in slabo razcepi tudi sebe, in sicer na del, ki ima rad dobro dojko, in na del, ki sovraži in želi izničiti slabo dojko. Ponavljajoča se doživetja gratifikacije in frustracije v razmerju z dojko pomenijo močne dražljaje, ki pri otroku torej vzbujajo libidinalne in destruktivne vzgibe oziroma ljubezen in sovraštvo.

Ob tem otrok te lastne libidinalne in destruktivne vzgibe najprej *projicira* navzven na dobro oziroma slabo dojko, s čimer jima pripiše lastnosti svojih lastnih čustev, z *introjkcijo* dejanskih materinih in svojih projiciranih vzgibov pa vzpostavlja dobro in slabo dojko v sebi.

Pri tem podobo zunanjega in ponotranjenega objekta v otrokovi duševnosti popačijo fantazije. In bolj ko je v otrokovi fantaziji slab objekt slab oziroma strašen ter večja ko je moč preganjalnega strahu – torej kot posledica projekcije lastnih destruktivnih vzgibov na objekt – pred strašnim preganjalcem, večja je otrokova potreba, da bi se pred temi preganjalci zavaroval. Zato v svoji fantaziji dobro dojko spremeni v *idealno*, tako, ki bi morala izpolniti otrokovo pohlepno željo po neomajni, takojšnji in večni gratifikaciji.

Poleg idealizacije dobre dojke poteka tudi proces *zanikanja*, ki je obrambni mehanizem, s katerim otrok v svoji fantaziji uniči vse frustracijske objekte oziroma situacije, kar mu omogoča čutiti, da vse frustrirajoče ne obstaja več oziroma je izničeno.

V svoji fantaziji pa si otrok zagotovi tudi *omnipotentni nadzor* nad notranjim in zunanjim objektom in si ga na ta način popolnoma lasti, kar mu omogoča, da z njim počne, kar hoče.

Poleg primarne ogroženosti in pohlepa je od začetka postnatalnega življenja naprej prisotno tudi čustvo zavisti, prav tako do dojke, ki hrani. Kot pravi Kleinova: »zelo mogoče je, da dejstvo, da je bil otrok del matere v prednatalnem stanju, prispeva k temu, da ima prirojen občutek, da zunaj njega obstaja nekaj, kar mu bo dalo vse, kar potrebuje in si želi« (Klein, v 1997: 480). Zato za dojko, ki frustrira, otrok čuti, da je gratifikacija, za katero ga je prikrajšala, ohranila zase. Ker čuti, da si lasti nekaj, kar pripada njemu, ji zameri in zavida. Zavida pa tudi dobri dojki, ki ga zadovolji. Namreč, dejstvo, da mleko teče iz dojke s tako lahkoto, v otroku vzbudi zavist, ker se njemu njen dar zdi nekaj tako nedosegljivega.

Tudi vzgib zavisti je nato otrokova želja to vzeti ali pokvariti; sicer pa otrokov jaz zavist skuša premagati z različnimi vzgibi, ki so pravzaprav različni obrambni mehanizmi proti čustvu zavisti (Klein, 1997: 527-533):

- a) *idealizacija* – jaz s tem, ko zelo povzdigne objekt in njegove darove, poskuša zmanjšati zavist; je posledica neuspešnega razcepa med na eni strani omnipotentno idealiziranim dobrim in na drugi strani slabim primarnim objektom; če je zavist zelo močna, se prej ali slej obrne proti primarnemu idealiziranemu objektu in ljudem, ki ga z razvojem začnejo zastopati;
- b) *zmedenost* – zmeda v razločevanju dobrega in slabega objekta, kadar otrok na temeljni ravni ne razcepi normalno ljubezni in sovraštva ter dobrega in slabega objekta; lahko se kaže kot neodločnost oziroma težave pri sprejemanju odločitev in motene zmožnosti jasnega razmišljanja, ko je jaz zmeden glede tega, ali je

objekt, ki nadomešča prvotni lik, dober ali slab, in na ta način deloma deluje proti paranoji in krivdi, ker je z zavistjo poprej pokvaril in napadel primarni objekt;

- c) *subjektov beg od matere k drugim ljudem* – otrok druge občuduje in jih idealizira, da bi se s tem izognil sovražnim občutkom do najpomembnejšega objekta – dojke, ki ji zavida in jo torej sovraži; to postane sredstvo za ohranjanje dojke oziroma matere. Pri tem je pomembno, na kakšen način se jaz obrne od prvega k drugemu objektu. Če namreč prevladujeta zavist in sovraštvo, se ta čustva prenesejo na druge objekte, zaradi česar mehanizem bega spodleti, poleg tega pa razpršitev čustev zlasti kot obramba proti zavisti in sovraštvu ne položi temeljev za trdna objektna razmerja (oče, sorojenci in pozneje drugi ljudje), saj nanje vpliva vztrajna sovražnost do prvega objekta; če pa otrok v razmerjih z novimi objekti deloma nadomešča ljubezen do matere in ta razmerja niso zlasti sredstvo bega od sovraštva do matere, mu novi objekti pomagajo in delujejo kot nadomestilo za neogibni občutek izgube enkratnega prvega objekta, v novih razmerjih pa otrok ohrani različno stopnjo čustev ljubezni in hvaležnosti;
- d) *podcenjevanje objekta* – jaz se v obrambi proti zavisti zateče k razvrednotenju primarnega objekta, mu tako ni hvaležen, hkrati pa primarni objekt ni več vreden zavidanja; pri nekaterih ljudeh to ostane značilnost njihovih objektnih razmerij;
- e) *razvrednotenje sebe* – značilno za ljudi, ki so precej nestabilno vzpostavili dobri objekt in trpijo v tesnobi, da ga bodo zaradi tekmovalnih in zavistnih občutkov izgubili, zato se morajo ogibati uspehu in tekmovalnosti; z razvrednotenjem svojih talentov in prikrajšanjem za lastni uspeh hkrati zanikajo zavist in se kaznujejo, ker jo občutijo;
- f) *preveč pohlepno ponotranjenje dojke* – na ta način v otrokovi duševnosti dojka postane povsem njegova last in je pod njegovim nadzorom, pri čemer otrok čuti, da bo vse dobro, ki ga pripisuje dojki, njegovo. A hkrati ima otrok občutek, da – ker si dobri objekt lasti tako močno in nasilno – se bo ta spremenil v preganjalca, zaradi česar tak obrambni mehanizem ne onemogoči zadosti dobro negativnih posledic zavisti;
- g) *zaviranje občutkov ljubezni in s tem krepitev sovraštva* – otrok se zateče k temu, ker je to manj boleče, kot če bi prenašal krivdo, ki jo vzbuja kombinacija

ljubezni, sovraštva in zavisti. Posledica tega je lahko navidezna indiferentnost ali pretrganje stikov z ljudmi oziroma pretirana potreba po neodvisnosti, ki pa jo pretirano krepi želja, da bi se izognil hvaležnosti oziroma krivdi zaradi nehvaležnosti in zavisti do primarnega objekta. Na nezavedni ravni je neodvisnost tako dejansko precej ponarejena, saj otrok ostane odvisen od svojega notranjega objekta;

- h) *vzbujanje zavisti pri drugih* – tu je situacija doživljanja zavisti obrnjena; kadar posameznik namenoma deluje tako, da z lastnim uspehom, imetjem in srečo vzbuja zavist drugih. Ta metoda je neučinkovita zato, ker otrok čuti, da so zavistni ljudje in zlasti zavistni notranji objekti najhujši preganjalci, poleg tega pa otrokova želja, da bi vzbudil zavist pri drugih ljudeh, zlasti pri tistih, ki jih ljubi, in da bi jih premagal, vzbuja krivdo in strah pred tem, da bi jih poškodoval. Vzbujanje zavisti pri drugih ga tako ovira pri tem, da bi užival v svojih pridobitvah, njegova zavist pa se posledično še poveča;
- i) *udejanjanje ('acting out')* (Klein po Rosenfeld) - gre za metodo premagovanja situacije, ko se odcepljeni deli osebnosti, vključno z najbolj zavistnimi in destruktivnimi, spojijo - kar pomeni korak naprej k integraciji jaza - a jaz tesnobe ob tem ne more prenesti, zato se posameznik udejanja; gre torej za obrambo jaza proti tesnobam, ki so se vzbudile, ko je otrok sprejel zavistni del sebe.

Po Kleinovi so to torej različni obrambni mehanizmi, ki jih jaz uporabi, da bi se izognil zavisti in tesnobi, ki izvira iz nje. To je normalni del razvoja jaza oziroma čustvenega razvoja otroka, ki se boji destruktivnosti lastnega čustva. Kadar pa je zavist zelo močna ter obrambni mehanizmi pretirani in neučinkoviti, obstaja velika verjetnost, da se zavist in obrambni mehanizmi proti njej prenesejo in pomembno vplivajo na vsa (kasnejša) objektna razmerja (Klein, 1997: 532).

Vsi ti procesi ob razvoju čustev in posledični vzgibi so odraz otrokovega občutka ogroženosti, najprej zaradi izgube znotrajmaterničnega stanja ob rojstvu, kasneje pa v razmerju s primarnim objektom, kadar je le-ta za otroka vir frustracije, in otroku pomagajo, da v prvih treh mesecih doseže relativno in začasno varnost.

3.1.1 Sinteza občutkov ljubezni in destruktivnih vzgibov

V naslednjih treh mesecih se vse bolj razvija otrokov občutek za realnost, zato je jaz bolj zmožen prenašati tesnobo, zaradi česar se tudi manjša moč destruktivnih vzgibov, obrambne metode pred strahom pa postajajo manj skrajne in bolj ustrezajo vedno večji zmožnosti jaza, da se sooča s psihično realnostjo. Tako se različni vidiki

objekta - ljubljani in osovraženi, dobri in slabi - v otrokovi duševnosti tesneje približajo drug drugemu in objekt postane cela oseba.

Sinteza občutkov ljubezni in destruktivnih vzgibov do istega objekta pa v otroku vzbudi boleča čustva depresivne tesnobe in krivde ter pritisk zaradi strahu pred izgubo ljubljene objekta. To otroka sili k *reparaciji* poškodovanega (dela) objekta, in sicer želi v zameno vračati čustva ljubezni ter s tem obnoviti poškodovane dele objekta.

Pri vsem tem je prevlada gona življenja nad gonom smrti, občutkov ljubezni nad destruktivnimi vzgibi, ljubezni in hvaležnosti nad sovraštvom oziroma prevlada zaupanja nad nezaupanjem ključnega pomena, da se v otrokovi duševnosti lahko prične - za otrokov duševni razvoj progresiven in ne regresiven - proces *distribucije*. Kot pravi Kleinova je distribucija kot proces, ki se prične, ko se razširi otrokov spekter zaznavanja, in pomeni (pre)usmeritev otrokovega interesa od (samo) matrine dojke (tudi) k drugim objektom, »temeljnega pomena za rast sublimacij in objektnih razmerij« (Klein, 1997: 461). Otrok namreč prenese ljubezen, želje in tesnobo s prvega in edinega objekta (matere) še na druge objekte, pri čemer ga vodijo novi interesi, ki so nadomestki za razmerje s primarnim objektom. Pri tej preusmeritvi čustev in ustvarjalnih občutkov, ki postanejo povezani z zunanjim svetom, je pogoj za uspešen razvoj sublimacij in zdravo razmerje z nadomestnimi objekti to, da lahko otrok ohrani ljubezen in hvaležnost do primarnega objekta, medtem ko se njegove želje in tesnoba preusmerijo in porazdelijo. Če namreč pri tem prevladajo sovraštvo ali pohlepna in zavistna čustva do primarnega objekta, razočaranje nad njim ali pa žalovanje za njim oziroma obup zaradi uničenja, ki ga je poprej prizadejal objektu, in nezaupanje, distribucija vzgibov in čustev v odnose z drugimi objekti vseskozi temelji na odklonu od oziroma težnji k primarnemu objektu, se pravi, tudi so vsi kasnejši odnosi apriorno in vseskozi vrednoteni le v razmerju do primarnega odnosa in ne kot samostojni oziroma posamični odnosi, v katerih notranje življenje vsakega izmed njih je tisto, kar narekuje čustva do drugih.

Destruktivna čustva in posledični duševni procesi v razvoju jaza so posledica primarnega strahu pred izničenjem in so kot taki del čustvenega razvoja otroka. Ali pa je otrokov jaz sposoben premagati preganjalno tesnobo normalno oziroma prek pohlepa in zavisti, ki da nista pretirana, ter tako na podlagi sinteze občutkov ljubezni in destruktivnih vzgibov vzpostaviti bolj realen odnos do sveta, kar mu omogoča, da ima tudi (kasneje) zdrav odnos do drugih, pa ni odvisno zgolj od konstitucijskega dejavnika, temveč tudi od zunanjih okoliščin – matrinega dejanskega odnosa do otroka: čeprav je na začetku otrokova glavna potreba prehranjevanje, »na otrokovo zmogljivost, da sprejema mleko z užitkom in ponotranji dobro dojko, vplivajo [tudi] dejavniki, kot so, ali mati otroka ustrezno hrani in mu posveča pozornost in ali res uživa v skrbi zanj, ali pa je živčna in ima psihološke težave v zvezi s hranjenjem« (Klein, 1997: 481), saj se otrok tudi že zelo majhen odziva na materin nasmeh, njene roke, glas, pestovanje in druge oblike njene skrbi za njegove potrebe. Pri tem »občutek matrine bližine med hranjenjem otroku nenehno pomaga premagovati hrepenenje po prejšnjem, izgubljenem stanju, lajša preganjalno tesnobo in povečuje zaupanje v dobri objekt.« (Klein, 1997: 437) In »neizmerna sreča, ki jo otrok doživlja med sesanjem oziroma ob zadovoljevanju njegove potrebe po »materinskem ukvarjanju z njim« (Klein po Ribble, 1997: 468) je »prototip vseh oblik sreče v poznejšem življenju, in otroku omogočajo, da se čuti eno z drugo osebo; se pravi, da čuti, da ga nekdo popolnoma razume, kar je bistveno za vsako srečno ljubezensko

razmerje ali prijateljstvo.« (Klein, 1997: 492). In tudi sicer Kleinova poudarja, kako pomembno je »srečno zgodnje razmerje z materjo, ki vse življenje blaži sovraštvo in tesnobo ter podpira in tolaži posameznika še v starosti« (Klein, 1997: 512), saj: »če je dobri objekt globoko usidran, lahko jaz vzdržičasne motnje, s čimer položi temelj duševnemu zdravju, oblikovanju značaja in uspešnemu razvoju« (Klein, 1997: 547).

Če so torej ob razcepu objekta in sebe na dobro in slabo ter kasnejši sintezi pozitivnih in negativnih delov objekta in sebe destruktivna čustva – se pravi prirojeno in/ali na podlagi zunanjih dejavnikov – pretirana in vseskozi nadvladajo libidinalne vzgibe, lahko onemogočijo otrokovo sposobnost doživljati 'dobro'. Spoznati in sprejeti dobro pa je ključnega pomena, da je otrok nato zmožen razviti pozitivna čustva ljubezni, skrbi in hvaležnosti do objekta, kar je namreč pogoj za integracijo jaza, ter pogoj za to, da se v otrokovi duševnosti varno in stabilno vzpostavi (primarni) dobri objekt, s tem pa tudi temeljno zaupanje.

3.1.2 Zaupanje v dobri lik in samorazkrivanje

Posameznikova primarna izkušnja iz najzgodnejšega otroštva v odnosu s primarnim pomembnim drugim torej bistveno vpliva na njegovo zaupanje v dobri lik na splošno. Sam princip odvijanja duševnih procesov pa se pojavlja vsakič, ko posameznik odnosno komunicira, in pomembno vpliva na to, ali bo posameznik v konkretnem odnosu dejansko zadovoljil svojo potrebo in željo po razkrivanju informacij o sebi, in sicer takrat, kadar želi kot človek človeku izraziti svoja čustva, afekte in odnosne naravnosti oziroma želi z drugim deliti pozitivne in negativne plati svoje osebe in osebne zgodovine.

3.2 Samorazkrivanje prek spolne aktivnosti

Hinde (Hinde, 1997: 217) poleg kognitivnega samorazkrivanja piše tudi o fizičnem samorazkrivanju oziroma samorazkrivanju prek spolne aktivnosti. V povezavi z intimnostjo Erikson (*prav tam*) govori o resnični intimnosti, ki vključuje vzajemno gratifikacijo prek spolne aktivnosti, Sullivan (*prav tam*) vprašanji intimnosti in spolne aktivnosti obravnava kot ločeni, Kelvin (*prav tam*) pa poudarja pomen fizične oziroma telesne intimnosti ljubimcev, pri čemer medsebojno telesno raziskovanje med ljubimcema primerja z njiju medsebojnim raziskovanjem sebstva drug drugega, in sicer v smislu povečane ranljivosti, ki ju oboje prinaša.

Tu bomo pri opredeljevanju pojma samorazkrivanja prek spolne aktivnosti kot osnovni kriterij, ki hkrati že tudi označuje pomen pojava, razumeli spolno aktivnost dveh posameznikov, ki sta medsebojno vzpostavljena kot subjekta in si prek spolne aktivnosti tudi medsebojno priznavata status pomembnega drugega.

Po Kleinovi (Klein, 1997) na posameznikovo zmožnost, da se samorazkriva prek spolne aktivnosti, močno vpliva najprej njegov odnos s primarnim objektom (materjo), kjer kot otrok pridobi ali ne pridobi temeljno zaupanje, in nato navadno z očetom kot tistim, ki je ob materi v otrokovem življenju navadno najbolj prisoten in katerega prisotnost potrjuje ali ne otrokovo izkušnjo v razmerju s primarnim objektom, ter kasneje – ko se otrokov libido prenese iz oralnega in analno-uretralnega na genitalno področje – vloga čustev in duševnih procesov pod genitalnim primatom. Kot bomo videli, na čustveni razvoj pod genitalnim primatom

močno vpliva otrokova nezavedna vednost o obstoju in funkciji njegovega lastnega spolnega organa, pri čemer na to, ali si bo svoje genitalne želje in potrebe dejansko dopustil doživljati, zaradi projektivne identifikacije močno vpliva njegov odnos do matere in očeta kot seksualnih objektov, ki se vzajemno seksualno gratificirata in s tem ustvarjata otroke.

V približno 6 mesecih se torej otrokov spekter zaznavanja razširi iz samo dojke na še ostale dele materinega telesa, pri čemer začne otrok zaznavati tudi prisotnost drugih objektov, navadno najprej očeta.

V tem obdobju otrokov jaz že bolje sprejema psihično realnost, notranji boj med ljubezenskimi in destruktivnimi vzgibi, zaradi katerih se jaz še naprej poslužuje raznih obrambnih mehanizmov, pa se nadaljuje vse do zatona ojdipovega kompleksa, do katerega po Kleinovi ponavadi pride v približno prvem letu in pol otrokovega življenja in ki je znak, da otrok popolnoma sprejema psihično realnost oziroma da je njegov jaz integriran.

3.2.1 Predgenitalni položaj

Navadno sočasno z distribucijo čustev na druge objekte se otrokove libidinalne in destruktivne težnje iz oralnega in analnega torej začnejo preusmerjati na genitalno področje, s čimer pri otrocih obeh spolov v ospredje stopi inherentna nezavedna vednost o obstoju vagine in penisa ter malo kasneje tudi njune osnovne funkcije. Še vedno pa so v predgenitalnem položaju na prvem mestu otrokove oralne in analno-uretralne potrebe.

Kot že omenjeno, je eden bistvenih dejavnikov, ki določajo celotni čustveni in seksualni razvoj otroka, torej razmerje z materino dojko, in sicer frustracija, ki jo otrok doživi pri materini dojki oziroma razočaranje zaradi nje, povzroči, da se otrok odvrne od dojke ter svoje želje in potrebe usmeri k novim objektom, pri čemer je primarni pogoj za vzpostavitev zdravega odnosa z novim objektom to, da je otrok ob distribuciji zmožen ohraniti ljubezen do primarnega objekta.

Ker se otrok pri iskanju zadovoljitve obrne k očetovemu penisu, ki ga v svoji duševnosti enači z dojko in kateri mu predstavlja nov vir oralne gratifikacije, na podlagi enačbe penis=dojka tudi v razmerje z očetovim penisom prenese oba nasprotujoča si odnosa do materine dojke, pri čemer introjeksijska dobra in slaba dojke in matere ustreza introjeksijski dobrega in slabega penisa in očeta. Otrok na podlagi tega v svojem jazu vzpostavi *images* materine dojke in očetovega penisa, ki postaneta prva predstavnika na eni strani zaščitniških notranjih likov, ki otroku pomagajo, na drugi strani pa maščevalnih notranjih likov, ki otroka preganjajo, in sta prva identifikacija, ki razvije jaz in ki predstavlja jedro otrokovega nadjaza.

Na podlagi introjeksijske zunanjih objektov in projekcije notranjih likov v zunanji svet se v otrokovi duševnosti – tako kot že prej v izključujočem razmerju s primarnim objektom – začnejo razvijati čustva; in sicer otrok prav tako do penisa čuti na eni strani ljubezen, na drugi strani pa zavist in pohlep ter občutke krivde zaradi posledično destruktivne naravnosti oziroma razočaranje in žalovanje zaradi odsotnosti penisa kot novega vira oralne gratifikacije. Destruktivna čustva zaradi odsotnosti penisa pa otrok čuti tudi do matere, saj je le-ta v otrokovi duševnosti vsemogočna in kot taka vir vsega, oziroma do njene notranjosti, za katero čuti, da

ima v lasti penis in da mu ga odteguje. Če so otrokova destruktivna čustva do očeta oziroma matere močnejša od libidinalnih oziroma destruktivni vzgibi prevladajo nad zaupanjem v dobra objekta, otrok ne more preiti v genitalni položaj, saj se libidinalne težnje na genitalno področje ne preusmerijo varno.

Začetne genitalne težnje se tako od začetka križajo in prepletajo s predgenitalnimi. Če ob tem otrokov jaz ni zmožen prenašati tesnobe dovolj dobro oziroma prevladajo destruktivne oralne ali analno-uretralne fiksacije, je njegov nadaljni čustveni in seksualni razvoj moten.

3.2.2 Genitalni položaj

Ko libido preide na genitalno področje, otrok poleg oralnih začuti tudi genitalne želje, ki sedaj prihajajo vedno bolj v ospredje. Pri otrocih obeh spolov se pojavi inherentna nezavedna vednost o obstoju vagine in penisa, in sicer otrok čuti, da ima mati vagino, ki sprejema očetov penis, za katerega otrok čuti, da zaplaja otroke, za katere otrok čuti, da so v materini notranjosti in za katere čuti, da so najdragocenejše, kar mati ima. Hkrati z vedenjem o obstoju spolnih organov matere in očeta pa se pod genitalnim primatom otroci obeh spolov zavejo tudi svojega lastnega spolnega organa. Vzgibi dečka na podlagi genitalnih občutkov so v službi iskanja odprtine, v katero bi lahko vtaknil svoj penis, in sicer je pri tem še naprej usmerjen k materi kot viru (zdaj genitalne) gratifikacije, vir identifikacije pa postane oče. Deklica pa se identificira z materjo, zato objekt želje postane oče oziroma očetov penis, ki ga želi dekllica na podlagi genitalnih občutkov sprejeti v svojo vagino. V skladu s tem se pri otrocih obeh spolov začne ojdipska tekmovalnost z objektom istega spola za osvojitve objekta nasprotnega spola.

V ojdipski fazi, ki predstavlja zadnjo fazo v procesu integracije jaza, boj med gonom življenja in gonom smrti oziroma med libidinalnimi in destruktivnimi čustvi in vzgibi še enkrat igra ključno vlogo v razvoju otrokove duševnosti. In sicer se otrok še enkrat spopada s tesnobo zaradi (namišljenih) posledic svojih destruktivnih vzgibov, ki jih čuti do objektov obeh spolov, tokrat zaradi odsotnosti zadovoljitve genitalnih želja. Sedaj se torej procesi premagovanja tesnobe vršijo predvsem glede na otrokov odnos do matere in očeta kot virov genitalne gratifikacije oziroma identifikacije, pri čemer zavist in ljubosumje ob otrokovem spoznanju, da imata starša izključujoč seksualni odnos, še dodatno poveča njegovo tesnobo. Na sublimacijo genitalnih želja, ki je končni cilj premagovanja ojdipskega kompleksa, pa poleg genitalne tesnobe še vedno vpliva tudi otrokov spomin na (namišljene) posledice lastnih destruktivnih čustev do matere kot primarnega objekta in do očeta kot novega vira oralne gratifikacije.

Sicer pa se čustveni in seksualni razvoj otroka glede na spol razlikuje že od predgenitalne faze dalje:

Dečki

Življenjsko pomembno na dečkov odnos do ljudi obeh spolov najprej vpliva ženski položaj (faza), ki ga doseže pod prevlado oralnih, uretralnih in analnih vzgibov in fantazij.

V ženskem položaju si deček zaradi identifikacije z materjo želi nositi otroke, za katere čuti, da so v materini notranjosti in da jih je zaplodil oče. Ta ženske želje značilna lastnost razvoja je tudi temelj dečkovega inverznega ojdipovega kompleksa, ki sestavlja prvi homoseksualni položaj, pri čemer je za nadaljni razvoj bistvena varna podoba očetovega penisa kot dobrega in ustvarjalnega organa.

Dečkovo oralno potrebo po očetovem penisu in kasnejšo genitalno željo do matere spremlja kastracijski strah, ki je po Freudu (Klein, 1997: 358) »strah pri moškem, da bo kdo napadel njegove genitalije, jih poškodoval ali odstranil«. Po Kleinovi (*prav tam*) ga deček najprej doživlja pod prevlado oralnega libida, v odnosu do očeta, in sicer ker je želel odgrizniti očetov penis (ko je po enačbi 'dojka=penis' prenesel svoje oralno-sadistične vzgibe do materine dojke na očetov penis) oziroma ker pričakuje, da mu bo oče sedaj iz maščevanja odgriznil genitalije. S strahom, tesnobami in fantazijskimi nevarnostmi pa so nabite tudi dečkove genitalne želje po materi, prav tako zaradi predhodnih oralnih, uretralnih in analnih fantazij o napadu na njeno telo oziroma na njeno notranjost (ki v dečkovi fantaziji vsebuje tudi očetov penis in otroke), saj čuti, da se mu bo zdaj maščevala. Če kastracijski strah prevlada nad zaupanjem v dobra objekta, deček ne more preiti v genitalni položaj.

Prav tako mora v genitalnem položaju deček verjeti da so moške (očetove in njegove) genitalije dobre, namreč le tedaj si nato lahko dovoli doživljati genitalne želje do matere. Prevladati mora zaupanje v dobrega in ustvarjalnega očeta oziroma penis, saj na podlagi tega za dečka njegov penis postane sredstvo, ki mater gratificira in ji da otroke. Če namreč sklene zaveznitvo s slabim notranjim očetom, otrok čuti, da bo njegov seksualni odnos z materjo okruten in uničevalen, zaradi česar genitalne želje preveč potlači, v kasnejšem življenju, kot odrasli, pa ima zaradi tega lahko težave s potenco.

Dečkov strah, da mu bo oče vzajemno odgriznil penis in da se mu mati zaradi njegovih destruktivnih predgenitalnih vzgibov maščevala ter vednost, da je oče v svojih dobrih vidikih nepogrešljiv vir moči, prijatelj in idol, pri katerem deček išče zaščito in vodstvo in zaradi česar čuti nujno, da ga ohrani, in občutek, da bo v njegovi tekmovalnosti z očetom ogrožena tudi mati in da bi očetova smrt zanj pomenila nepopravljivo izgubo, pripomore k zelo močnemu občutku krivde, zaradi česar deček potlači svoje ojdipske želje oziroma ojdipska situacija izgubi svojo moč (sublimacija genitalnih želja).

Deklice

Genitalni razvoj deklice pa se, v skladu s sprejemajočo naravo njenih genitalij, osredotoča na žensko željo, da bi sprejela očetov penis, ki daje otroke. Ker deklica za očetov penis čuti, da je v materini notranjosti, saj čuti, da vse, kar je dobro, izvira iz materine dojke oziroma iz njene notranjosti, dekličina ženska želja, da bi sprejela očetov penis in imela otroke, deklico spodbudi v ojdipsko tekmovalnost. Ker pa čuti, da pa ima v tem smislu mati pred njo prednost, občuti strah pred tem, da bi - zaradi njenih lastnih destruktivnih vzgibov in zavisti do matere - slaba maščevalna mati napadla njeno telo in poškodovala njene notranje dobre objekte. Poleg tega v identificiranju z materjo čuti negotovost glede svoje ženskosti: čeprav je prisotna nezavedna vednost, da njeno telo vsebuje potencialne otroke, o katerih čuti, da so

najdragocenejše, kar ima, se zaveda tudi, da sama otrok dejansko še nima (v puberteti to tesnobo zmanjša nastop menstruacije, kasneje pa rojstvo otroka in dojenje, s čimer deklica tudi končno srečno pretrga začarani krog). Tesnobo pa deklici povzroča tudi identifikacija z očetom. In sicer zaradi dejstva, da sama v resnici nima penisa, s katerim bi genitalno zadovoljila mater in ji dala otroke. Vse to poleg želje po ohranitvi staršev kot ljubljenih objektov, ki imata izključujoč seksualni odnos, pripomore, da se ojdipska tekmovalnost zmanjša, genitalne želje pa sublimirajo.

Da se torej deklica z materjo lahko identificira v genitalnem smislu, predvsem ne smejo prevladati njene predgenitalne destruktivne težnje in strahovi do matere, in njena zavist do matere, za katero čuti, da je v seksualnem odnosu z ljubljenim očetom in da nosi dragocene otroke, oziroma tesnoba zaradi strahu pred maščevalnimi preganjalskimi vidiki matere. Namreč le tedaj lahko deklica ponotranji dobro mater – tako, ki ima materinski odnos, s katerim se deklica lahko identificira.

Za zdrav čustveni in seksualni razvoj deklice pa tudi destruktivna čustva in tesnobe v odnosu do očeta oziroma očetovega penisa ne smejo biti pretirana oziroma prevladati. Premagati mora torej najprej tesnobo, ki je nastala, ker je penis ni oralno gratificiral, nato pa še tesnobo zaradi zavidanja penisa, kateri lahko (v nasprotju z deklico) mater genitalno gratificira in ji daje otroke, ter tesnobo zaradi ljubosumja, ker penis ne gratificira nje.

Pri otrocih obeh spolov se torej najprej pojavijo predgenitalne destruktivne težnje do obeh staršev zaradi odsotnosti oralne gratifikacije in posledični strah pred preganjalskimi vidiki staršev, ki naj bi se otroku zaradi tega maščevali tudi kasneje – ko je le-ta v genitalnem položaju. Temu se v genitalnem položaju pridružijo in stopijo v ospredje še destruktivne težnje in strahovi, povezani z otrokovo genitalno identifikacijo z vsakim izmed staršev.

Da lahko libidinalne težnje prevladajo nad destruktivnimi, morata prevladati zaupanje v dobra objekta in hvaležnost do njiju, k čemur ključno pripomore otrokova ljubezen do staršev oziroma potreba, da bi ju ohranil.

3.2.3 Samorazkrivanje prek spolne aktivnosti

Kleinova (Klein, 1997) pravi, da če predgenitalna ali genitalna destruktivna čustva in vzgibi (ter posledično strah pred maščevalnimi objekti) prevladajo nad občutki ljubezni, imajo otroci obeh spolov kasneje, kot odrasli, hude težave v genitalnem odnosu do nasprotnega spola.

Če sta na primer pri deklici zavist in sovraštvo, ki ju čuti do matere, glavni motiv za njen beg, svoja čustva kmalu prenese na očeta, zaradi česar z njim ne more vzpostaviti trajnega in ljubečega odnosa. Hkrati se njeno zavistno razmerje z materjo izraža v čezmerni ojdipski tekmovalnosti, ki ni toliko posledica ljubezni do očeta kot zavisti do matere, ki ima v lasti očeta in njegov penis. V poznejšem življenju tako vsak uspeh v njenih razmerjih z moškimi postane zmaga nad drugo žensko oziroma moškega ceni le zato, ker ji pomeni zmago nad drugo žensko, zaradi česar izgubi zanimanje zanj takoj, ko ga osvoji (Klein, 1997: 507).

Podobno je po Giddensu (Giddens, 2000) pri moškem, ki je bil kot otrok izpostavljen pretiranemu prikrajšanju materine ljubezni oziroma je to prikrajšanje zaradi pohlepa in zavisti občutil pretirano, seksualna aktivnost na primer značilno *epizodična*, se pravi, da išče prehodne spolne partnerice oziroma kratkoročne razosebljene zveze, kjer ženska ni subjekt, ampak objekt njegovega spolnega poželenja, kar je po Giddensu povezano z njegovim nezavednim prizadevanjem zahtevati nazaj vsemogočno mater in si jo podrediti (Giddens, 2000: 145).

Ne glede na to, katera destruktivna čustva so in na kateri spol se nanašajo, pa velja, da - če so torej pretirana oziroma prevladajo nad libidinalnimi – negativno vplivajo na posameznikovo ponotranjenje dobre podobe spola, ki je za posameznikovo pripravljenost na samorazkrivanje prek spolne aktivnosti ključnega pomena.

Podobno lahko na težave pri samorazkrivanju prek spolne aktivnosti zaradi slabe ponotranjene podobe spola vplivajo tudi negativni pretekli seksualni dogodki v odnosih s pomembnimi drugimi, v katerih izkušnja spola za posameznika ni bila ugodna.

3.3 Samovrednotenje in vrednotenje drugega po teoriji stika

Kot smo že omenili, na to, ali je posameznik pripravljen razkrivati informacije o sebi drugim, pomembno vpliva zaznavanje drugega kot vrednega zaupanja. Po teoriji stika (Wood, 2000 in Kaslow, 1996) na posameznikovo samovrednotenje in pa na njegovo vrednotenje drugega glede odzivnosti, skrbnosti in zanesljivosti vpliva interakcija s primarnimi pomembnimi drugimi oziroma odnos, ki ga je bil posameznik v svojem najzgodnejšem otroštvu deležen s strani primarnih pomembnih drugih.

Sprva bomo orisali okvir teorije stika in koncept skripta po Honeycuttu, nato pa opisali modele stika in vedenjske vzorce:

3.3.1 Teorija stika in koncept skripta

Teorija stika preučuje težnjo ljudi, da ustvarjajo močne čustvene vezi z določenimi drugimi, in specifične vzorce vedenja, ki se ob tem pojavijo in ohranjajo. Ob tem podobno kot teorija stališč in simbolični interakcionizem zagovarja stališče, da je »interakcija osnovni proces, prek katerega se posameznik uči o odnosih, o drugih in o samem sebi« (Wood, 2000: 31), pri čemer je osnovna premisa teorije stika, da »posameznikovo razumevanje intimnosti oblikuje najzgodnejši odnos s skrbniki, navadno starši« (Wood, 2000: 31). In sicer, posameznikova zgodnja izkušnja v odnosih s primarnimi pomembnimi drugimi vpliva na to, kako se posameznik naveže na drugega, saj se pri otroku prek interakcije s primarnimi pomembnimi drugimi izoblikujejo pričakovanja o sebi in o drugih. Namreč, ta pričakovanja postanejo t.i. modeli delovanja sebe in drugih, ki služijo kot nekakšen prototip odnosov, ki otroka kot skript vodi pri kasnejšem navezovanju stikov in odzivanju na pomembne druge.

Koncept skripta je podprt z mnogimi empiričnimi raziskavami (Honeycutt, Cantril, & Green; Schrank; Rose & Freize; Beverly Fehr v Wood, 2000), pri čemer Honeycutt (v Wood, 2000: 134) govori o t.i. miselno načrtanih poteh, ki so prijateljem in intimnim partnerjem skupne, in sicer glede na to, kako razumejo različne sledi na razvojni poti odnosa in kam v odnosu posamezne sledi vodijo.

Te miselno začrtane poti kot skripti določajo pričakovane sekvence dejanj in tako vodijo posameznikovo obnašanje oziroma primernost le-tega glede na sekvence (tako je za nekoga miselno začrtana pot ali skript povečanega romantičnega zanimanja izmenjavanje osebnih informacij, dolgi pogovori v živo in večkrat dnevno telefonsko klicanje).

Sicer pa po Berneju (Berne, 1964 v <http://web.ioussys.com/~remedy/Transactional%20Analysis.htm>) posameznik lahko svoj življenjski skript spremeni oziroma se ga osvobodi, če je le-ta disfunkcionalen in je posameznik z njim nezadovoljen, o čemer bomo pisali v 4. poglavju.

Po Honeycuttu torej posamezniki zaznavamo odnose kot napredovanje po urejeni poti, razumevanje poti same pa temelji na osnovi organiziranega znanja posameznikov o odnosih, saj posamezniki »prek interakcije s pomembnimi drugimi in posplošenimi drugimi dobimo informacije o tem, kako odnosi v naši kulturi delujejo, te informacije kontekstualiziramo in na podlagi tega interpretiramo nove izkušnje« (Honeycutt v Wood, 2000: 134).

3.3.1.1 Modeli stika in vedenjski vzorci

Otrokove predstave o sebi in drugem ponavadi odražajo otrokovo izkušnjo biti negovan, sprejet in varovan s strani primarnega pomembnega drugega, pri čemer je otrokovo zaupanje v dovzetnost primarnega drugega odvisno od njegove presoje, ali je primarni drugi oseba, ki se na splošno odziva na klice po podpori in zaščiti, in ali je (otrokov) sebe taka oseba, kateremu je kdor koli, še posebej pa primarni drugi, pripravljen pomagati (Bowlby v Kaslow, 1996).

Po teoriji stika obstajajo trije modeli stika, ki odražajo odnos staršev do otroka v njegovem zgodnjem otroštvu, in različni vedenjski vzorci, ki se posledično izoblikujejo pri otroku in vplivajo na njegov način navezovanja in ohranjanja stikov v njegovem kasnejšem življenju, in sicer glede na samovrednotenje in vrednotenje drugih:

Model varnega stika: kadar se starš na otroka konsistentno odziva na ljubeč, pomirjujoč in podporen način, je tudi otrok prepričan, da se starš nanj bo odzival, da mu bo na razpolago in da mu bo nudil tolažbo ter da ga bo varoval, še posebej v čustveno kritičnih trenutkih. Otrok, ki odrašča v čustveno varnem okolju, lahko mirno raziskuje okolje in preizkuša svoje razvojne zmožnosti, poleg tega razvije pozitivno in trdno samopodobo ter podobo drugih, zaradi česar je bolj samozavesten, ljubeč in ni nagnjen k čustveni potrnosti oziroma si od čustvenih pretresov relativno hitro opomore (Wood, 2000: 31). Zaradi te ontične varnosti, ki jo omogoča varni stik, otrok odraste v gotovo osebo, ki je v odnosih zmožna doseganja in ohranjanja visoke stopnje intimnosti in avtonomnosti ter je manj dovzetna za soodvisne odnose (Bartholomew & Horowitz v Kaslow, 1996: 84).

Model tesnoba-izogibanje: kadar je starš v odnosu do otroka konsistentno negativen oziroma otroka zavrača in se ne odziva na njegove potrebe (na primer ignorira otrokov jok, ga ne potolaži, ko ga je strah, ali ga pretirano kaznuje), ali pa ga celo zlorablja, tudi otrok nima zaupanja, da se starš nanj bo odzval, ga negoval in ščitil, oziroma otrok pričakuje, da se starš zanj ne bo menil, da ga bo zavrnil. Na podlagi

takega ravnanja z njim otrok tudi sklepa, da drugi niso skrbni oziroma da sam ni vreden ljubezni ali oboje, zato poskuša živeti življenje brez ljubezni in podpore drugih, kasneje v življenju pa so intimni odnosi zanj nepomembni oziroma so zanj nekaj nedosegljivega, pri čemer notranji konflikti zaradi potrebe po zaupanju in zanašanju na druge (vsaj drugim) ostanejo prikriti (Ainsworth v Kaslow, 1996: 84). Tako ima oseba, ki je bila izpostavljena takemu modelu, lahko pozitivno samopodobo in negativno podobo drugih, zaradi česar se pred razočaranji ščiti tako, da se izogiba intimnim odnosom in vzdržuje občutek neodvisnosti in neranljivosti (Bartholomew & Horowitz v Kaslov, 1996: 84), v odnosu do drugih pa je omalovaževalna ('dismissive person'). Prav tako se oseba izogiba zapletanju z drugimi, če ima negativno samopodobo in podobo drugih ter pričakuje izdajo, zavrnitev in kritiko ('fearful-avoidant person'). Prisilno samostojna oseba ('compulsive, self-reliant person') pa visoko ceni samozadostnost ter odklanja pomoč in tolažbo ljudi tudi, ko ju rabi, pri čemer jo v tako naravnost bolj kot prezir do drugih sili naučeno pričakovanje, da je varneje, če ni odvisna od drugih (Bowlby, West & Sheldon *prav tam*).

Model tesnobno-ambivalentnega stika: kadar se starš na otroka odziva na nekonsistenten način, je nezanesljiv in nepredvidljiv v odnosu do otroka (na primer včasih je zavzet in sočuten, spet drugič brezbrizen ali krut, pa četudi gre lahko za isto situacijo v različnih trenutkih), pri čemer je vzrok za to lahko izčrpanost zaradi prevelike okupiranosti s svojimi problemi (na primer odvisnost, lahko pa je vzrok na primer tudi večje število otrok v družini, menjavanje služb, selitve, ...), otrok ni prepričan, ali se bo starš nanj odzval oziroma ali mu bo na razpolago, ko ga bo potreboval, zato je zmeden in prenapet ter se tudi sam odziva na nekonsistenten način, pogosto oddajajoč nasprotujoča si sporočila hkrati, in tako deluje raztreseno. Težave pa ima tudi pri izražanju. Značilno za takega otroka je tudi, da zelo težko prenaša ločitev, zaradi česar se pomembnega drugega tesno oprime in 'visi na njemu', hkrati pa se uči, da odnosi niso varni, ker so nestabilni. Tak otrok odraste v negotovo in raztreseno osebo, ki ima negativno samopodobo in pozitivno podobo drugih, zaradi česar je glede lastne vrednosti pretirano odvisna od mnenj drugih oziroma glede svoje samopodobe nenehno išče potrditve s strani drugih, kar lahko vodi v obsedenost z odnosi in pretirano samokritičnost (Wood, 2000: 33).

Pomanjkanje ontične varnosti, ki naj bi jo posameznik dobil v primarni družini, se odraža tudi v prisilni drži oseb, ki v vseh odnosih vztrajajo v vlogi skrbnika, rešitelja oziroma svetovalca ('compulsive caregiving'), ne glede na to, ali je s strani drugih to želeno ali ne, kar je povezano z občutki (samo)žrtvovanja in samoomalovaževanja (Bowlby, West & Sheldon v Kaslow, 1996: 85). Osebe, ki v vseh odnosih nenehno iščejo skrb s strani drugih ('compulsive care-seeking'), saj trpijo za nenehno potrebo po dostopnosti in odzivnosti s strani pomembnih drugih, so izjemno ranljive in občutljive na izgubo, pri čemer od drugih pričakujejo skrb in ukvarjanje z njimi, same pa se počutijo neopremljene, da bi prevzele odgovornost zase (West & Sheldon, *prav tam*). Nasprotno pa se nekatere osebe na dostopnost odzovejo z jezo in obrambno držo ('angry-withdrawn attachment') (*prav tam*). Za obsesivno-kompulzivno osebnost ('obsessive-compulsive personality') pa je značilno pretirano 'predalčkanje' in toga predstava o tem, kako naj bi stvari bile. Taka oseba na prvo mesto postavlja delo ter o problemih in čustvih z drugimi ne razpravlja (Pilkonis, *prav tam*). Lahko pa se oseba ne meni za učinek svojih dejanj na druge, je netovariška brez občutka krivde in ne dopušča biti omejena zaradi zunanjih zahtev ('lack of interpersonal sensitivity') (*prav tam*).

Čeprav primarnemu modelu delovanja ne sledijo nujno tudi vsi kasnejši odnosi, pa ti primarni stiki pomenijo osnovo, iz katere posameznik izhaja v svojih kasnejših pričakovanjih o sebi in drugih, in ki posledično vpliva na to, kako posameznik vstopa v in razvija odnose z drugimi ter kako se kosa s starimi vzorci, ki v večjem obsegu delujejo izven zavesti in so precej, a ne povsem odporni na spremembe, ko/če jih posameznik kasneje poskuša modificirati (Bowlby v Kaslow, 1996: 83).

3.3.2 Samovrednotenje in vrednotenje drugih ter samorazkrivanje

Glede na zgoraj opisano imajo torej ljudje, ki imajo bodisi slabo samopodobo bodisi slabo podobo drugih oziroma oboje, v odnosih težave pri vzpostavljanju in vzdrževanju medosebne bližine. V kontekstu samorazkrivanja, ki je neločljivo povezano z intimnostjo, se ti posamezniki - zaradi občutka ne vrednosti in posledičnega strahu pred zapuščenostjo v primeru razkrivanja 'neprimernih' informacij o sebi - težje samorazkrivajo, saj so se zgodaj naučili, da je samorazkrivanje nevarno.

Kot pravi Seligman, lahko posameznik model, po katerem deluje in za katerega čuti, da zanj ni zdrav, vzame v razmislek oziroma presodi o vrednosti/smiselnosti modela zanj ter si izbere ljubečega in razumevajočega partnerja (Seligman v Wood, 2000), lahko pa tudi prek samorazkrivanja v samem primarnem okolju poskusi vzpostaviti bolj zdrave odnose, ali oboje. To pa od posameznika v prvi vrsti terja visoko stopnjo samozavedanja in iskrenosti do sebe in do drugih.

4 Samozavedanje in iskrenost

Samorazkrivanje je povezano s posameznikovim samozavedanjem in iskrenostjo (Lamovec, 1991).

4.1 Johari okno zavedanja

Johari okno (v Adler in Rodman, 2003: 207) ponazarja okvir, v katerem je vse, kar je vedeti o posamezniku (okusi, cilji, skrivnosti, potrebe, ...): okvir 'vse o sebi' je razdeljen na štiri dele, pri čemer sta osnovni delitvi glede na to, ali posameznik nekaj o sebi ve oziroma ne ve in ali o njem nekaj vedo oziroma ne vedo drugi; tako nastali štiri kvadranti pa prikazujejo štiri področja informacij o posamezniku glede na zavedanje:

	zavedno	nezavedno
znano drugim	znano nam in drugim 1	neznano nam, znano drugim 2
neznano drugim	3 znano nam, neznano drugim	4 neznano

Slika 3 Johari okno 'vse o sebi' (Adler, Rodman, 2003: 207)

1) *Odprto* področje – predstavlja informacije o sebi, ki se jih posameznik in drugi zavedata;

2) *Slepo* področje – zajema informacije o sebi, ki se jih posameznik ne zaveda, drugi osebi pa so znane. Te vrste informacij posameznik v prvi vrsti pridobiva na podlagi povratnih informacij;

3) *Skrito* področje – informacije, ki se jih posameznik zaveda, a jih ne želi razkriti drugim. Te informacije drugi osebi postanejo znane v prvi vrsti prek posameznikovega samorazkrivanja;

4) *Neznano* področje – informacije o sebi, ki se jih posameznik ne zaveda oziroma mu niso znane ter prav tako niso znane drugi osebi. Da to področje obstaja, izpričuje dejstvo, da ljudje vsak dan spoznavamo nove stvari o sebi (ni neobičajno odkriti na primer neznane talente, moči, šibkosti, ...). Te neznane vsebine se lahko premaknejo najprej v slepo ali skrito področje, oziroma se lahko direktno premaknejo v odprto področje, s tem ko posameznik izpove svoj vpogled.

Če si predstavljamo komunikacijo med dvema osebama (dve Johari okni), kjer ena oseba drugi razkriva tiste vidike sebe, ki se nanašajo na to drugo osebo, ki se jih le-ta oseba o sebi ne zaveda, lahko pride do težav. Omenili smo že, da se to zgodi takrat, ko oseba, kateri se razkriva njen 2. kvadrant, ni zmožna soočiti se s tem vidikom svojega sebe, (in/ali) oziroma oseba, ki razkriva, ni prava.

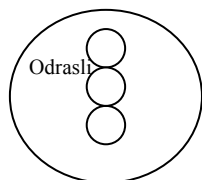
Slej ko prej pa do težav pride tudi takrat, ko pri takšnem samorazkrivanju osebi, ki razkriva, samorazkrivanje služi kot sredstvo za doseganje (izključno) svojih ciljev - ne glede na bistvo drugega, oziroma ni iskrena do osebe, kateri je razkrivanje namenjeno (manipuliranje).

Pomen iskrenosti do sebe in do drugega bomo natančneje obdelali v poglavju 4.3., še prej pa bomo po Berne-jevi transakcijski analizi opisali tri ego stanja zavedanja:

4.2 Stanja zavedanja po transakcijski analizi

Začetnik transakcijske analize Eric Berne govori o treh stanjih ega – stanjih jaza v zavedanju, ki so »konsistenten vzorec razmišljanja, čustvovanja in vedenja« (<http://web.iousys.com/~remedy/Transactional%20Analysis.htm>). In sicer:

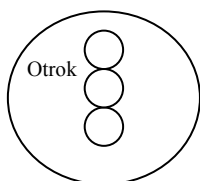
1. *Odrasli* (neo-psiha, novo sebstvo)

Posameznik je v stanju Odraslega takrat, ko je v stiku z in se odziva na tukaj in zdaj, in sicer primerno glede na dražljaj oziroma dano situacijo (na primer: če smo jezni na nekoga, ki nam med predstavo namerno zakriva pogled, ga odločno poprosimo, naj se odmakne, oziroma v nasprotnem primeru nato pokličemo osebje).

Glede na to, ali je primerno, smo znotraj odraslega lahko starševski (na primer: 'starševska skrb'), otroški (na primer: 'otroško veselje') ali odrasli (na primer: odgovornost za svoja dejanja), kar v shemi nakazujejo manjši trije krogi.

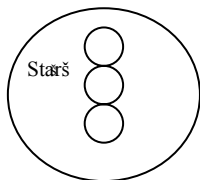
2. *Otrok* (arhe-psiha, staro sebstvo)

Posameznik je v stanju Otroka takrat, ko njegovi odzivi na dano situacijo izhajajo iz notranjih ('internal') preteklih izkušenj – odziv na tukaj in zdaj, kot da je dogodek iz preteklosti (na primer: mož se ustraši, ker žene pozno ni domov, in po desetih minutah ga je strah tako kot takrat, ko ga majhnega mati ni prišla pravočasno iskat v šolo); dokler ni opozorjen, se posameznik tega ne zaveda;

Ta zgodnji odmev samega sebe vsebuje tudi zgodnjo različico introjiciranega starša (Starš 1), prav tako odmev še zgodnejše različice sebsta (Otrok 1), in zgodnejše stanje odraslega (Odrasli 1).

3. Starš (sposojeno sebstvo)

Posameznik je v stanju Starša takrat, ko si za svoje odzive na dano situacijo sposoja mišljenje, čustvovanje in vedenje introjiciranega starša (na primer, ko se posameznik potem zave, da skozenj govori eden od staršev); Stanje Starša vsebuje Starša, Odraslega in Otroka naših introjiciranih staršev.

V katerem stanju je posameznik, se lahko ugotovi na podlagi njegovega *vedenja* (besede, drža, ton, geste, obrazna mimika), glede na to, ali je njegov odziv komplementaren ego stanju tistega, ki dražljaj pošilja (*socialno*), *historično* (to, kako je dejansko bilo, potrdi ugotovitve: na primer 'Si bil takrat, ko si ..., tak/a?') in *fenomenološko* (Berne to opisuje kot situacije, ko posameznik v 'tukaj in zdaj' dejansko podoživi točno pretekli dogodek).

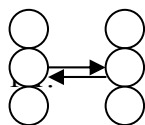
4.2.1 Tipi transakcij

Kot prikazuje spodnja shema 1.1., je transakcija med interakcijskima partnerjema *komplementarna* takrat, kadar oba izhajata iz istega stanja ega (na primer: odrasli : odrasli). V tem primeru se bo komunikacija med njima nadaljevala;

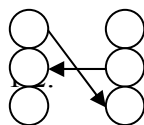
Komunikacija se ustavi, kadar se transakcije *križajo* (shema 1.2.) oziroma če sta interakcijska partnerja v različnih ego stanjih (na primer: Starš-Otroku dražljaj prekrižan z Odrasli-Odraslemu odzivom);

Ne glede na to, ali je transakcija komplementarna ali križana, je lahko tudi *prikrita* (1.3.), in sicer kadar ima dodaten, konotativen pomen, ki je drugačen od neposredno izraženega (na primer: komplementarno prikrita transakcija: neposredno – 'a veš, koliko je ura??' in 'Ja'; prikrito (na primer: Starš-Otroku): 'ti fant neumni, zamujaš!' in (Otrok-Staršu): 'prosim, ne se jeziti, vse sem naredil, da bi lahko pravočasno končal'), pri čemer dodatni pomen naslovnik razbere iz obverbalnih sporočil (na primer: strog pogled in žugajoč prst). V komunikaciji, kadar je tako, vedno obvelja prikrit pomen sporočila, sicer pa prikrite transakcije vselej potekajo, ne da bi se posameznik tega zavedal.

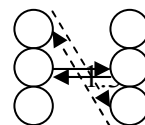
Komplementarna T

Prekrižana T

Prikrita T

Vir: web.uosys.com/~remery/Transactional%20Analysis.htm

4.2.2 Stanja zavedanja in samorazkrivanje

Pravila zgoraj opisanih tipov transakcije veljajo tudi in še posebej, kadar gre za samorazkrivanje;

Glede na to, da je samorazkrivanje premišljeno razkrivanje informacij o sebi, ki so razkrivajočemu se pomembne in do katerih drugi sicer nimajo dostopa, se predpostavlja, da je posameznik takrat, kadar razkriva informacije o sebi, v stanju Odraslega, in da pri tem pričakuje tudi odziv Odraslega. Taka komplementarna transakcija (na primer, kadar posameznik bližnjemu potoži o svojih problemih in bližnji zna reagirati primerno glede na svoj status pomembnega drugega za posameznika in glede na dano situacijo) posamezniku daje občutek, da v svojih problemih ni povsem sam oziroma da je drugi ob njem, kar ga, kljub morebiti zelo težki osebni situaciji, navdaja z občutkom varnosti oziroma ga pomirja.

Če pa posameznik ob samorazkrivanju naleti na neprimeren (nekomplementaren) odziv – ki je, da drugi izhaja iz svojega stanja Otroka oziroma Starša in je njegov odziv namenjen posameznikovemu Staršu oziroma Otroku – nima nič od tega oziroma mu lahko celo zelo škoduje.

Samorazkrivanje v interakciji, kjer bodisi razkrivajoči bodisi tisti, kateremu se razkriva (ali oba), nimata vzpostavljenega stanja Odraslega oziroma delujeta zgolj iz stanj Starša ali Otroka, ni mogoče. Oziroma, kot bomo videli, komunikacija slej ko prej začne temeljiti na t.i. Karpmanovem dramskem trikotniku:

4.3 *Karpmanov dramski trikotnik*

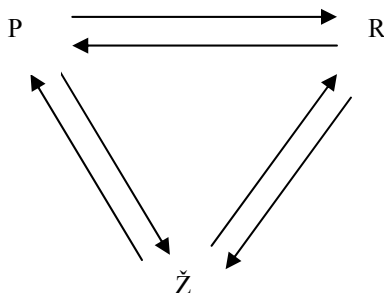
V sedemdesetih letih prejšnjega stoletja je psihiater Stephen Karpman opisal psihološki in socialni model nekonstruktivne človeške interakcije, ki deluje na znotraj- in/ali med-osebnem nivoju komuniciranja in vpliva na stopnjo intimnosti in na posameznikovo samorazkrivanje v intimnih odnosih.

4.3.1 Karpmanov dramski trikotnik

Model prikazuje tri medsebojno povezane in komplementarne vloge, ki se vzpostavijo takrat, ko udeleženci niso pripravljeni sprejeti odgovornosti zase oziroma drug drugemu dopuščajo socialno neodgovorno delovanje, s čimer se v intimnih odnosih ustvarja nezadovoljujoča medosebna distanca, ki pa je hkrati tudi posameznikova distanca do samega sebe. Igranje vlog po principu dramskega trikotnika zato neizbežno vodi v osebno nezadovoljstvo in nezmožnost čutenja bližine, ki je potrebna za posameznikovo pripravljenost razkrivati sebe kot tudi biti tam za drugega, prisluhniti mu.

V dramski trikotnik Karpman postavi vlogo preganjalca (P), žrtve (Ž) in rešitelja (R), ki so po Forrestovi (Forrest, http://lynneforrest.com/html/the_faces_of_victim.html) trije različni obrazi Žrtve, saj vse tri vloge privzemajo posamezniki, ki se v odnosu do sveta doživljajo kot žrtve, pri čemer posameznike, ki igrajo vlogo preganjalca ali rešitelja, vodi neiskreno prepričanje, da so boljši, močnejši, pametnejši oziroma 'bolj pri sebi' kakor žrtev, pri posameznikih, ki igrajo vlogo žrtev, pa to povzroči še večje

nelagodje, ki se mu slej ko prej pridružita zamera do preganjalca in rešitelja ter želja po maščevanju.

Slika 4 Karpmanov dramski trikotnik
(Karpman, <http://itaa-net.org/TAJNet/articles/karpman01.html>)

4.3.2 Interakcija in značilnosti vlog

V vlogo preganjalca se postavi tisti, ki (neutemeljeno) postavlja stroge meje in sili drugega (žrtev), da se spremeni oziroma ga kaznuje, če le-ta ne ravna po njegovih pričakovanjih. To počne na rigidno avtoritativen način, pri čemer drugega obtožuje, ga kritizira in zatira z značilnim 'vsega si ti kriv'. Žrtev je tisti, ki tak odnos dopušča in krivdo privzame, pri čemer se počuti zatirana in osramočena, predvsem pa nemočna, nebogljen in uboga žrtev, ki zaradi lastne nesposobnosti potrebuje nekoga, ki jo bo rešil. Rešitelj je tisti, ki žrtvi priskoči na pomoč in prevzame odgovornost, in sicer zato, ker bi se sicer počutil krivega.

V odnosih, kjer komunikacija temelji na dramskem trikotniku, ponavadi prihaja do menjavanja vlog ali pa so vloge bolj ali manj usidrane (nekoga nekdo drugi vseskozi tiranizira, nekdo tretji pa ga kar naprej terapira), dostikrat pa ljudje, ki v socialnih situacijah delujejo po principu dramskega trikotnika, tudi sami pri sebi prek notranjega dialoga ustvarjajo intrapersonalne dramske trikotnike (kadar si posameznik, ko doživi neuspeh, očita, da je na primer len, ničvreden ali zguba; ko rabi olajšanje, mu na pomoč priskoči glas pomoči, ki poišče izgovore ali stvar zanika).

Rešitelj

Po Forrestovi vloga rešitelja temelji na materinskem principu, in sicer gre za sprevrženo različico ženskega aspekta, ki želi negovati in zaščititi, četudi to ni potrebno. Rešitelj je namreč tisti, ki omogoča, ščiti, posreduje in želi rešiti problem, četudi problema ni, pri čemer taka naravnost izhaja iz posameznikove nezavedne želje počutiti se pomemben, ki izvira iz globokega prepričanja, da je sam vreden truda zgolj, če rešuje druge. Hkrati pa je to tudi edini način, na katerega se posameznik zna povezati z drugimi. Tako soodvisniško delovanje, ki ga drugi ponavadi čuti kot dušenje, je značilno za posameznike, ki so odraščali v družinah, kjer so zatrili njihova čustva oziroma so jim vcepili sram, ker so čutili potrebo po zadovoljevanju svojih potreb, hkrati pa so od njih pričakovali, da kar naprej skrbijo za druge. Taki posamezniki se tako naučijo zanikati svoja čustva in potrebe, drugim

pa so vedno na razpolago, pogosto v upanju, da če bodo sami le dovolj dobro poskrbeli za druge, bodo tudi drugi potem poskrbeli za njihove potrebe. Ker pa potrebam drugih ponavadi ni ne konca ne kraja, se počutijo izrabljeni (preskok v vlogo žrtve), kar neizbežno vodi v zamero (preskok v vlogo preganjalca).

Ker je rešitelj najgloblji strah strah pred zapuščenostjo, ki ga spremlja potreba po uveljavitvi, si - da bi obdržal svojo pozicijo rešitelja in ohranil iluzijo, da je 'nad' in da sam nima potreb - priskrbi večno žrtev, nekoga, ki nenehno potrebuje njegovo skrb, pri čemer se tudi potruzi - torej zaradi lastne potrebe, da žrtev ostaja žrtev.

Preganjalec

Vloga preganjalca temelji na očetovskem principu, kjer je v ospredju sprevržena potreba po zaščiti in skrbi za družino, to je, potreba spremeniti drugega prek sile. To je značilno za ljudi, ki so bili pri zadovoljevanju svojih potreb soočeni z avtoritativnimi, oblastnimi in pogosto kaznovalnimi metodami vzgoje oziroma so odraščali v nenaklonjenem jim okolju, deležni predvsem podcenjevanja in prezira. Introjicirano prepričanje, da so manjvredni, in potlačen občutek sramu zaradi tega, prikrijejo z omalovaževalno držo, da jim ni mar, v interakcijah pa morajo druge vselej nadvladati oziroma imeti zmeraj prav. Svojo vlogo ohranjajo tako, da drugim nenehno pridigajo, jih grajajo ali zaslišujejo oziroma jih kako drugače napadajo, pri čemer ne glede na situacijo verjamejo v načelo 'zob za zob'.

Preganjalec torej rabi nekoga, nad komer se lahko znese, ki ga lahko obtoži in nanj projicira svoje lastne pomanjkljivosti, s čimer zanika svojo lastno neboljšenost in globok notranji občutek manjvrednosti.

Žrtev

Vlogo žrtve po Forrestovi usmerja notranji otrok, ki je nedolžen, ranljiv in potreben skrbi s strani drugih. Posameznika, ki v socialnih interakcijah odkrito in venomer igra vlogo žrtve, je največkrat vzgojil predan rešitelj, zaradi česar je posameznik odrasel v človeka, ki nenehno potrebuje podporo, skrb in ukvarjanje z njim, saj je prepričan, da je sam po sebi nesposoben oziroma da sam ne zna poskrbeti zase. Ker tak posameznik misli, da življenju ni kos, kar ga tudi navdaja z občutkom sramu, vedno in povsod išče nekoga, ki je bolj sposoben in bo skrbel zanj. Hkrati pa mu zavedanje, da je zaradi tega močno odvisen od drugega, in to prek vloge, ki je pozicionirana 'spodaj', vzbudi občutke jeze in zamere, zaradi česar išče načine, kako vrniti milo za drago, to pa ponavadi pomeni, da namerno izničuje trud, ki ga je drugi vložil v reševanje problema. V vlogo preganjalca pa lahko žrtev preide tudi takrat, ko ji to služi kot sredstvo za manipuliranje z drugim, in sicer da drugi še naprej skrbi zanj.

Kot že omenjeno, tako preganjalec in žrtev kot tudi rešitelj odražajo Žrtev - vlogo, ki jo posamezniki privzamejo, ko iz sramu zanikajo svoja čustva, potrebe in sposobnosti: če posameznik potlači zmožnost za reševanje problemov in voditeljske zmožnosti, ta dva vidika človekove osebnosti v sprevrženi obliki slej ko prej najdeta pot iz nezavednega - rešitelj, pri katerem je značilna zanikana potreba po postavljanju mej, tako sebe doživlja najprej in predvsem kot posredovalec in negovalec drugih, preganjalec, ki ima zanikano zmožnost za negovanje in

konstruktivno reševanje problemov, pa teži k reševanju problemov prek jeze, zlorabe in nadzora nad drugimi.

Ker je torej osnovni cilj vseh sodelujočih v dramskem trikotniku zanikati določena čustva in izogibati se odgovornosti, zaradi česar so zmagovalne situacije tudi vselej kratkotrajne, vse tri vloge vodijo v čustveno, duševno in celo fizično bolečino (Forrest).

4.3.3 Primeri

Preprost primer, ki ponazarja, kako hitro v vsakdanjem življenju lahko pride do vzpostavitve dramskega trikotnika in menjavanja vlog znotraj njega, je primer 'Vestni skavt – Mala stara ženička'

(www.talkaboutrecovery.com/group/alt.recovery.aa/messages/414731.html):

Vestni skavt pod roko prime Malo staro ženičko in ji pomaga čez cesto, ne zavedajoč se, da gospa *ne* želi prečkati tu. Na pol poti si Mala stara ženička misli »Kako prijazen mladi mož. Ne bom mu povedala, da prihaja moj avtobus.«

Na drugi strani, ker je zamudila avtobus, Mala stara ženička Vestnega skavta udari z dežnikom po glavi.

Primer ponazarja, kako se Vestni skavt vzpostavi kot rešitelj, preide v vlogo preganjalca in konča kot žrtev, in kako Mala stara ženička iz vloge žrtve preide v vlogo rešitelja in nato konča v vlogi preganjalca. Trikotniška dinamika se ne bi vzpostavila, če bi Vestni skavt Ženičko vprašal, ali rabi pomoč. Oziroma, Mala stara ženička bi pomoč lahko prijazno odklonila.

Menjavanje vlog lepo ponazarja tudi namišljen prepir med zakoncema (http://en.wikipedia.org/wiki/Karpman_drama_triangle). Vloge so označene z barvami: preganjalec - rdeča, rešitelj - modra, žrtev - zelena barva:

(P)Jože: Ne morem verjeti, da si zažgala večerjo! Že tretjič ta mesec!

(R)Marija: Ja, mali Jožek je padel in si odrgnil koleno, zažgalo se je medtem, ko sem ga hitela obvezovat.

(P)Jože: Tega fanta ti preveč crkljaš!

(Ž)Marija: Saj ne bi hotel, da stakne infekcijo, kajne? Potem bi morala skrbeti zanj medtem ko bi bil bolan.

(P)Jože: Dovolj je velik, da si sam vzame oblič.

(R)Marija: Samo nisem hotela, da krvavi vse povprek po preprogi.

(P)Jože: A veš, to je problem s temi otroki! Pričakujejo, da boš ti vse naredil!

(R)Marija: To je ja naravno, ljubi, mladi so še.

(Ž)Jože: Cel dan garam kot suženj, v službi, ki jo sovražim ...

(R)Marija: Ja, res težko delaš, dragi.

(Ž)Jože: In potem niti na dobro večerjo ne morem priti!

(R)Marija: Lahko kaj drugega skuham, ne bo dolgo trajajo.

(P)Jože: Kakšna potrata dragega zrezka!

(P)Marija: Ja mogoče se ne bi zažgal, če bi medtem, ko sem bila jaz zaposlena, zmogel za minuto dvigniti svojo rit s tega tvojega sedeža!

(P)Jože: Nič nisi rekla! Kako naj bi jaz vedel?

(P)Marija: Kot da nisi mogel slišati Jožka, kako joka? Vedno ignoriraš otroke!

(Ž)Jože: Ne jih ne, samo moram malo posedeti, in se sprostiti po napornem delu! Ti ne veš, kako je to ...

(P)Marija: Seveda, kot da to, da skrbim za dom in otroke, ni DELO!

Tudi v tem primeru bi bil iz trikotnika možen izstop, in sicer z odzivom, ki ne bi bil obramben (*potrditi čustvo, postaviti mejo*):

(P)Marija: Ja mogoče se ne bi zažgalo, če bi medtem, ko sem bila jaz zaposlena, zmogel za minuto dvigniti svojo rit s tega tvojega sedeža!

Jože: Ja, to je res.

Čeprav bi Marija po Jožetovem odzivu lahko nadaljevala in poskušala ponovno vzpostaviti dramski trikotnik, bi ji - če Jože nadaljuje na ta način, slej ko prej zmanjkalo besed. Razen, če je Marija dejansko nagnjena k zlorabljanju drugih - v tem primeru je učinkovitost te metode vprašljiva - Jožetov miren odziv namesto k prepiranju povabi k pogovoru. Ona lahko vidi, da ga ni prosila za pomoč, in tudi potem lahko rešita situacijo tako, da se dogovorita, kako bosta ravnala v prihodnje.

(Ž)Jože: Ne jih ne, samo moram malo posedeti, in se sprostiti po napornem delu! Ti ne veš, kako je to ...

Marija: Žal mi je, da se počutiš tako utrujenega.

Tak odziv priznava problem ne da bi s tem nadaljevali trikotniško dinamiko. Tudi tu lahko oseba poizkuša ponovno vzpostaviti dramski trikotnik - s tem, ko se še naprej pritožuje - vendar, če Marija nadaljuje ne-obrambno, bo Jožetu slej ko prej zmanjkalo besed.

(R)Marija: To je ja naravno, ljubi, mladi so še.

Jože: Ja, mladi so.

Jože da Mariji jasno vedeti, da ne rabi nadaljnje miritve ali pomoči.

Naslednji trije primeri orisujejo intimne odnose, ki temeljijo na trikotniški dinamiki, oziroma opisujejo status žrtve oziroma Žrtve, kot jo je v knjigi »Kult žrtve« problematiziral Dragan Petrovec (po Bošnjak v Petrovec, 2005):

Lawrencevo delo Sinovi in ljubimci

Glavni ženski lik, gospa Morel iz nezadovoljstva zaradi nesrečnega zakona, kakršnega si je izbrala, svoje občutke prenaša na otroke in jih navezuje nase; odnos med njo in njenim sinom Pavlom, nad katerim posledično izvrši čustveni incest, s tem ko mu uspešno vsadi občutek odgovornosti za to, da jo odreši občutka zapravljenega življenja; tudi ga s posegi prikrajša za to, da bi si sam ustvaril zadovoljujoč partnerski odnos, za kar se mu sicer odpirajo možnosti. Ko mati leži na smrtni postelji, ji da sin pretiran odmerik zdravila, vendar ne za to, da ji olajša trpljenje, temveč zato, da bi se čimprej odrešil sam.

Lik Cankarjeve matere

Tu avtor opozarja, da je ravnanje pisateljeve matere bolj posledica objektivnih okoliščin (preprosta dninarica, ki so ji zapovedani otroci, kuhinja in cerkev), in manj posledica patološke želje navezati otroka nase skozi vlogo navidezne ali dejanske žrtve. Kakor koli, otrok se pretirano naveže na mater kot na edini lik, ki mu je v tako

trdem svetu sposoben izražati količjak naklonjenosti in topline: spomin na ta lik, ki mu otrok nikoli ne zmore izkazati dovolj hvaležnosti, ojačan z lastno (otroka) preobčutljivostjo, ga onesposobi za ustvarjanje zrelega odnosa do ženske.

»Prijateljsko« dopisovanje med arhitektom Jožetom Plečnikom in lekarnarko Emilijo Fon

Iz pisem je očitno, da si sprva vzajemno dvorita. Ko nato ona želi odkrito doreči, kam vodi njun odnos (to je k odkritemu ljubezenskemu razmerju), jo on zaradi nesposobnosti za bližino, s katero se ne upa soočiti, grobo zavrne. Že poprej in tudi v nadaljevanju njunega odnosa se on prikazuje kot žrtev melanholično-depresivnih razpoloženj, katerim nikoli ne navede razloga in ki jih stalno kontrastira z njenimi. S tem jo naveže nase in Fonova - čeprav si sama želi več – ne pretrga odnosa z njim niti ne išče tistega več drugje, **ampak pristane na prijateljstvo kot najvišjo obliko ljubezni**. S tem se oba prikrajšata za izkušnjo polnovrednega partnerskega odnosa, v katerem bi lahko zdravo in polno ljubila.

Kot pravi Bošnjak (v Petrovec, 2005: 13-14): »Kaj ne bi bilo veliko bolj enostavno, če bi Plečnik najprej sebi, nato pa prijateljici Emiliji odkrito priznal, kaj želi od odnosa z njo, in se tako soočil z morebitno nezdržljivostjo želja in možnostjo zavrnitve? Pa gospa Morel, kaj bi bilo, če bi si prišla na čisto, za kaj se v življenju v resnici čuti prikrajšana in bi glede tega tudi ukrepala? In konec koncev, kaj če bi se odzvala tudi Cankarjeva mati in Ivanu potem, ko je zavrnil skodelico kave, povedala, kar mu je tisti trenutek šlo?«

Petrovec opozarja, da se »Cankarji, Moreli, Plečniki in Fonove kot žrtve in storilci pojavljajo tudi danes. Le okoliščine so nekoliko drugačne. Rdeča nit ostaja kljub časovnim razlikam in z njimi povezanim spremembam prepoznavna – vrtinec odnosov, v katerih se prepletajo žrtvovanja in zaslužnjevanja. Vsa pa vodijo v nezdravo, v patologijo družinskih ali partnerskih odnosov, ki bi se jim bilo treba izogniti.« (Petrovec, 2005: 81)

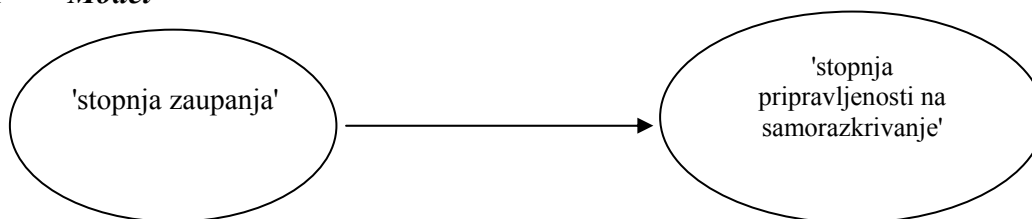
4.3.4 Samorazkrivanje v dramskem trikotniku

Ko se posameznik svoje izhodiščne vloge, ki se torej navadno vzpostavi v otroštvu in s katero se najbolj identificira ter prek katere na splošno najpogosteje vstopa v odnose in funkcionira v njih, zave, in tako pride v stik z vsemi svojimi čustvi ter iskreno prevzame odgovornost zase, in na podlagi tega prek samorazkrivanja o svoji sedanji situaciji in o svojem doživljanju trikotniške narave konkretnega odnosa drugim začne postavljati meje, ga tisti, ki v trikotniku še ostajajo, pogosto vidijo kot preganjalca, zaradi česar do njega na začetku vselej zavzamejo obrambno-napadalno držo (na primer: 'kako si drzneš ne skrbeti zame' s strani žrtve, ali 'kako to misliš, da ne rabiš moje pomoči' s strani rešitelja, ali 'nimaš pojma' s strani preganjalca) (Forrest). Soočanje s tovrstnimi odzivi od posameznika terja visoko stopnjo osebne avtonomije in prepričanosti vase kot tudi volje in potrpežljivosti ter empatije, saj sodelovanje drugih za vse udeležence ponavadi pomeni še nekaj ključnih preskokov okrog trikotnika, pri čemer mora biti posameznik zmožen vzpostaviti t.i. ljubečo distanco (Giddens, 2000). In nato se kasneje lahko vzpostavi sproščena interakcija, ki vsakemu udeležencu omogoča, da razkriva informacije o sebi kot celostni osebi, s čimer dramski trikotnik kot temeljni model čustvenega komuniciranja izgubi svoj pomen.

5 Raziskava o vplivu zaupanja na samorazkrivanje

Tezo o vplivu zaupanja na samorazkrivanje smo želeli tudi empirično podpreti oziroma zavrniti ničelno hipotezo, da korelacije med zaupanjem in samorazkrivanjem ni. Tako smo postavili hipotezo: Večja stopnja zaupanja povečuje posameznikovo pripravljenost na samorazkrivanje.

5.1 Model

5.2 Metodologija in vzorec

Pri obeh spremenljivkah smo najprej izračunali frekvenčne porazdelitve in opisne statistike za vsak posamezen indikator. Nato smo s Crombachovim α preverili zanesljivost indikatorjev vsake od spremenljivk.

Ker smo želeli rezultate interpretirati čim bolj natančno, smo naredili faktorsko analizo, ki je pri obeh spremenljivkah pokazala več latentnih dimenzij.

Za ugotavljanje povezanosti med spremenljivkama 'stopnja pripravljenosti na samorazkrivanje' in 'stopnja zaupanja' smo izračunali Pearsonov koeficient korelacije (PKK), nato pa smo naredili še regresijsko analizo, s čimer smo želeli ugotoviti (potrditi) smer korelacije. Posamezne analize bodo bolj natančno prikazane v prilogi. Naključni in nepristranski vzorec je zajel 150 študentov. Od tega jih je na vprašanja o samorazkrivanju in o zaupanju je odgovorilo 147, večinoma študentov Fakultete za družbene vede in Ekonomske fakultete v Ljubljani, ki so se 30. 5. 2006 nahajali v Osrednji družboslovni knjižnici Jožeta Goričarja in v okolici Fakultete za družbene vede. Sodelovalo je 45 študentov in 102 študentki. *Podrobneje je vzorec prikazan v prilogi.

5.3 Stopnja pripravljenosti na samorazkrivanje

Za merjenje pripravljenosti na razkrivanje informacij o sebi drugim smo uporabili Jourardovo lestvico pripravljenosti na samorazkrivanje (Jourard v Lamovec, 1994: 286-287), ki smo jo za namen te raziskave priredili, in sicer smo spremenili način merjenja vrednosti spremenljivk, saj izvirna lestvica meri predvsem komu oziroma kolikim je posameznik pripravljen razkrivati informacije o sebi in ne na splošno - ali je oziroma koliko je posameznik v odnosu z bližnjo osebo pripravljen razkrivati informacije o sebi. *izvirni vprašalnik je v prilogi

Tako so vprašani ob indikatorjih obkroževali vrednosti od 1 do 5, pri čemer je 1 pomenilo najnižjo stopnjo pripravljenosti, 5 pa najvišjo stopnjo pripravljenosti na samorazkrivanje.

5.3.1 Analiza podatkov in rezultati

V spodnji tabeli so navedene povprečne vrednosti posameznih indikatorjev:

	x
1. O vrstah zabave, ki jih imaš najrajši.	4,63
2. O prijateljstvu, ki ti je veliko pomenilo.	4,22
3. O tvojem svetovnonazorskem prepričanju.	4,07
4. O številu otrok, ki jih nameravaš imeti.	3,63
5. O problemih, ki si jih imel/a s starši.	3,48
6. O občutkih osamljenosti.	2,92
7. O stvareh, ki se jih najbolj sramuješ.	2,63
8. O tem, kaj te pri ljudeh najbolj moti.	3,93
9. O svojih boleznih.	3,22
10. O tem, kako si zadovoljen/a z različnimi deli svojega telesa.	3,54
11. O tem, kako pogosto se dobivaš z osebami nasprotnega spola.	3,87
12. O osebi, v katero si bil/a zaljubljena.	3,78
13. O tem, s kom bi se želel/a poročiti, oziroma zakaj ne.	3,65
14. O želji po potovanjih.	4,66
15. O filmih in TV oddajah, ki so ti všeč.	4,44
16. O problemih pri spoznavanju novih ljudi.	3,80
17. O tem, kaj misliš o nekaterih ljudeh, ki kažejo naklonjenost do tebe.	3,90
18. O čem najrajši sanjariš.	3,57
19. O problemih študija ali službe.	4,31
20. O tem, kako pomembno ti je mnenje drugih o tebi.	3,47
21. O tvojih seksualnih doživetjih.	3,05
22. O tem, s katerimi osebami si želiš seksualnih stikov.	3,08
23. O tem, zakaj te nekateri ne marajo.	3,22
24. O tem, ali si raje sam/a ali v družbi.	3,60
25. O tem, kaj meniš o svojih sposobnostih.	3,51
26. O tem, kaj meniš o svoji seksualni privlačnosti.	2,89
27. O ljubezensko seksualnih težavah.	3,01
28. O tem, kdo so tvoji vzorniki, oziroma zakaj jih nimaš.	3,43
29. O tvojih osebnostnih značilnostih, ki ti povzročajo težave.	3,52
30. O socialnih vprašanjih.	3,90

Tabela 1 Povprečne vrednosti za indikatorje spremenljivke 'stopnja pripravljenosti na samorazkrivanje'

Glede na povprečne vrednosti posameznih indikatorjev in rezultate faktorске analize (indikatorji so izmerili 7 dimenzij in skupaj pojasnili 63,8% variance) smo indikatorje razdelili v tri skupine, in sicer:

- a) indikatorji, ki so izmerili **največjo stopnjo pripravljenosti** na samorazkrivanje ($3,78 \leq x \leq 4,63$), so skupaj izmerili tri dimenzije:
 1. *dimenzija*: tretji, štirinajsti in petnajsti indikator (svetovnonazorsko prepričanje, potovanja, filmi in TV oddaje);
 2. *dimenzija*: prvi, drugi, osmi, enajsti in dvanajsti indikator (najljubše vrste zabave, prijateljstvo, moteče pri ljudeh, dobivanje z osebami nasprotnega spola, oseba, v katero bil/a zaljubljen/a);

3. *dimenzija*: šestnajsti, sedemnajsti, devetnajsti in trideseti indikator (problemi pri spoznavanju novih ljudi, mnenje o nekaterih, ki kažejo naklonjenost, problemi študija ali službe, socialna vprašanja);
- b) indikatorji, ki so izmerili **srednjo stopnjo pripravljenosti** na samorazkrivanje ($3,43 \leq x \leq 3,63$), so izmerili dve dimenziji:
1. *dimenzija*: deseti, osemnajsti, dvajseti, štiriindvajseti, petindvajseti, osemindvajseti in devetindvajseti indikator (zadovoljstvo z različnimi deli telesa, sanjarjenje, pomembnost mnenja drugih, raje sam/a ali v družbi, svoje sposobnosti, vzorniki, svoje osebnostne značilnosti, ki povzročajo težave);
 2. *dimenzija*: četrti, peti in trinajsti indikator (nameravano število otrok, problemi s starši, poroka), ki zajemajo družinsko tematiko; in
- c) indikatorji, ki so izmerili **najmanjšo stopnjo pripravljenosti** na samorazkrivanje ($2,63 \leq x \leq 3,22$):
1. *dimenzija*: enaindvajseti, dvaindvajseti, šestindvajseti in sedemindvajseti indikator, ki zajemajo seksualno vsebino (seksualna doživetja, želja po seksualnih stikih, lastna seksualna privlačnost, ljubezensko seksualne težave)
 2. *dimenzija*: šesti, sedmi, deveti in trindvajseti indikator (občutki osamljenosti, sram, svoje bolezni, o tem, zakaj te nekateri ne marajo).

Vprašani so se torej manj pripravljeni pogovarjati o stvareh, povezanih z družino, najmanj pa o stvareh, ki se nanašajo na seksualno življenje, in o stvareh, ki že po naravi predstavljajo problem. Glede na Altmanovo in Taylorjevo metaforo čebule pri modelu socialne penetracije sklepamo, da te teme predstavljajo plasti blizu jedra sebstva.

Metafora čebule - plasti sebstva glede na rezultate raziskave:

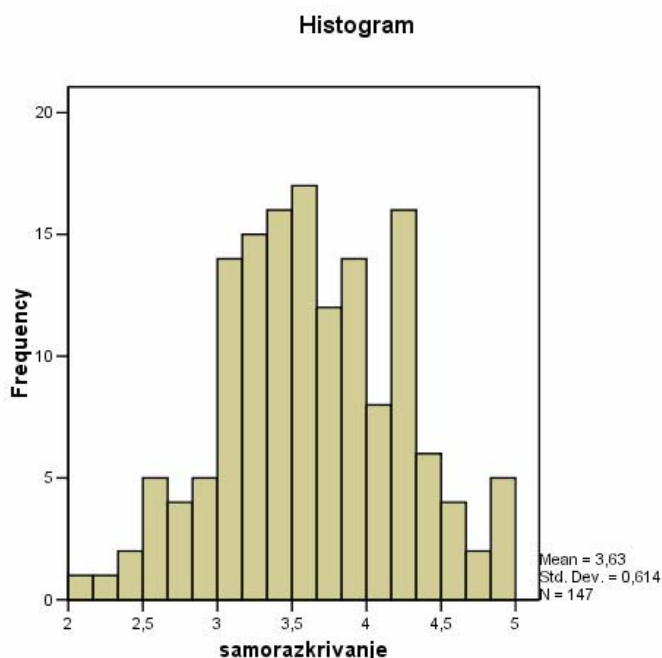

Ker so vsi indikatorji med seboj močno korelirali, vrednost standardiziranega α pa je bila izjemno visoka (0,94), smo vse indikatorje lahko združili pod spremenljivko 'stopnja pripravljenosti na samorazkrivanje'.

V spodnji tabeli in histogramu so za sestavljeno spremenljivko 'stopnja pripravljenosti na samorazkrivanje' prikazane opisne statistike in frekvenčna porazdelitev:

	x	std. odklon	koef. asim.	koef. splošč.	N
samorazkrivanje	3,63	0,61	0,13	-0,30	147

Tabela 2 Opisne statistike za spremenljivko 'stopnja pripravljenosti na samorazkrivanje'

Histogram 1 Stopnja pripravljenosti na samorazkrivanje

Iz tabele in histograma je razvidno, da so vprašani v povprečju odgovarjali z odgovori 'niti-niti' in 'pogosto', kar pomeni, da so v odnosu z bližnjo osebo precej pripravljeni razkrivati informacije o sebi.

5.3.2 Interpretacija rezultatov

Analiza spremenljivke 'stopnja pripravljenosti na samorazkrivanje' je pokazala, da so vprašani v odnosu z bližnjo osebo na splošno precej pripravljeni razkrivati

informacije o sebi, vendar smo ugotovili tudi, da je posameznikova pripravljenost na samorazkrivanje različna glede na témo oziroma glede na naravo vprašanj.

5.4 Stopnja zaupanja

Pri merjenju posameznikovega zaupanja smo uporabili Jourardov vprašalnik za merjenje posameznikovega zaupanja v skupini (Jourard v Lamovec, 1994: 289-290), ki meri posameznikovo **zaupljivost** (odprtost in sodelovanje; indikatorji 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13) ter njegovo sprejemanje in podporo (**biti vreden zaupanja**; indikatorji 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14) v skupini.

Ob indikatorjih so vprašani obkroževali vrednosti od 1 do 7, pri čemer je 1 pomenilo najmanjšo stopnjo zaupanja, 7 pa največjo stopnjo zaupanja .

5.4.1 Analiza podatkov in interpretacija rezultatov

V spodnjih tabeli so prikazane povprečne vrednosti posameznih indikatorjev:

zaupljivost	x
1. Izražam svoja mnenja in opažanja, ter aktivno sodelujem v skupinskih diskusijah.	5,20
3. V skupini sem odprt/a in iskren/a.	5,64
5.* V skupinski diskusiji obdržim svoje misli, čustva in reakcije zase.	4,76
7. V skupinski diskusiji sem pripravljen/a tvegati in izraziti nove ideje ter trenutna občutja.	4,91
9. Pomagam članom skupine, da lahko pokažejo, kar največ morejo.	5,10
11. S člani skupine delim vse informacije in drugo gradivo, ki pospešuje uspešnost posameznih članov ter skupine kot celote.	5,84
13. Članom skupine se poskušam približati na njihovi ravni.	4,64
biti vreden zaupanja	x
2. Kažem pripravljenost sodelovati z drugimi člani skupine in pričakujem, da bodo drugi prav tako sodelovali.	5,63
4. Nudim podporo članom skupine, ki se trudijo, da bi izrazili svoje misli in čustva.	5,51
6.* Prispevke članov skupine ocenjujem glede na to, ali so koristni zame ter ali so pravilni ali ne.	4,12
8. Drugim članom skupine dam vedeti, da opazim in cenim njihove sposobnosti, spretnosti in energijo.	5,50
10. Sprejemam in podpiram odprtost drugih članov skupine, vzpodbujam jih k tveganju in izražanju njihove individualnosti.	5,24
12. Pogosto ponovim s svojimi besedami ali naredim povzetek tega, kar je drugi rekel, preden odgovorim ali podam svoje mnenje.	3,78
14. Spodbujam vse člane k sodelovanju, jim dajem priznanje za njihove prispevke, sem odprt/a za njihove ideje ter se večinoma vedem prijateljsko.	5,54

*5. in 6. indikator sta točkovana obrnjeno

Tabela 3 Povprečne vrednosti indikatorjev za spremenljivko 'stopnja zaupanja'

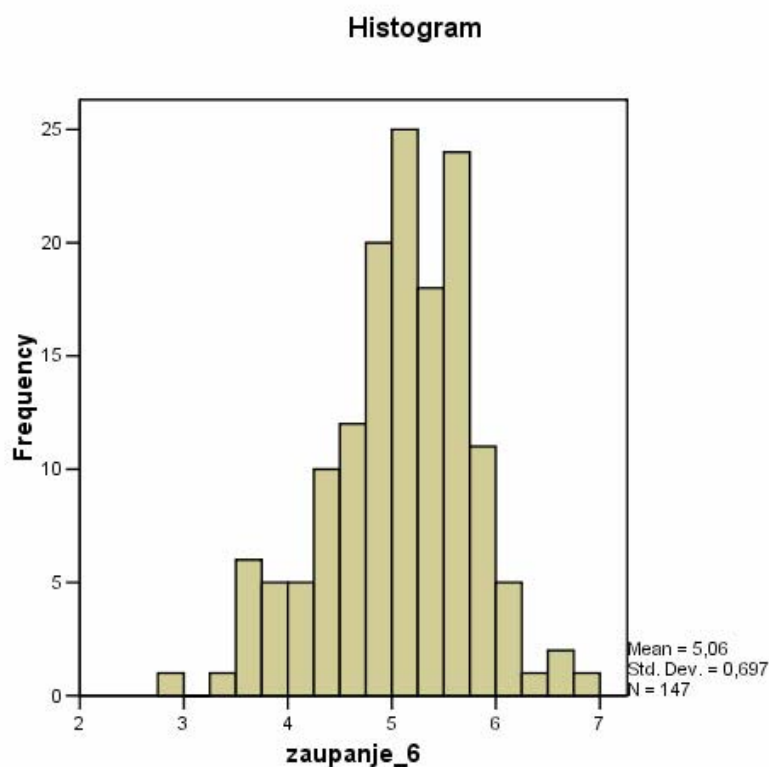
Ker je v našem primeru šesti indikator (*'prispevke članov skupine ocenjujem glede na to, ali so koristni zame ter ali so pravilni ali ne'*) močno izmeril tretjo dimenzijo in Pearsonov koeficient korelacije ni pokazal statistično značilne povezanosti šestega indikatorja z ostalimi indikatorji, smo šestega kljub dovolj visokemu standardiziranemu α (0,80) iz analize izločili.

Tretjo dimenzijo je izmeril tudi peti indikator (*'v skupinski diskusiji obdržim svoje misli, čustva in reakcije zase'*), vendar smo ga zaradi močne korelacije z ostalimi indikatorji ohranili. Tako je bil končni Cronbachov α za indikatorje spremenljivke 'stopnja zaupanja' 0,82, odstotek pojasnjene variance pa 56,6.

V spodnji tabeli in histogramu so prikazane opisne statistike in frekvenčna porazdelitev za sestavljeno spremenljivko 'stopnja zaupanja':

	x	std.odklon	koef.asim.	koef. splošč.	N
zaupanje	5,06	0,70	-0,41	0,30	147

Tabela 4 Opisne statistike za spremenljivko 'stopnja zaupanja'

Histogram 2 Opisne statistike za spremenljivko 'stopnja zaupanja'

Iz tabele in histograma je razvidno, da nihče od vprašanih ni na vsa vprašanja ali večino njih odgovoril z 'nikoli' ali 'zelo redko', oziroma da je zelo malo vprašanih na vsa vprašanja odgovorilo z 'vedno'. Največ vprašanih je najpogosteje odgovarjalo s 'pogosto' in 'zelo pogosto', v povprečju pa so vprašani odgovarjali s 'pogosto', kar pomeni, da na splošno vprašani kažejo relativno visoko stopnjo zaupanja.

5.5 Povezanost med spremenljivkama 'stopnja pripravljenosti na samorazkrivanje' in 'stopnja zaupanja'

Spodnja tabela prikazuje povezanost med pari spremenljivk, kot smo jo izračunali s Pearsonovim koeficientom korelacije:

		samorazkrivanje										
		sestavljena	najbolj			srednje			najmanj			
			samor.	najbolj	1.dim	2.dim	3.dim	srednje	1.dim	2.dim	najmanj	1.dim
zaupanje	sestavljena	0,417**	0,452**	0,315**	0,338**	0,473**	0,376**	0,380**	0,271**	0,311**	0,270**	0,287**
	zaupljivost	0,442**	0,473**	0,309**	0,352**	0,510**	0,390**	0,403**	0,267**	0,344**	0,301**	0,314**
	vreden zaupanja	0,356**	0,390**	0,293**	0,293**	0,393**	0,328**	0,324**	0,249**	0,251**	0,216**	0,234**

** Korelacija je značilna pri stopnji značilnosti 0,01

Tabela 5 Povezanost med pari spremenljivk (Pearsonov koeficient korelacije)

Kot prikazuje zgornja tabela, smo s Pearsonovim koeficientom korelacije (PKK) med spremenljivkama 'stopnja pripravljenosti na samorazkrivanje' in 'stopnja zaupanja' ugotovili močno povezanost (PKK=0,417**).

Pri tem je bila največja stopnja povezanosti med zaupanjem in samorazkrivanjem ugotovljena med delno spremenljivko 'zaupljivost' in tretjo skupino tem, o katerih so se vprašani na splošno najbolj pripravljeni pogovarjati (*problemi pri spoznavanju novih ljudi, mnenje o nekaterih, ki kažejo naklonjenost, problemi študija ali službe, socialna vprašanja*) (PKK=0,510**). Manjšo povezanost pa smo ugotovili pri zaupljivosti in dimenzijah samorazkrivanja, ki so bliže jedru sebstva (*družinska tematika, PKK=0,267**; seksualna vsebina, PKK=0,301**; osamljenost, sram, bolezen, nepriljubljenost, PKK=0,314***).

Pearsonov koeficient korelacije med delno spremenljivko 'vreden zaupanja' in sestavljeno spremenljivko 'stopnja pripravljenosti na samorazkrivanje' oziroma med spremenljivko 'vreden zaupanja' in posameznimi delnimi spremenljivkami, ki merijo stopnjo pripravljenosti na samorazkrivanje, je pokazal nekoliko manjšo povezanost. Signifikanca pri računanju povezanosti med delnima spremenljivkama 'vreden zaupanja' in 'seksualna vsebina' je 0'01, v vseh ostalih primerih pa je manjša od 0'01, kar pomeni, da lahko z 1-odstotnim oziroma manj kot 1-odstotnim tveganjem trdimo, da povezanost med spremenljivkami velja tudi na širši populaciji.

V spodnjih dveh tabelah so navedeni rezultati regresijske analize:

R – korelacijski koeficient	R ² – determinacijski koeficient	R ² _{pop.}	F	α
0,417	0,168	0,168	30,581	0,000

Tabela 6 Regresijski in determinacijski koeficient

Kot prikazuje zgornja tabela, je regresijska analiza pokazala, da spremenljivki korelirata pozitivno, linearno in precej močno ($R=0,417$), pri čemer z neodvisno spremenljivko 'stopnja zaupanja' lahko pojasnimo 16,8 odstotkov variabilnosti odvisne spremenljivke 'stopnja pripravljenosti na samorazkrivanje' ($R^2_{\text{pop.}} = 0,168$), kar pomeni, da je zunanjih vplivov, ki jih s tem modelom nismo pojasnjevali, 83,2 odstotkov. F statistika ($=30,581$) pa kaže, da je povezanost med pojasnjeno in nepojasnjeno varianco velika, kar pomeni, da 'stopnja zaupanja' in zunanji nepojasneni vplivi med seboj močno korelirajo.

Ker je signifikanca manjša od 0,01, lahko z manj kot 1-odstotnim tveganjem trdimo, da rezultati regresijske analize veljajo tudi na širši populaciji študentov, ki se sicer nahajajo v Osrednji družboslovni knjižnici Jožeta Goričarja in v okolici Fakultete za družbene vede.

5.6 Sklepne ugotovitve

Pri merjenju stopnje pripravljenosti na samorazkrivanje smo ugotovili, da se vprašani niso enako pripravljene pogovarjati o vseh stvareh. Glede na metaforo čebule lahko sklepamo, da so teme, o katerih so se vprašani na splošno manj pripravljene pogovarjati, bližje jedru sebstva. Sklepanje, da so najbližje jedru sebstva teme, ki se nanašajo na posameznikovo seksualno življenje, ter vprašanja osamljenosti, sramu, bolezni in nepriljubljenosti, je v skladu z razmišljanji Kleinove o pomembnosti spolne dejavnosti za posameznika in o ogroženosti, ki sta obe stvari, s katerima se posameznik že na (oziroma vsaj na) nezavedni ravni ves čas ukvarja. Da pa se je posameznik o teh stvareh manj pripravljen pogovarjati z drugimi, je 'krivo' varovanje sebstva; kot smo omenili, se posameznik v interakcijskih situacijah vselej in z vsem, kar je, samopredstavlja. In glede na to, da so to teme, ki lahko vzbudijo sram ali zadrego – bodisi razkrivajočega bodisi tistega, ki se mu razkriva – se posamezniki naučimo socialno sprejemljivega obnašanja – torej tudi socialno sprejemljive stopnje samorazkrivanja, ki ohranja zeleno javno samopodobo in ne ogroža drugega ali odnosa. Tako je samorazkrivanje o takih stvareh relativno redko oziroma relativno malokrat doseže visoko stopnjo.

Kot smo ugotovili, posameznikovo zaupanje oziroma zaupljivost v precejšnji meri vpliva na njegovo pripravljenost na samorazkrivanje, zlasti pri temah, o katerih se je na splošno najbolj pripravljen pogovarjati. Pri temah, ki predstavljajo srednje plasti sebstva, je vpliv zaupanja na samorazkrivanje precejšen, vendar ne tako zelo velik, kadar gre za stvari, ki se nanašajo na družinsko življenje – bodisi znotraj primarne družine bodisi načrtovano oziroma zeleno v prihodnosti. Če izhajamo iz 'Goffmanovih skrivnosti', vidimo, da je razlog, da posameznik teh stvari, ki se nanašajo na njegovo skupino oziroma družino, ne bo govoril drugim pomembnim drugim predvsem zato, ker jih doživlja kot zelo osebne v smislu 'to se drugih ne tiče', oziroma ker taka naravnost posameznika še poveča njegov občutek pripadnosti svoji družini oziroma povezanosti z njo.

6 Raziskava o nagnjenosti k samoprevari

Ker nas je pri vprašanju samozavedanja in iskrenosti zanimalo, kakšno je 'stanje duha' med slovenskimi študenti, smo izvedli manjšo raziskavo, in sicer s pomočjo Gurove in Sackeimove lestvice (Gur in Sackeim v Lamovec, 1994: 153-154), ki naj bi merila nagnjenost k t.i. samoprevari.

Gurov in Sackeimov vprašalnik samoprevare vsebuje dvajset psihološko ogrožajočih, vendar domnevno univerzalnih značilnosti. Posameznik, ki zanika, da bi te lastnosti veljale zanj, naj bi bil pod vplivom samoprevare (Lamovec, 1994).

6.1 Metodologija in vzorec

Za vsak posamezen indikator spremenljivke 'stopnja nagnjenosti k samoprevari' smo naredili frekvenčno porazdelitev. Zanesljivost indikatorjev smo preverili s Crombachovim α .

Za ugotavljanje povezanosti med spolom in posameznimi indikatorji spremenljivke 'stopnja nagnjenosti k samoprevari' smo uporabili bivariatno metodo *Crosstabs*. Raziskavo o nagnjenosti k samoprevari smo naredili na istem vzorcu kot raziskavo o vplivu zaupanja na samorazkrivanje (glej 1.2. oziroma prilogo). Na vprašanja o nagnjenosti k samoprevari je odgovarjalo 147 študentov, in sicer 45 moških (30,6%) in 102 ženski (69,4%).

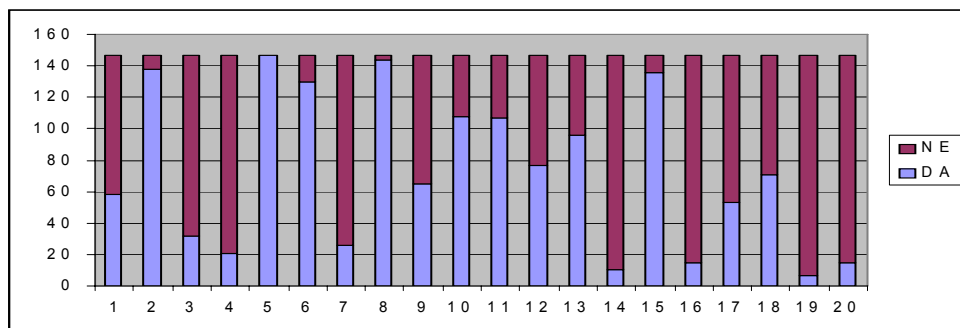
6.2 Analiza podatkov in interpretacija rezultatov

Spodaj so navedeni rezultati analize, in sicer sprva v tabeli in grafično prikazana frekvenčna porazdelitev za vsako posamezno vprašanje, nato pa še opisne statistike in histogram za sestavljeno spremenljivko, ki smo jo poimenovali 'stopnja nagnjenosti k samoprevari'.

	DA	NE
1. Ali si kdaj čutil/a sovraštvo do enega ali obeh staršev?	58 (39,5%)	89 (60,5%)
2. Ali se kdaj počutiš krivega/krivo?	138 (93,3%)	9 (6,1%)
3. Ali ti vsaka privlačna oseba nasprotnega spola vzbudi spolne želje?	32 (21,8%)	115 (78,2%)
4. Ali si si kdaj zaželel/a koga ubiti?	21 (14,3%)	126 (85,7%)
5. Ali se kdaj razjeziš?	147 (100%)	0 (0,0%)
6. Ali imaš kdaj take misli, za katere ne bi želel/a, da jih drugi izvejo?	130 (88,4%)	17 (11,6%)
7. Ali kdaj začutiš privlačnost do osebe istega spola?	26 (17,7%)	121 (82,3%)
8. Ali si se že kdaj osmešil/a?	144 (98,0%)	3 (2,0%)
9. Ali je v tvojem življenju kaj takega, kar ti povzroča nesrečo?	65 (44,2%)	82 (55,8%)
10. Ali ti je pomembno, da imajo drugi o tebi dobro mnenje?	108 (73,5%)	39 (26,5%)
11. Ali bi želel/a vedeti, kaj drugi ljudje mislijo o tebi?	107 (72,8%)	40 (27,2%)

12. Ali so bili tvoji starši kdaj krivični do tebe?	77 (52,4%)	70 (47,6%)
13. Ali imaš kakšne boleče spomine?	96 (65,3%)	51 (34,7%)
14. Ali si kdaj pomislil/a, da te starši sovražijo?	10 (6,8%)	137 (93,2%)
15. Ali imaš spolne fantazije?	136 (92,5%)	11 (7,5%)
16. Ali si bil/a kdaj v negotovosti, če si morda homoseksualec oz. lezbijka?	15 (10,5%)	132 (89,8%)
17. Ali si kdaj podvomil/a v svoje seksualne sposobnosti?	53 (36,9%)	94 (63,9%)
18. Ali si kdaj užival/a, ko si opravljal/a veliko potrebo?	71 (48,3%)	76 (51,7%)
19. Ali si si kdaj želel/a koga posiliti ali biti posiljen/a?	7 (4,8%)	140 (95,2%)
20. Ali si kdaj pomislil/a, da bi napravila samomor z namenom, da bi se komu maščeval/a?	15 (10,2%)	132 (89,8%)

Tabela 7 Frekvenčne porazdelitve za posamezne indikatorje nagnjenosti k samoprevari.

Graf 1 Frekvenčna porazdelitev pri posameznih indikatorjih nagnjenosti k samoprevari

Iz analize posameznih indikatorjev je razvidno, da so na vprašanje 'ali se kdaj razjeziš' vsi vprašani odgovorili z 'da', skoraj vsi so se že kdaj osmešili (98%), prav tako se jih je velika večina (93,3%) že kdaj počutila krive, večina jih ima spolne fantazije (92,5%), 88,4% vprašanih pa ima misli, za katere ne želijo, da jih drugi izvejo. Precej (72,8%) bi jih želelo vedeti, kaj drugi ljudje mislijo o njih, oziroma jim je pomembno, da imajo drugi o njih dobro mnenje (73,5%).

Z 'ne' je največ vprašanih (95,2%) odgovorilo na vprašanje 'ali si si kdaj želel/a koga posiliti ali biti posiljen/a', velika večina vprašanih ni nikoli pomislila, da jih starši sovražijo (93,2%), prav tako jih večina (89,8%) ni bila nikoli v negotovosti glede svoje heteroseksualne usmerjenosti. Enak odstotek jih tudi nikoli ni pomislilo, da bi napravili samomor z namenom, da bi se komu maščevali. Prav tako si jih veliko nikoli ni kdaj zaželelo koga ubiti (85,7%), 82,3% vprašanih pa je odgovorilo, da nikoli ne začuti privlačnosti do osebe istega spola. Tudi na vprašanje 'ali ti vsaka privlačna oseba nasprotnega spola vzbudi spolne želje' jih je veliko (78,2%) odgovorilo z 'ne'.

Pri vprašanjih 'ali so bili tvoji starši kdaj krivični do tebe' in 'ali si kdaj užival/a, ko si opravljal/a veliko potrebo' je približno enako tistih, ki so odgovorili z 'da' kot tistih, ki so odgovorili z 'ne'.

Nekoliko več kot polovica vprašanih ima kakšne boleče spomine (65,3%), sicer pa jih več kot polovica nikoli ni kdaj čutila sovraštva do enega ali obeh staršev (60,5%), prav tako pri več kot polovici (55,8%) ni ničesar v njihovem življenju, kar bi jim povzročalo nesrečo, 63,9% pa jih nikoli ni podvomilo v svoje seksualne sposobnosti.

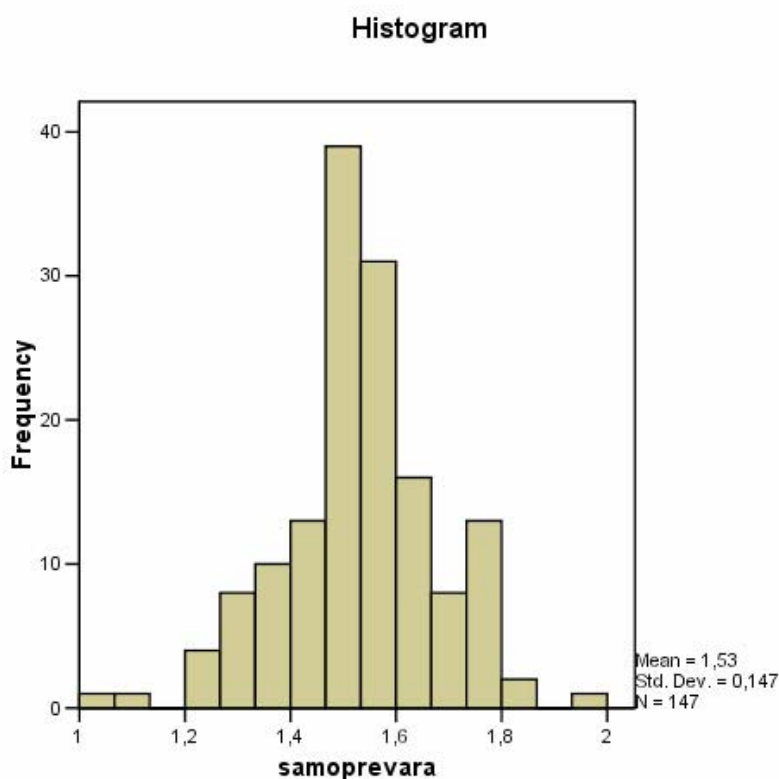
V našem primeru je Crombachov α (malo več kot 0,67) pokazal, da uporabljeni indikatorji za merjenje nagnjenosti k samoprevari niso najbolj zanesljivi, vendar smo tudi za analizo sestavljene spremenljivke 'stopnja nagnjenosti k samoprevari' vse indikatorje – razen petega ('ali se kdaj razjeziš'), ki ima v našem primeru konstantno vrednost – obdržali. Nižji α je namreč lahko posledica tega, da smo uporabili izvirno dihotomno lestvico, ki so jo nekateri avtorji (v Lamovec, 1994: 154) nadomestili z 7-stopenjsko lestvico (1-nikoli do 7-vedno), pri čemer sta Roth in Ingram s faktorško analizo dobila pet ortogonalnih faktorjev¹.

Vzrok za nižji α bi bilo lahko tudi 'izgubljeno s prevodom', vendar tega zaradi nedostopnega izvirnika nismo mogli preveriti.

Opisne statistike in histogram za sestavljeno spremenljivko 'nagnjenost k samoprevari':

	x	std.odklon	koef.asim.	koef.splošč.
samoprevara	1,5	0,15	-0,2	0,9

Tabela 8 Opisne statistike za sestavljeno spremenljivko 'stopnja nagnjenosti k samoprevari'

Histogram 3 Sestavljena spremenljivka 'Stopnja nagnjenosti k samoprevari'

505050

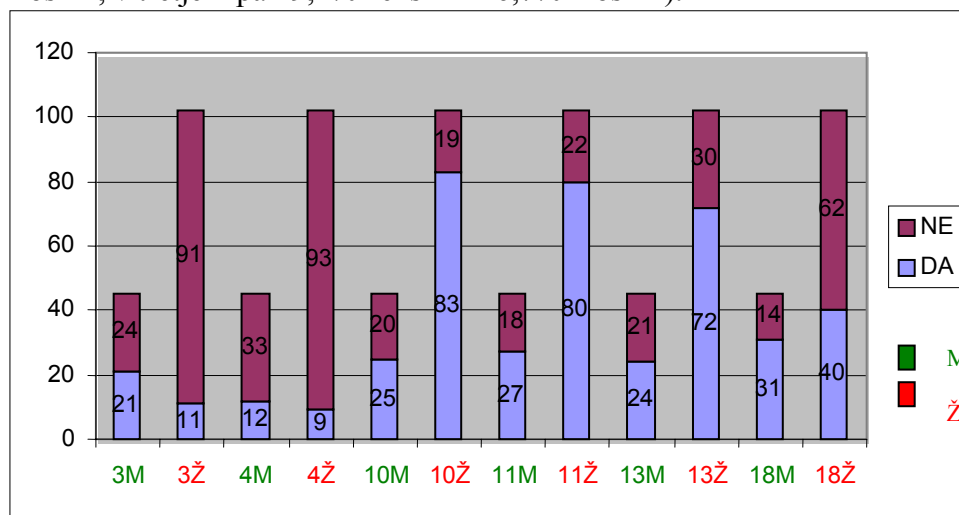
¹ Prvi faktor se je nanašal na odnos do staršev, drugi je vključeval različne vidike emocionalnosti (jeza, občutki krivde, nesreča). Tretji faktor opisoval različne oblike tabu obnašanja, užitek in želja, četrti je zajemal homoseksualno vsebino, peti pa se je nanašal na pomembnost mnenja drugih o preizkušancu.

Iz tabele in histograma je razvidno, da so vprašani v povprečju srednje nagnjeni k samoprevari, pri čemer je izjemno malo tistih, ki bi na vsa vprašanja oziroma večino njih odgovorili z 'da', prav tako malo tistih, ki bi na vsa vprašanja odgovoril z 'ne', rahla asimetrija v levo pa kaže, da je nekoliko več tistih, ki so večkrat odgovorili z 'ne' kot 'da' odgovori, oziroma, da je nekoliko več tistih, ki so izrazito nagnjeni k samoprevari.

6.3 Povezanost med spolom in nagnjenostjo k samoprevari

Pri analizi povezanosti med spolom vprašanega in njegovim odgovorom na posamezno vprašanje rezultati analize v štirinajstih od dvajsetih vprašanj niso pokazali statistično značilne povezanosti med spremenljivkama (bodisi niso bile izpolnjene predpostavke χ^2 testa bodisi je bila signifikanca večja od 0'05, ali oboje)*podrobneje je analiza prikazana v prilogi

Tako je bila statistično značilna povezanost med spolom in samoprevaro ugotovljena pri šestih indikatorjih, in sicer: pri vprašanju 'ali ti vsaka privlačna oseba nasprotnega spola vzbudi spolne želje' je z 'ne' odgovorilo 53'3% moških in kar 89,2% žensk. Prav tako je statistično značilno več žensk odgovorilo z 'ne' na vprašanji 'ali si si kdaj zaželel/a koga ubiti' (91'2% žensk, 73'3% moških) in 'ali si kdaj užival/a, ko si opravljal/a veliko potrebo' (60'3% žensk in 31'1% moških). Pri vprašanjih 'ali ti je pomembno, da imajo drugi o tebi dobro mnenje', 'ali bi želel/a vedeti, kaj drugi ljudje mislijo o tebi', in 'ali imaš kakšne boleče spomine' pa so po rezultatih ženske tiste, ki so manj nagnjene k samoprevari, oziroma so na ta vprašanja statistično značilno bolj z 'ne' odgovarjali moški (v prvem primeru je z 'ne' odgovorilo le 18,6% žensk in kar 44,4% moških, v drugem 21,6% žensk in 40% moških, v tretjem pa 29,4% žensk in 46,7% moških).

Graf 2 Frekvenčne porazdelitve za posamezne indikatorje nagnjenost k samoprevari glede na spol

6.4 Sklepne ugotovitve

Ugotovili smo torej, da so vprašani na splošno precej nagnjeni k samoprevari, kar kaže na majhno stopnjo samozavedanja oziroma iskrenosti vprašanih v odgovorih. Predvsem je nagnjenost k samoprevari prisotna pri vprašanjih, ki se nanašajo na

(homoseksualno) vsebino (*'ali ti vsaka oseba privlačna oseba nasprotnega spola vzbudi spolne želje', 'ali kdaj začutiš privlačnost do osebe istega spola'* in *'ali si bil/a kdaj v negotovosti, če si morda homoseksualec oziroma lezbijka*), in pri vprašanjih, ki se nanašajo na posameznikovo destruktivnost (*'ali si kdaj želel/a koga ubiti', 'ali si kdaj želel/a koga posiliti ali biti posilen/a'* in *'ali si kdaj pomislil/a, da bi napravil/a samomor z namenom, da bi se komu maščeval/a'*). Ugotovili smo tudi, da je nagnjenost k samoprevari pri šestih vprašanjih povezana s spolom.

Vprašanje resničnosti teze, da gre v primerih, ko posameznik zanika, da bi te lastnosti veljale zanj, vselej za samoprevaro, ostaja odprto (Lamovec, 1994), vsaj pri nekaterih vprašanjih pa bi bilo zanimivo vedeti, ali bi bil odstotek tistih (v nekaterih primerih predvsem glede na spol), ki so zdaj odgovorili z 'da', tako visok tudi recimo v 19. stoletju (na primer *'ali si kdaj čutil/a sovraštvo do enega ali obeh staršev'* in *'ali imaš spolne fantazije'*), oziroma ali bo odstotek tistih, ki so zdaj odgovorili z 'ne' (na primer *'ali ti vsaka privlačna oseba nasprotnega spola vzbudi spolne želje', 'ali kdaj začutiš privlačnost do osebe istega spola',* in *'ali imaš kakšne boleče spomine'*), tako visok tudi čez toliko in toliko let, in ali bi podobne rezultate dobili v vseh družbah, s čimer – opirajoč se na psihoanalitična spoznanja (glej 3. poglavje) in na teorijo simboličnega interakcionizma o ohranjanju obraza - želimo poudariti pomen socialnega in kulturno-zgodovinskega vpliva na posameznikovo bodisi samozavedanje bodisi iskrenost v odgovorih.

ZAKLJUČEK

V nalogi sem skušala ugotoviti, katere stvari oziroma kaj vse vpliva na posameznikovo pripravljenost razkrivati informacije o sebi. Izvedla sem raziskavo, v kateri sem ugotavljala, koliko se je posameznik o različnih stvareh o sebi pripravljen pogovarjati s pomembnimi drugimi ter kolikšen vpliv ima na to posameznikovo zaupanje. Pri tem sem ugotovila, da so se anketirani posamezniki oziroma posameznice o različnih stvareh o sebi različno pripravljene razkrivati in da so se najmanj pripravljene razkrivati o stvareh, ki se nanašajo na posameznikove občutke sramu in osamljenosti, na bolezen in posameznikovo nepriljubljenost, ter stvari, ki se nanašajo na posameznikovo seksualno življenje in življenje, povezano z družino. Sodeč po raziskavi in glede na Altmanov in Taylorjev model socialne penetracije, kjer so prek metafore čebule prikazane plasti sebstva, sklepam, da te vsebine pripadajo plastem bliže jedru sebstva. S tem sem tudi empirično podprla tezo Kleinove o pomembnosti seksualne dejavnosti za posameznika in o občutku ogroženosti, ki da sta obe stvari, s katerimi se vsaj na nezavedni ravni posameznik ves čas intenzivno ukvarja. Oziroma, rezultati, ki kažejo, da so se posamezniki o teh stvareh manj pripravljene razkrivati pred drugimi, so v skladu z Goffmanovo teorijo socialne interakcije, saj so le-to tiste stvari, ki jih posameznik ohrani zase – bodisi kot temne bodisi kot notranje ali zaupane skrivnosti, da s tem zavaruje želeno javno samopodobo.

Pri ugotavljanju vpliva zaupanja na samorazkrivanje sem na podlagi rezultatov analize potrdila hipotezo, da večja stopnja zaupanja na splošno povečuje posameznikovo pripravljenost na samorazkrivanje. Zlasti, kot se je pokazalo, pri temah, o katerih se je posameznik na splošno najbolj pripravljen pogovarjati. Manj povezano z zaupanjem je samorazkrivanje o temah, ki pripadajo plastem blizu jedra sebstva, pri čemer je najmanj od zaupanja odvisno razkrivanje glede stvari, ki se nanašajo na prihodnje načrtovano ali primarno družinsko življenje, saj, kot pravita Adler in Rodman (Adler, Rodman, 2003: 211), so informacije o družinskem življenju kot skrivnosti posebne vrste skrivnosti - razkrivanje teh skrivnosti je v veliki meri odvisno od tega, ali bo (lahko) tisti, kateremu se posameznik razkriva, nekoč postal član posameznikove družine, torej, ali bodo te informacije postale del skupne zasebnosti. Pri tem rezultatu morda ni zanemarljivo tudi dejstvo, da sem raziskavo izvedla na vzorcu študentov, ki se kot intelektualno naravnani mladi odrasli v tem obdobju bolj kot z vprašanji družinskega življenja ukvarjajo s stvarmi, povezanimi s študijem (Slednje je potrdila tudi analiza - na splošno so se vprašani zelo pripravljene pogovarjati o problemih študija (oziroma službe)).

Pri raziskavi o nagnjenosti k samoprevari oziroma o stopnji samozavedanja in iskrenosti, sem, izhajajoč iz Gurove in Sackeimove lestvice nagnjenosti k samoprevari, ugotovila, da anketirani na splošno nimajo visoke stopnje samozavedanja oziroma da na splošno niso najbolj iskreni bodisi do samih sebe bodisi v odgovorih na zastavljena vprašanja. Pri tem je bila nagnjenost k samoprevari prisotna pri vprašanjih, ki se nanašajo na (homoseksualno) vsebino (*'ali ti vsaka oseba privlačna oseba nasprotnega spola vzbudi spolne želje'*, *'ali kdaj začutiš privlačnost do osebe istega spola'* in *'ali si bil/a kdaj v negotovosti, če si morda homoseksualec oziroma lezbijka'*), in pri vprašanjih, ki se nanašajo na posameznikovo destruktivnost (*'ali si kdaj želel/a koga ubiti'*, *'ali si kdaj želel/a koga posiliti ali biti posilen/a'* in *'ali si kdaj pomislil/a, da bi napravil/a samomor z namenom, da bi se komu maščeval/a'*). Po rezultatih analize sodeč je nagnjenost k

samoprevari pri šestih vprašanjih povezana s spolom, kar, predpostavljam, je kulturno pogojeno, oziroma, na splošno: vprašanje resničnosti teze, da gre v primerih, ko posameznik zanika, da bi te lastnosti veljale zanj, vselej za samoprevaro, ostaja odprto (Lamovec, 1994), bi bilo pa vsaj pri nekaterih vprašanjih zanimivo vedeti, ali bi bil odstotek tistih (v nekaterih primerih predvsem glede na spol), ki so zdaj odgovorili z 'da', tako visok tudi recimo v 19. stoletju (na primer 'ali si kdaj čutil/a sovraštvo do enega ali obeh staršev' in 'ali imaš spolne fantazije'), oziroma ali bo odstotek tistih, ki so zdaj odgovorili z 'ne' (na primer 'ali ti vsaka privlačna oseba nasprotnega spola vzbudi spolne želje', 'ali kdaj začutiš privlačnost do osebe istega spola', in 'ali imaš kakšne boleče spomine'), tako visok tudi čez toliko in toliko let, in ali bi podobne rezultate dobili v vseh družbah, s čimer – opirajoč se na psihoanalitična spoznanja po Kleinovi in na simbolični interakcionizem – sklepam o socialnem in kulturno-zgodovinskem vplivu na posameznikovo bodisi samozavedanje in iskrenost do sebe bodisi iskrenost pri odgovarjanju na zastavljena vprašanja.

V nalogi sem predvsem skušala teoretično zajeti ključne vidike samorazkrivanja oziroma varovanja sebstva v medosebnih odnosih ter želela empirično potrditi tezo o vplivu zaupanja na samorazkrivanje in ugotoviti stopnjo samozavedanja oziroma iskrenosti na delu študentske populacije.

Mislim, da bi bilo zanimivo natančneje empirično raziskati povezanost med samorazkrivanjem in zaupanjem ter samozavedanjem oziroma iskrenostjo, zlasti glede tistih stvari, ki posamezniku predstavljajo grožnjo, in tistih, ki se nanašajo na posameznikovo seksualno življenje, pri čemer bi bilo po mojem mnenju za merjenje stopnje pripravljenosti na samorazkrivanje smotno uporabiti lestvico, ki bi zelo jasno nakazovala posamezne plasti sebstva znotraj posamezne od obeh tem.

Prav tako se mi zdi smiselno empirično raziskati povezanost funkcioniranja znotraj t.i. Karpmanovega dramskega trikotnika in občutenja sreče v intimnem odnosu.

Zanimiv pa bi bil tudi razmislek o povezanosti med posameznikovo pripravljenostjo na samorazkrivanje oziroma (z)možnostjo samorazkrivanja v odnosih s pomembnimi drugimi in njegovo potrebo po samorazkrivanju prek svetovnega spleta.

Povzetek

Pri obravnavanju samorazkrivanja kot preiščljivega razkrivanja informacij o sebi, ki so posamezniku/ici pomembne in do katerih drugi sicer nimajo dostopa, v teoretičnem delu potrjujem teze, (1) da se pri samorazkrivanju posameznik/ica sooča z znotrajsebnim konfliktom med potrebo po medosebni bližini in potrebo po varovanju sebe, (2) da na posameznikovo pripravljenost razkrivati informacije o sebi vpliva zaupanje v dobri lik, (3) da negativen vpliv primarnega okolja zmanjšuje posameznikovo pripravljenost razkrivati informacije o sebi, (4) da ponotranjena slaba podoba spola vpliva na težave pri samorazkrivanju prek spolne aktivnosti in (5) da se prek samorazkrivanja posameznik/ica lahko osvobodi disfunkcionalnega življenjskega skripta.

V empiričnem delu, izhajajoč iz Altmanovega in Taylorjevega modela socialne penetracije in glede na rezultate raziskave, ki jo izvedem na vzorcu sto petdesetih študentov, vsebinsko opredelim plasti sebe. Glede na rezultate raziskave večje zaupanje povečuje posameznikovo pripravljenost na samorazkrivanje, vendar manj pri plasteh, ki so bližje jedru sebe. Pri ugotavljanju stopnje samozavedanja in iskrenosti do sebe oziroma nasprotno stopnje samoprevare je, sodeč po rezultatih, največja stopnja samoprevare prisotna pri vprašanih (homo)seksualne narave in pri vprašanih, ki se nanašajo na posameznikovo destruktivnost; pri nekaterih vprašanih so rezultati povezani s spolom. Opirajoč se na psihoanalitična spoznanja po Kleinovi in na simbolični interakcionizem, sklepam o socialnem in kulturno-zgodovinskem vplivu na posameznikovo bodisi samozavedanje in iskrenost do sebe bodisi na iskrenost pri odgovarjanju na zastavljena vprašanja.

Obravnavano med drugim odpira tudi vprašanje povezanosti med posameznikovo pripravljenostjo na samorazkrivanje oziroma (z)možnostjo samorazkrivanja v medosebnih odnosih s pomembnimi drugimi in njeno potrebo po samorazkrivanju prek na primer svetovnega spleta.

Abstract

In defining self-disclosure as the process of deliberately revealing information about oneself that is significant and that would not normally be known by others I explain how (1) when self-disclosing individual faces inner conflict between the need for personal closeness and the need to protect one's self, how (2) believing in the »good character« influences one's willingness to self-disclose, how (3) negative influence of the primary environment decreases one's willingness to self-disclose, how (4) bad internalised gender image influences the difficulties when physically (sexually) self-disclosing, and how (5) by self-disclosing an individual can break free from dysfunctional life script.

According to Altman and Taylor's model of social penetration and the results of the research, done on the sample of 150 students, I thematically define the layers of one's self. According to the research, greater trust enlarges one's willingness to self-disclose, however, less so with the layers closer to the core personality. According to the results the lowest level of self-awareness and sincerity to oneself or on the contrary, the higher level of self-deception is found in questions relating to (homo)sexual nature and questions regarding one's destructiveness; in some cases the results are directly related to the sex of the questioned one. According to psychoanalyst Melanie Klein and symbolic interactionism, I draw from social and cultural-historical influence on the individual's self-awareness and honesty towards oneself or honesty when answering the questions.

The topic also raises the question of relation between individual's willingness and ability to self-disclose in personal interactions with significant others and one's need to self-disclose for instance on the internet.

VIRI IN LITERATURA

- Adler, B. R., Rodman, G. (2003): Understanding human communication. Oxford University Press, Oxford.
- Ferligoj, A., Manfreda Lozar, K., Gnidovec, M., Kogovšek, T. (2003): Vaje iz multivariatne analize. FDV, Ljubljana.
- Giddens, A. (2000): Preobrazba intimnosti. *cf, Ljubljana.
- Goffman, E. (1967): Interactional Ritual. Doubleday&Company, Inc, New York.
- Goffman, E. (1959): The Presentation of self in Everyday Life. Doubleday&Company, Inc, New York.
- Hinde, A. R. (1997): Relationship: A Dialectical Perspective. Psychology Press, London.
- Kaslow, F. W. (1996): Handbook of Relational Diagnosis and Dysfunctional Family Patterns. John Willey&Sons, Inc, New York.
- Klein, M. (1997): Zavist in hvaležnost: izbrani spisi. Studia humanitatis, Ljubljana.
- Kropivnik, S. (2001): Analize podatkov z SPSS-om: Predavanja in vaje: Informatika 2001/2002. FDV, Ljubljana.
- Kren, T. (1993): Rešitelj, ki ne preganja svoje žrtve. V: Socialno delo. Fakulteta za socialno delo, Ljubljana.
- Lamovec, T. (1994): Psihodiagnostika I. Znanstveni inštitut FF, Ljubljana.
- Lamovec, T. (1994): Psihodiagnostika II. Znanstveni inštitut FF, Ljubljana.
- Lamovec, T. (1991): Spretnosti v medosebnih odnosih. ZRS za produktivnost dela: Center za psihodiagnostična sredstva, Ljubljana.
- Leary, R. M. (1995): Selfpresentation: Impression Management and Interpersonal Behaviour. Westview Press, Colorado.
- Mead, H. G. (1997): Um, sebstvo in dužba. Krtina, Ljubljana.
- Musek, J. (1994): Psihologija: človek in okolje. Educy, Ljubljana.
- Petrovec, D. (2005): Kult žrtve. GV Založba, Ljubljana.
- Toš, N. (1975): Metode družboslovnega raziskovanja. FDV, Ljubljana.
- Ule, M. (2005): Psihologija komuniciranja. FDV, Ljubljana.
- Ule, M. (2004): Socialna psihologija. FDV, Ljubljana.
- Ule, M. (2000): Temelji socialne psihologije. ZPS, Ljubljana.

Wilkinson, C. A. (2003): Expressing Affection. A vocabulary of Loving Messages. V: Galvin, M. K., Cooper, J. P. (ur.), Making Connections: Readings in Relational Communication. Roxbury Publ. Comp., Los Angeles.

Wood, T. J. (2003): Relational Communication: Continuity and Change in Personal Relationships. Wadsworth Publ. Comp., Belmont/ CA.

Elektronski viri:

http://en.wikipedia.org/wiki/Karpman_drama_triangle

<http://frogsandprinces.dawntreader.net/games.html>

<http://itaa-net.org/TAJNet/articles/karpman01.html>

http://learnedfromlife.blogstream.com/v1/pid/16740_everything-I-need-to-know-about-life-I-learned-from-the-Karpman-triangle.html

http://lynneforrest.com/html/the_faces_of_victim.html

<http://mental-health-today.com/articles/drama.htm>

<http://pdptoolkit.co.uk/Files/wellclosetraining/wellcloseconsult/ta/keeping..htm>

<http://ta-tutor.com/!dratri/xdrallp.htm>

<http://talkaboutrecovery.com/group/alt.recovery.aa/messages/414731.html>

http://thebodyworker.com/psych_drama_triangle.htm

<http://truthortradition.com/modules.php?name=News&file=print&sid=164>

<http://web.iouisys.com/~remedy/Transactional%20Analysis.htm>

<http://weisenholds.org/print.asp?AID=20>

PRILOGA

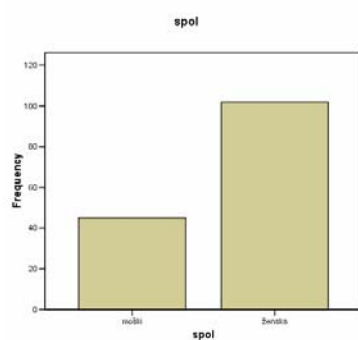
I) Analiza podatkov v SPSS-u

1. DEMOGRAFSKE SPREMENLJIVKE

1.1. Spol (frekvenčna porazdelitev)

spol

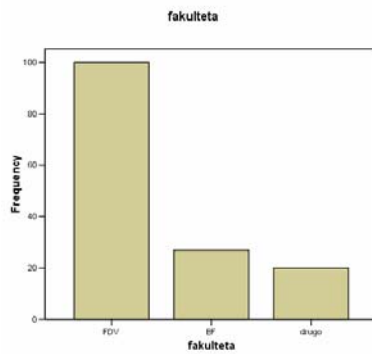
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid moški	45	30,6	30,6	30,6
ženska	102	69,4	69,4	100,0
Total	147	100,0	100,0	

1.2. Fakulteta (frekvenčna porazdelitev)

fakulteta

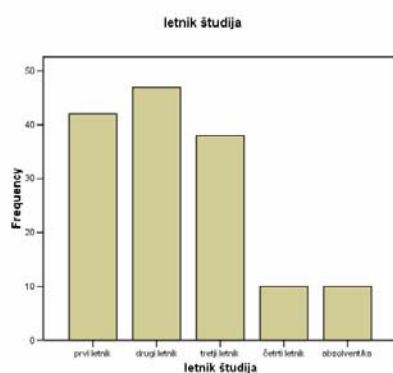
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid FDV	100	68,0	68,0	68,0
EF	27	18,4	18,4	86,4
drugo	20	13,6	13,6	100,0
Total	147	100,0	100,0	

1.3. Letnik študija (frekvenčna porazdelitev)

letnik študija

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid prvi letnik	42	28,6	28,6	28,6
drugi letnik	47	32,0	32,0	60,5
tretji letnik	38	25,9	25,9	86,4
četrti letnik	10	6,8	6,8	93,2
absolvent/ka	10	6,8	6,8	100,0
Total	147	100,0	100,0	

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	147	100,0
	Excluded ^a	0	,0
	Total	147	100,0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

2. SAMORAZKRIVANJE

2.1. Tabela opisnih statistik za indikatorje spremenljivke 'stopnja pripravljenosti na samorazkrivanje'

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
X	4,63	4,22	4,07	3,62	3,48	2,92	2,63	3,93	3,22	3,54	3,87	3,78	3,65	4,66	4,44
Std.odk.	0,64	0,93	0,96	1,33	1,12	1,14	1,07	0,86	1,08	1,11	0,95	1,02	1,2	0,66	0,79
k.asim.	-2,0	-0,99	-0,90	-0,48	-0,31	0,33	0,37	-0,38	0,1	-0,39	-0,53	-0,62	-0,59	-2,15	-1,38
k.splošč.	4,52	-0,01	-0,01	-1,07	-0,66	-0,65	-0,42	-0,59	-0,7	-0,74	-0,36	-0,04	-0,55	4,71	1,83
N	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147

	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
X	3,80	3,90	3,57	4,31	3,47	3,05	3,08	3,22	3,60	3,51	2,89	3,01	3,43	3,52	3,90
Std.odk.	0,97	0,97	1,02	0,81	1,09	1,15	1,29	1,12	1,14	1,00	1,08	1,24	1,2	0,99	1,04
k.asim.	-0,58	-0,68	-0,51	-1,1	-0,37	0,00	-0,06	-0,16	-0,35	-0,26	0,22	0,04	-0,24	-0,30	-0,8
k.splošč.	-0,19	-0,03	-0,03	-0,75	-0,56	-0,69	-1,03	-0,59	-0,91	-0,54	-0,62	-0,22	-0,9	-0,45	-0,04
N	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147

2.2. Tabele frekvenčnih porazdelitev za indikatorje spremenljivke 'stopnja pripravljenosti na samorazkrivanje'

tvoje najljubše vrste zabave

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid redko	3	2,0	2,0	2,0
niti-niti	4	2,7	2,7	4,8
pogosto	37	25,2	25,2	29,9
vedno	103	70,1	70,1	100,0
Total	147	100,0	100,0	

prijateljstvo, ki ti veliko pomenilo

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid redko	10	6,8	6,8	6,8
niti-niti	20	13,6	13,6	20,4
pogosto	44	29,9	29,9	50,3
vedno	73	49,7	49,7	100,0
Total	147	100,0	100,0	

tvoje svetovnonazorsko prepričanje

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	2	1,4	1,4	1,4
redko	8	5,4	5,4	6,8
niti-niti	26	17,7	17,7	24,5
pogosto	53	36,1	36,1	60,5
vedno	58	39,5	39,5	100,0
Total	147	100,0	100,0	

nameravano število otrok

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	10	6,8	6,8	6,8
redko	28	19,0	19,0	25,9
niti-niti	23	15,6	15,6	41,5
pogosto	33	22,4	22,4	63,9
vedno	53	36,1	36,1	100,0
Total	147	100,0	100,0	

problemi s starši

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	6	4,1	4,1	4,1
redko	23	15,6	15,6	19,7
niti-niti	42	28,6	28,6	48,3
pogosto	46	31,3	31,3	79,6
vedno	30	20,4	20,4	100,0
Total	147	100,0	100,0	

občutki osamljenosti

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	12	8,2	8,2	8,2
redko	47	32,0	32,0	40,1
niti-niti	47	32,0	32,0	72,1
pogosto	23	15,6	15,6	87,8
vedno	18	12,2	12,2	100,0
Total	147	100,0	100,0	

stvari, ki se jih najbolj sramuješ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	20	13,6	13,6	13,6
redko	52	35,4	35,4	49,0
niti-niti	45	30,6	30,6	79,6
pogosto	22	15,0	15,0	94,6
vedno	8	5,4	5,4	100,0
Total	147	100,0	100,0	

kaj te pri ljudeh najbolj moti

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid redko	8	5,4	5,4	5,4
niti-niti	36	24,5	24,5	29,9
pogosto	62	42,2	42,2	72,1
vedno	41	27,9	27,9	100,0
Total	147	100,0	100,0	

svoje bolezni

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	6	4,1	4,1	4,1
redko	32	21,8	21,8	25,9
niti-niti	55	37,4	37,4	63,3
pogosto	31	21,1	21,1	84,4
vedno	23	15,6	15,6	100,0
Total	147	100,0	100,0	

zadovoljstvo z različnimi deli svojega telesa

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	5	3,4	3,4	3,4
redko	24	16,3	16,3	19,7
niti-niti	38	25,9	25,9	45,6
pogosto	47	32,0	32,0	77,6
vedno	33	22,4	22,4	100,0
Total	147	100,0	100,0	

pogostost dobianja z osebami nasprotnega spola

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	1	,7	,7	,7
redko	12	8,2	8,2	8,8
niti-niti	34	23,1	23,1	32,0
pogosto	58	39,5	39,5	71,4
vedno	42	28,6	28,6	100,0
Total	147	100,0	100,0	

oseba, v katero bil/a zaljubljen/a

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	4	2,7	2,7	2,7
redko	11	7,5	7,5	10,2
niti-niti	38	25,9	25,9	36,1
pogosto	54	36,7	36,7	72,8
vedno	40	27,2	27,2	100,0
Total	147	100,0	100,0	

s kom bi se žele/a poročiti, oz.zakaj ne

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	9	6,1	6,1	6,1
redko	17	11,6	11,6	17,7
niti-niti	34	23,1	23,1	40,8
pogosto	43	29,3	29,3	70,1
vedno	44	29,9	29,9	100,0
Total	147	100,0	100,0	

želja po potovanjih

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid redko	3	2,0	2,0	2,0
niti-niti	6	4,1	4,1	6,1
pogosto	29	19,7	19,7	25,9
vedno	109	74,1	74,1	100,0
Total	147	100,0	100,0	

filmi in TV oddaje, ki ti všeč

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	1	,7	,7	,7
redko	1	,7	,7	1,4
niti-niti	18	12,2	12,2	13,6
pogosto	40	27,2	27,2	40,8
vedno	87	59,2	59,2	100,0
Total	147	100,0	100,0	

problemi pri spoznavanju novih ljudi

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	2	1,4	1,4	1,4
redko	14	9,5	9,5	10,9
niti-niti	33	22,4	22,4	33,3
pogosto	61	41,5	41,5	74,8
vedno	37	25,2	25,2	100,0
Total	147	100,0	100,0	

kaj misliš o nekaterih ljudeh, ki kažejo naklonjenost do tebe

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	2	1,4	1,4	1,4
redko	11	7,5	7,5	8,8
niti-niti	31	21,1	21,1	29,9
pogosto	58	39,5	39,5	69,4
vedno	45	30,6	30,6	100,0
Total	147	100,0	100,0	

o čem najrajši sanjariš

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	6	4,1	4,1	4,1
redko	13	8,8	8,8	12,9
niti-niti	46	31,3	31,3	44,2
pogosto	55	37,4	37,4	81,6
vedno	27	18,4	18,4	100,0
Total	147	100,0	100,0	

problemi študija ali službe

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid redko	6	4,1	4,1	4,1
niti-niti	14	9,5	9,5	13,6
pogosto	56	38,1	38,1	51,7
vedno	71	48,3	48,3	100,0
Total	147	100,0	100,0	

kako pomembno ti je mnenje drugih o tebi

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	6	4,1	4,1	4,1
redko	23	15,6	15,6	19,7
niti-niti	40	27,2	27,2	46,9
pogosto	52	35,4	35,4	82,3
vedno	26	17,7	17,7	100,0
Total	147	100,0	100,0	

tvoja seksualna doživetja

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	14	9,5	9,5	9,5
redko	32	21,8	21,8	31,3
niti-niti	51	34,7	34,7	66,0
pogosto	32	21,8	21,8	87,8
vedno	18	12,2	12,2	100,0
Total	147	100,0	100,0	

s katerimi osebami si želiš spolnega stika

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	20	13,6	13,6	13,6
redko	30	20,4	20,4	34,0
niti-niti	40	27,2	27,2	61,2
pogosto	32	21,8	21,8	83,0
vedno	25	17,0	17,0	100,0
Total	147	100,0	100,0	

zakaj te nekateri ne marajo

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	11	7,5	7,5	7,5
redko	25	17,0	17,0	24,5
niti-niti	52	35,4	35,4	59,9
pogosto	38	25,9	25,9	85,7
vedno	21	14,3	14,3	100,0
Total	147	100,0	100,0	

ali si raje sam/a ali v družbi

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	4	2,7	2,7	2,7
redko	26	17,7	17,7	20,4
niti-niti	34	23,1	23,1	43,5
pogosto	44	29,9	29,9	73,5
vedno	39	26,5	26,5	100,0
Total	147	100,0	100,0	

kaj meniš o svojih sposobnostih

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	3	2,0	2,0	2,0
redko	21	14,3	14,3	16,3
niti-niti	46	31,3	31,3	47,6
pogosto	52	35,4	35,4	83,0
vedno	25	17,0	17,0	100,0
Total	147	100,0	100,0	

kaj meniš o svoji seksualni privlačnosti

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	12	8,2	8,2	8,2
redko	46	31,3	31,3	39,5
niti-niti	47	32,0	32,0	71,4
pogosto	30	20,4	20,4	91,8
vedno	12	8,2	8,2	100,0
Total	147	100,0	100,0	

ljubezensko seksualne težave

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	19	12,9	12,9	12,9
redko	32	21,8	21,8	34,7
niti-niti	46	31,3	31,3	66,0
pogosto	28	19,0	19,0	85,0
vedno	22	15,0	15,0	100,0
Total	147	100,0	100,0	

kdo so tvoji vzorniki, oz. zakaj jih nimaš

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	8	5,4	5,4	5,4
redko	27	18,4	18,4	23,8
niti-niti	40	27,2	27,2	51,0
pogosto	38	25,9	25,9	76,9
vedno	34	23,1	23,1	100,0
Total	147	100,0	100,0	

tvoje osebne značilnosti, ki ti povzročajo težave

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	3	2,0	2,0	2,0
redko	20	13,6	13,6	15,6
niti-niti	45	30,6	30,6	46,3
pogosto	55	37,4	37,4	83,7
vedno	24	16,3	16,3	100,0
Total	147	100,0	100,0	

socialna vprašanja

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	3	2,0	2,0	2,0
redko	15	10,2	10,2	12,2
niti-niti	24	16,3	16,3	28,6
pogosto	57	38,8	38,8	67,3
vedno	48	32,7	32,7	100,0
Total	147	100,0	100,0	

2.3. Zanesljivost indikatorjev – Cronbachov α

Case Processing Summary

	N	%
Cases Valid	147	100,0
Excluded ^a	0	,0
Total	147	100,0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,935	30

2.4. Faktorska analiza: vsi indikatorji za spremenljivko 'stopnja pripravljenosti na samorazkrivanje'

Communalities		
	Initial	Extraction
tvoje najljubše vrste zabave	1,000	,598
prijateljstvo, ki ti veliko pomenilo	1,000	,454
tvoje svetovnonazorsko prepričanje	1,000	,609
nameravano število otrok	1,000	,671
problemi s starši	1,000	,677
občutki osamljenosti	1,000	,638
stvari, ki se jih najbolj sramuješ	1,000	,641
kaj te pri ljudeh najbolj moti	1,000	,656
svoje bolezni	1,000	,568
zadovoljstvo z različnimi deli svojega telesa	1,000	,650
pogostost dobitvanja z osebam nasprotnega spola	1,000	,696
oseba, v katero bil/a zaljubljen/a	1,000	,676
s kom bi se želel/a poročiti, oz. zakaj ne	1,000	,628
želja po potovanjih	1,000	,700
filmi in TV oddaje, ki ti všeč	1,000	,650
problemi pri spoznavanju novih ljudi	1,000	,534
kaj misliš o nekaterih ljudeh, ki kažejo naklonjenost do tebe	1,000	,686
o čem najrajši sanjariš	1,000	,665
problemi študija ali službe	1,000	,470
kako pomembno ti je mnenje drugih o tebi	1,000	,659
tvoja seksualna doživetja s katerimi osebami si želiš spolnega stika	1,000	,813
zakaj te nekateri ne marajo	1,000	,627
ali si raje sam/a ali v družbi	1,000	,641
kaj meniš o svojih sposobnostih	1,000	,660
kaj meniš o svoji seksualni privlačnosti	1,000	,787
ljubezensko seksualne težave	1,000	,593
kdo so tvoji vzorniki, oz. zakaj jih nimaš	1,000	,533
tvoje osebnostne značilnosti, ki ti povzročajo težave	1,000	,577
socialna vprašanja	1,000	,714

Extraction Method: Principal Component Analysis.

	Component Matrix ^a						
	1	2	3	4	5	6	7
tvoje najljubše vrste zabave	,474	,151	,067	,423	-,214	-,312	-,155
prijateljstvo, ki ti veliko pomenilo	,395	-,043	-,437	,206	-,025	,193	-,158
tvoje svetovnonazorsko prepričanje	,601	,231	-,223	-,100	-,241	,269	-,072
nameravano število otrok	,635	,166	-,435	-,098	-,121	-,163	,013
problemi s starši	,614	-,251	-,415	-,120	-,096	-,159	,126
občutki osamljenosti	,622	-,300	-,340	-,147	-,141	-,035	-,050
stvari, ki se jih najbolj sramuješ	,589	-,359	-,197	-,184	,224	,199	-,047
kaj te pri ljudeh najbolj moti	,491	,083	-,085	,138	,557	,106	-,247
svoje bolezni	,638	-,100	-,226	-,207	,012	-,024	-,237
zadovoljstvo z različnimi deli svojega telesa	,658	,115	,126	-,063	,213	-,317	-,195
pogostost dobitvanja z osebam nasprotnega spola	,642	-,020	-,009	,433	,143	-,255	-,105
oseba, v katero bil/a zaljubljen/a	,704	-,149	-,162	,299	,036	,075	,187
s kom bi se želel/a poročiti, oz. zakaj ne	,746	,014	-,236	,047	-,078	-,070	-,049
želja po potovanjih	,451	,388	-,131	,328	,223	,392	,139
filmi in TV oddaje, ki ti všeč	,393	,615	-,014	,298	-,074	,086	,124
problemi pri spoznavanju novih ljudi	,608	,139	-,053	-,207	,136	-,218	,182
kaj misliš o nekaterih ljudeh, ki kažejo naklonjenost do tebe	,705	,172	,072	-,132	,194	-,314	,014
o čem najrajši sanjariš	,406	-,287	,100	-,011	,367	,330	,405
problemi študija ali službe	,485	,139	,186	,099	,132	-,191	,343
kako pomembno ti je mnenje drugih o tebi	,606	,049	,181	-,440	-,024	-,064	,242
tvoja seksualna doživetja s katerimi osebami si želiš spolnega stika	,532	-,477	,306	,248	-,099	-,011	,070
zakaj te nekateri ne marajo	,581	-,441	,310	,405	-,134	-,056	,006
ali si raje sam/a ali v družbi	,725	-,063	,198	-,161	-,126	-,092	,047
kaj meniš o svojih sposobnostih	,717	,159	-,038	-,103	-,122	,248	-,116
kaj meniš o svoji seksualni privlačnosti	,540	,287	,425	-,216	,166	,059	-,167
ljubezensko seksualne težave	,542	-,055	,456	-,105	-,049	,268	-,444
kdo so tvoji vzorniki, oz. zakaj jih nimaš	,611	-,392	,154	,023	-,135	,141	-,060
tvoje osebnostne značilnosti, ki ti povzročajo težave	,630	,230	,179	-,060	-,181	,073	-,095
socialna vprašanja	,713	,000	,133	-,122	,118	,014	,150
socialna vprašanja	,550	,208	,183	-,007	-,481	,185	,263

Extraction Method: Principal Component Analysis.

a. 7 components extracted.

Total Variance Explained

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	10,620	35,401	35,401	10,620	35,401	35,401
2	1,908	6,360	41,762	1,908	6,360	41,762
3	1,745	5,818	47,580	1,745	5,818	47,580
4	1,460	4,868	52,448	1,460	4,868	52,448
5	1,231	4,102	56,550	1,231	4,102	56,550
6	1,152	3,841	60,390	1,152	3,841	60,390
7	1,037	3,458	63,848	1,037	3,458	63,848
8	,947	3,156	67,004			
9	,882	2,940	69,944			
10	,866	2,886	72,830			
11	,806	2,686	75,516			
12	,680	2,266	77,783			
13	,648	2,160	79,943			
14	,582	1,941	81,884			
15	,527	1,758	83,642			
16	,493	1,644	85,286			
17	,479	1,598	86,884			
18	,455	1,515	88,399			
19	,429	1,431	89,830			
20	,396	1,321	91,151			
21	,355	1,183	92,334			
22	,320	1,065	93,400			
23	,312	1,042	94,441			
24	,304	1,015	95,456			
25	,296	,985	96,441			
26	,257	,857	97,298			
27	,234	,779	98,077			
28	,220	,735	98,812			
29	,182	,606	99,417			
30	,175	,583	100,000			

Extraction Method: Principal Component Analysis.

2.5. Faktorska analiza: indikatorji za *največjo* stopnjo pripravljenosti na samorazkrivanje (1. dimenzija)

Communalities		
	Initial	Extraction
tvoje svetovnonazorsko prepričanje	1,000	,483
želja po potovanjih	1,000	,603
filmi in TV oddaje, ki ti všeč	1,000	,645

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Total Variance Explained						
Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	1,731	57,694	57,694	1,731	57,694	57,694
2	,722	24,058	81,752			
3	,547	18,248	100,000			

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Component Matrix ^a	
	Component
	1
tvoje svetovnonazorsko prepričanje	,695
želja po potovanjih	,777
filmi in TV oddaje, ki ti všeč	,803

Extraction Method: Principal Component Analysis.
a. 1 components extracted.

2.6. Faktorska analiza: indikatorji za *največjo* stopnjo pripravljenosti na samorazkrivanje (2. dimenzija)

Communalities		
	Initial	Extraction
tvoje najljubše vrste zabave	1,000	,386
prijateljstvo, ki ti veliko pomenilo	1,000	,344
kaj te pri ljudeh najbolj moti	1,000	,354
pogostost dobivanja z osebami nasprotnega spola	1,000	,678
oseba, v katero bil/a zaljubljen/a	1,000	,589

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Total Variance Explained						
Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	2,352	47,038	47,038	2,352	47,038	47,038
2	,839	16,776	63,813			
3	,802	16,045	79,858			
4	,615	12,305	92,163			
5	,392	7,837	100,000			

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Component Matrix ^a	
	Component
	1
tvoje najljubše vrste zabave	,621
prijateljstvo, ki ti veliko pomenilo	,587
kaj te pri ljudeh najbolj moti	,595
pogostost dobivanja z osebami nasprotnega spola	,823
oseba, v katero bil/a zaljubljen/a	,768

Extraction Method: Principal Component Analysis.
a. 1 components extracted.

2.7. Faktorska analiza: indikatorji za *največjo* stopnjo pripravljenosti na samorazkrivanje (3. dimenzija)

Communalities		
	Initial	Extraction
problemi pri spoznavanju novih ljudi	1,000	,551
kaj misliš o nekaterih ljudeh, ki kažejo naklonjenost do tebe	1,000	,678
problemi študija ali službe	1,000	,495
socialna vprašanja	1,000	,421

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Total Variance Explained						
Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	1,076	19,11	19,11	1,076	19,11	19,11
2	,68	12,11	31,22			
3	,68	12,11	43,33			
4	,40	7,13	50,46			

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Component Matrix ^a	
	Component
	1
problemi pri spoznavanju novih ljudi	,743
kaj misliš o nekaterih ljudeh, ki kažejo naklonjenost do tebe	,824
problemi študija ali službe	,704
socialna vprašanja	,649

Extraction Method: Principal Component Analysis.
a. 1 components extracted.

2.8. Faktorska analiza: indikatorji za *srednjo* stopnjo pripravljenosti na samorazkrivanje (1. dimenzija)

Communalities			Component Matrix ^a	
	Initial	Extraction		Component
zadovoljstvo z različnimi deli svojega telesa	1,000	,501	zadovoljstvo z različnimi deli svojega telesa	,708
o čem najrajši sanjariš	1,000	,191	o čem najrajši sanjariš	,437
kako pomembno ti je mnenje drugih o tebi	1,000	,547	kako pomembno ti je mnenje drugih o tebi	,740
ali si raje sam/a ali v družbi	1,000	,516	ali si raje sam/a ali v družbi	,718
kaj meniš o svojih sposobnostih	1,000	,482	kaj meniš o svojih sposobnostih	,694
kdo so tvoji vzorniki, oz. zakaj jih nimaš	1,000	,494	kdo so tvoji vzorniki, oz. zakaj jih nimaš	,703
tvoje osebnostne značilnosti, ki ti povzročajo težave	1,000	,623	tvoje osebnostne značilnosti, ki ti povzročajo težave	,789

Extraction Method: Principal Component Analysis.
a. 1 components extracted.

Total Variance Explained						
Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	3,354	47,920	47,920	3,354	47,920	47,920
2	,918	13,113	61,032			
3	,622	8,887	69,920			
4	,600	8,570	78,490			
5	,577	8,242	86,731			
6	,519	7,416	94,148			
7	,410	5,852	100,000			

Extraction Method: Principal Component Analysis.

2.9. Faktorska analiza: indikatorji za *srednjo* stopnjo pripravljenosti na samorazkrivanje (2. dimenzija)

Communalities			Component Matrix ^a	
	Initial	Extraction		Component
nameravano število otrok	1,000	,769	nameravano število otrok	,877
problemi s starši	1,000	,672	problemi s starši	,820
s kom bi se želel/a poročiti, oz. zakaj ne	1,000	,743	s kom bi se želel/a poročiti, oz. zakaj ne	,862

Extraction Method: Principal Component Analysis.
a. 1 components extracted.

Total Variance Explained						
Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	2,184	72,798	72,798	2,184	72,798	72,798
2	,477	15,909	88,707			
3	,339	11,293	100,000			

Extraction Method: Principal Component Analysis.

2.10. Faktorska analiza: indikatorji za *najmanjšo* stopnjo pripravljenosti na samorazkrivanje (1. dimenzija)

Communalities

	Initial	Extraction
tvoja seksualna doživetja	1,000	,684
s katerimi osebami si želiš spolnega stika	1,000	,730
kaj meniš o svoji seksualni privlačnosti	1,000	,458
ljubezensko seksualne težave	1,000	,594

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Total Variance Explained

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	2,466	61,655	61,655	2,466	61,655	61,655
2	,727	18,172	79,827			
3	,519	12,969	92,795			
4	,288	7,205	100,000			

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Component Matrix^a

	Component
	1
tvoja seksualna doživetja	,827
s katerimi osebami si želiš spolnega stika	,854
kaj meniš o svoji seksualni privlačnosti	,677
ljubezensko seksualne težave	,771

Extraction Method: Principal Component Analysis.

a. 1 components extracted.

2.11. Faktorska analiza: indikatorji za *najmanjšo* stopnjo pripravljenosti na samorazkrivanje (2. dimenzija)

Communalities

	Initial	Extraction
občutki osamljenosti	1,000	,605
stvari, ki se jih najbolj sramuješ	1,000	,589
svoje bolezni	1,000	,608
zakaj te nekateri ne marajo	1,000	,532

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Total Variance Explained

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	2,334	58,354	58,354	2,334	58,354	58,354
2	,609	15,214	73,568			
3	,544	13,590	87,158			
4	,514	12,842	100,000			

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Component Matrix^a

	Component
	1
občutki osamljenosti	,778
stvari, ki se jih najbolj sramuješ	,768
svoje bolezni	,779
zakaj te nekateri ne marajo	,730

Extraction Method: Principal Component Analysis.

a. 1 components extracted.

2.12. Frekvenčna porazdelitev in opisne statistike za sestavljeno spremenljivko 'stopnja pripravljenosti na samorazkrivanje'

		samorazkrivanje			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	redko	1	,7	,7	,7
	2	1	,7	,7	1,4
	2	1	,7	,7	2,0
	2	1	,7	,7	2,7
	3	2	1,4	1,4	4,1
	3	2	1,4	1,4	5,4
	3	1	,7	,7	6,1
	3	1	,7	,7	6,8
	3	2	1,4	1,4	8,2
	3	1	,7	,7	8,8
	3	1	,7	,7	9,5
	3	2	1,4	1,4	10,9
	3	2	1,4	1,4	12,2
	niti-niti	3	2,0	2,0	14,3
	3	4	2,7	2,7	17,0
	3	3	2,0	2,0	19,0
	3	4	2,7	2,7	21,8
	3	2	1,4	1,4	23,1
	3	2	1,4	1,4	24,5
	3	2	1,4	1,4	25,9
	3	3	2,0	2,0	27,9
	3	6	4,1	4,1	32,0
	3	2	1,4	1,4	33,3
	3	3	2,0	2,0	35,4
	3	4	2,7	2,7	38,1
	3	2	1,4	1,4	39,5
	3	5	3,4	3,4	42,9
	4	4	2,7	2,7	45,6
	4	4	2,7	2,7	48,3
	4	3	2,0	2,0	50,3
	4	3	2,0	2,0	52,4
	4	3	2,0	2,0	54,4
	4	4	2,7	2,7	57,1
	4	2	1,4	1,4	58,5
	4	2	1,4	1,4	59,9
	4	4	2,7	2,7	62,6
	4	2	1,4	1,4	63,9
	4	7	4,8	4,8	68,7
	4	1	,7	,7	69,4
	4	2	1,4	1,4	70,7
	4	2	1,4	1,4	72,1
	pogosto	1	,7	,7	72,8
	4	2	1,4	1,4	74,1
	4	1	,7	,7	74,8
	4	1	,7	,7	75,5
	4	3	2,0	2,0	77,6
	4	2	1,4	1,4	78,9
	4	4	2,7	2,7	81,6
	4	3	2,0	2,0	83,7
	4	7	4,8	4,8	88,4
	4	2	1,4	1,4	89,8
	4	2	1,4	1,4	91,2
	4	2	1,4	1,4	92,5
	5	1	,7	,7	93,2
	5	2	1,4	1,4	94,6
	5	1	,7	,7	95,2
	5	1	,7	,7	95,9
	5	1	,7	,7	96,6
	5	1	,7	,7	97,3
	5	1	,7	,7	98,0
	5	1	,7	,7	98,6
	vedno	2	1,4	1,4	100,0
	Total	147	100,0	100,0	

Statistics

samorazkrivanje		
N	Valid	147
	Missing	0
Mean		3,63
Std. Deviation		,614
Variance		,377
Skewness		,013
Std. Error of Skewness		,200
Kurtosis		-,302
Std. Error of Kurtosis		,397
Minimum		2
Maximum		5

3. ZAUPANJE

3.1. Tabela opisnih statistik za indikatorje spremenljivke 'stopnja zaupanja'

		Statistics													
		izražanje svojih mnenj in opažanj	pripravljenost sodelovanja z drugimi člani skupine	odprtost in iskrenost	podpora članom skupine	održim svoje misli, čustva in reakcije zase	ocena prispevkov članov glede na koristnost zame in pravilnost	tveganje v diskusiji, izražanje novih idej in trenutnih občutij	drugim članom dam vedeti, da cenim njihove sposobnosti in energijo	pomagam drugim, da pokažejo, kar največ zmorejo	podpiranje odprtosti, vzpodbujanje k tveganju ter izražanju njihove individualnosti	delim vse inf., ki pospešujejo uspešnost pos. članov in skupine kot celote	povzetek tega, kar drugi rekel, preden odgovorim oz. podam mnenje	članom se poskušam približati na njihovi ravni	spodbujanje drugih članov, odprtost za njihove ideje, prijateljsko vedenje
N	Valid	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147
	Missing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mean		5,20	5,63	5,64	5,50	3,24	3,88	4,91	5,50	5,10	5,24	5,84	3,78	4,64	5,54
Std. Deviation		1,419	1,112	1,152	1,088	1,572	1,457	1,375	1,137	1,145	1,167	1,098	1,413	1,227	1,074
Variance		2,013	1,236	1,328	1,183	2,470	2,122	1,889	1,293	1,311	1,361	1,206	1,997	1,506	1,154
Skewness		-,878	-,580	-,782	-,268	,639	-,054	-,336	-,615	-,286	-,450	-,771	-,007	-,339	-,535
Std. Error of Skewness		,200	,200	,200	,200	,200	,200	,200	,200	,200	,200	,200	,200	,200	,200
Kurtosis		,709	,222	,930	-,667	-,380	-,615	-,345	,334	,034	,487	-,022	-,329	,621	,365
Std. Error of Kurtosis		,397	,397	,397	,397	,397	,397	,397	,397	,397	,397	,397	,397	,397	,397
Minimum		1	2	1	3	1	1	1	2	1	1	3	1	1	2
Maximum		7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7

3.2. Tabele frekvenčnih porazdelitev za indikatorje spremenljivke 'stopnja zaupanja'

izražanje svojih mnenj in opažanj

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	3	2,0	2,0	2,0
zelo redko	7	4,8	4,8	6,8
redko	5	3,4	3,4	10,2
niti-niti	20	13,6	13,6	23,8
pogosto	47	32,0	32,0	55,8
zelo pogosto	37	25,2	25,2	81,0
vedno	28	19,0	19,0	100,0
Total	147	100,0	100,0	

pripravljenost sodelovanja z drugimi člani skupine

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid zelo redko	2	1,4	1,4	1,4
redko	2	1,4	1,4	2,7
niti-niti	17	11,6	11,6	14,3
pogosto	45	30,6	30,6	44,9
zelo pogosto	43	29,3	29,3	74,1
vedno	38	25,9	25,9	100,0
Total	147	100,0	100,0	

odprtost in iskrenost

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	1	,7	,7	,7
redko	6	4,1	4,1	4,8
niti-niti	12	8,2	8,2	12,9
pogosto	46	31,3	31,3	44,2
zelo pogosto	42	28,6	28,6	72,8
vedno	40	27,2	27,2	100,0
Total	147	100,0	100,0	

podpora članom skupine

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid redko	5	3,4	3,4	3,4
niti-niti	22	15,0	15,0	18,4
pogosto	45	30,6	30,6	49,0
zelo pogosto	44	29,9	29,9	78,9
vedno	31	21,1	21,1	100,0
Total	147	100,0	100,0	

održim svoje misli, čustva in reakcije zase

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	13	8,8	8,8	8,8
zelo redko	50	34,0	34,0	42,9
redko	25	17,0	17,0	59,9
niti-niti	27	18,4	18,4	78,2
pogosto	18	12,2	12,2	90,5
zelo pogosto	8	5,4	5,4	95,9
vedno	6	4,1	4,1	100,0
Total	147	100,0	100,0	

ocena prispevkov članov glede na koristnost zame in pravilnost

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	8	5,4	5,4	5,4
zelo redko	19	12,9	12,9	18,4
redko	33	22,4	22,4	40,8
niti-niti	33	22,4	22,4	63,3
pogosto	35	23,8	23,8	87,1
zelo pogosto	15	10,2	10,2	97,3
vedno	4	2,7	2,7	100,0
Total	147	100,0	100,0	

tveganje v diskusiji, izražanje novih idej in trenutnih občutij

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	1	,7	,7	,7
zelo redko	7	4,8	4,8	5,4
redko	13	8,8	8,8	14,3
niti-niti	34	23,1	23,1	37,4
pogosto	40	27,2	27,2	64,6
zelo pogosto	32	21,8	21,8	86,4
vedno	20	13,6	13,6	100,0
Total	147	100,0	100,0	

drugim članom dam vedeti, da cenim njihove sposobnosti in energijo

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid zelo redko	2	1,4	1,4	1,4
redko	7	4,8	4,8	6,1
niti-niti	12	8,2	8,2	14,3
pogosto	52	35,4	35,4	49,7
zelo pogosto	43	29,3	29,3	78,9
vedno	31	21,1	21,1	100,0
Total	147	100,0	100,0	

pomagam dugim, da pokažejo, kar največ zmorejo

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	1	,7	,7	,7
redko	9	6,1	6,1	6,8
niti-niti	36	24,5	24,5	31,3
pogosto	44	29,9	29,9	61,2
zelo pogosto	41	27,9	27,9	89,1
vedno	16	10,9	10,9	100,0
Total	147	100,0	100,0	

podpiranje odprtosti, vzpodbujanje k tveganju ter izražanju njihove individualnosti

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	1	,7	,7	,7
zelo redko	1	,7	,7	1,4
redko	8	5,4	5,4	6,8
niti-niti	23	15,6	15,6	22,4
pogosto	56	38,1	38,1	60,5
zelo pogosto	35	23,8	23,8	84,4
vedno	23	15,6	15,6	100,0
Total	147	100,0	100,0	

delim vse inf., ki pospešujejo uspešnost pos. članov in skupine kot celote

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid redko	6	4,1	4,1	4,1
niti-niti	11	7,5	7,5	11,6
pogosto	33	22,4	22,4	34,0
zelo pogosto	48	32,7	32,7	66,7
vedno	49	33,3	33,3	100,0
Total	147	100,0	100,0	

povzetek tega, kar drugi rekel, preden odgovorim oz. podam mnenje

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	9	6,1	6,1	6,1
zelo redko	20	13,6	13,6	19,7
redko	28	19,0	19,0	38,8
niti-niti	48	32,7	32,7	71,4
pogosto	26	17,7	17,7	89,1
zelo pogosto	12	8,2	8,2	97,3
vedno	4	2,7	2,7	100,0
Total	147	100,0	100,0	

članom se poskušam približati na njihovi ravni

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid nikoli	3	2,0	2,0	2,0
zelo redko	3	2,0	2,0	4,1
redko	15	10,2	10,2	14,3
niti-niti	43	29,3	29,3	43,5
pogosto	52	35,4	35,4	78,9
zelo pogosto	21	14,3	14,3	93,2
vedno	10	6,8	6,8	100,0
Total	147	100,0	100,0	

spodbujanje drugih članov, odprtost za njihove ideje, prijateljsko vedenje

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid zelo redko	2	1,4	1,4	1,4
redko	2	1,4	1,4	2,7
niti-niti	18	12,2	12,2	15,0
pogosto	48	32,7	32,7	47,6
zelo pogosto	47	32,0	32,0	79,6
vedno	30	20,4	20,4	100,0
Total	147	100,0	100,0	

3.3. Zanesljivost indikatorjev – Crombachov α (vsi indikatorji)

Case Processing Summary

	N	%
Cases Valid	147	100,0
Excluded ^a	0	,0
Total	147	100,0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,798	14

3.4. Faktorska analiza: vsi indikatorji za spremenljivko 'stopnja zaupanja'

Communalities			Component Matrix ^a			
	Initial	Extraction	Component			
			1	2	3	
izražanje svojih mnenj in opažanj	1,000	,615	,635	-,459	-,016	
pripravljenost sodelovanja z drugimi člani skupine	1,000	,633	,652	-,454	,038	
odprtost in iskrenost	1,000	,640	,769	-,203	-,089	
podpora članom skupine	1,000	,557	,743	,039	-,049	
obdržim svoje misli, čustva in reakcije zase	1,000	,677	-,443	,348	,600	
ocena prispevkov članov glede na koristnost zame in pravilnost	1,000	,800	-,040	-,180	,875	
tveganje v diskusiji, izražanje novih idej in trenutnih občutij	1,000	,652	,664	-,442	,122	
drugim članom dam vedeti, da cenim njihove sposobnosti in energijo	1,000	,622	,767	,102	,155	
pomagam dugim, da pokažejo, kar največ zmorejo	1,000	,688	,794	,207	,120	
podpiranje odprtosti, vzpodbujanje k tveganju ter izražanju njihove individualnosti	1,000	,632	,752	,187	,179	
delim vse inf., ki pospešujejo uspešnost pos. članov in skupine kot celote	1,000	,405	,627	,062	,090	
povzetek tega, kar drugi rekel, preden odgovorim oz. podam mnenje	1,000	,513	,390	,597	-,069	
članom se poskušam približati na njihovi ravni	1,000	,540	,472	,562	-,031	
spodbujanje drugih članov, odprtost za njihove ideje, prijateljsko vedenje	1,000	,620	,711	,330	-,074	

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Extraction Method: Principal Component Analysis.

a. 3 components extracted.

Total Variance Explained

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	5,670	40,501	40,501	5,670	40,501	40,501
2	1,681	12,008	52,510	1,681	12,008	52,510
3	1,243	8,876	61,385	1,243	8,876	61,385
4	,942	6,725	68,110			
5	,733	5,233	73,343			
6	,631	4,508	77,851			
7	,545	3,892	81,743			
8	,489	3,492	85,235			
9	,480	3,426	88,661			
10	,383	2,735	91,396			
11	,358	2,557	93,952			
12	,313	2,237	96,189			
13	,293	2,095	98,284			
14	,240	1,716	100,000			

Extraction Method: Principal Component Analysis.

3.5. Povezanost med indikatorji za spremenljivko 'stopnja zaupanja' (PKK)

Correlations

		izražanje svojih mnenj in opažanj	priljubljenost sodelovanja z drugimi člani skupine	odprtost in iskrenost	podpora članom skupine	obdržim svoje misli, čustva in reakcije zase	ocena prispevkov članov glede na koristnost zame in pravilnost	tveganje v diskusiji, izražanje novih idej in trenutnih občutij	drugim članom dam vedeti, da cenim njihove sposobnosti in energijo	pomagam drugim, da pokažejo, kar največ zmorejo	podpiranje odprtosti, vzpodbujanje k tveganju ter izražanju njihove individualnosti	delim vse inf., ki pospešujejo uspešnost pos. članov in skupine kot celote	povzetek tega, kar drugi rekel, preden odgovorim oz. podam mnenje	članom se poskušam približati na njihovi ravni	spodbujanje drugih članov, odprtost za njihove ideje, prijateljsko vedenje
izražanje svojih mnenj in opažanj	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	1	.518**	.552**	.412**	.415**	.072	.596**	.391**	.337**	.380**	.268**	.163*	.102	.265**
priljubljenost sodelovanja z drugimi člani skupine	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	.518**	1	.546**	.451**	.317**	.027	.539**	.468**	.385**	.354**	.382**	.048	.121	.359**
odprtost in iskrenost	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	.552**	.546**	1	.506**	.380**	.071	.507**	.514**	.537**	.523**	.408**	.148	.271**	.484**
podpora članom skupine	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	.412**	.451**	.506**	1	.239**	-.112	.428**	.511**	.624**	.482**	.419**	.234**	.275**	.558**
obdržim svoje misli, čustva in reakcije zase	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	.415**	.317**	.380**	.239**	1	.270**	-.418**	-.208*	-.192*	-.169*	-.235**	-.087	-.119	-.230**
ocena prispevkov članov glede na koristnost zame in pravilnost	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	.072	.027	.071	-.112	.270**	1	.172*	.012	-.034	.017	.029	-.007	-.036	-.008
tveganje v diskusiji, izražanje novih idej in trenutnih občutij	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	.596**	.539**	.507**	.429**	.418**	.172*	1	.431**	.428**	.406**	.313**	.134	.147	.269**
drugim članom dam vedeti, da cenim njihove sposobnosti in energijo	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	.391**	.468**	.514**	.511**	-.208*	.012	.431**	1	.634**	.592**	.477**	.279**	.389**	.470**
pomagam drugim, da pokažejo, kar največ zmorejo	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	.337**	.385**	.537**	.624**	-.192*	.020	.687	.000	1	.710**	.454**	.340**	.343**	.556**
podpiranje odprtosti, vzpodbujanje k tveganju ter izražanju njihove individualnosti	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	.380**	.354**	.523**	.482**	-.169*	.017	.406**	.592**	.710**	1	.426**	.353**	.319**	.509**
delim vse inf., ki pospešujejo uspešnost pos. članov in skupine kot celote	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	.268**	.382**	.408**	.419**	-.235**	.026	.313**	.477**	.454**	.426**	1	.188*	.246**	.475**
povzetek tega, kar drugi rekel, preden odgovorim oz. podam mnenje	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	.163*	.048	.148	.271**	-.087	-.087	.134	.279**	.340**	.353**	.188*	1	.470**	.342**
članom se poskušam približati na njihovi ravni	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	.102	.121	.271**	.275**	-.119	-.036	.147	.389**	.343**	.319**	.246**	.470**	1	.491**
spodbujanje drugih članov, odprtost za njihove ideje, prijateljsko vedenje	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	.265**	.359**	.484**	.558**	-.230**	-.098	.269**	.470**	.566**	.509**	.475**	.342**	.491**	1

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).
*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

3.6. Faktorska analiza: indikatorji za spremenljivko stopnja zaupanja - brez 6. indikatorja

Communalities

	Initial	Extraction
izražanje svojih mnenj in opažanj	1,000	,610
priljubljenost sodelovanja z drugimi člani skupine	1,000	,628
odprtost in iskrenost	1,000	,636
podpora članom skupine	1,000	,553
obdržim svoje misli, čustva in reakcije zase	1,000	,358
tveganje v diskusiji, izražanje novih idej in trenutnih občutij	1,000	,619
drugim članom dam vedeti, da cenim njihove sposobnosti in energijo	1,000	,602
pomagam drugim, da pokažejo, kar največ zmorejo	1,000	,676
podpiranje odprtosti, vzpodbujanje k tveganju ter izražanju njihove individualnosti	1,000	,607
delim vse inf., ki pospešujejo uspešnost pos. članov in skupine kot celote	1,000	,399
povzetek tega, kar drugi rekel, preden odgovorim oz. podam mnenje	1,000	,503
članom se poskušam približati na njihovi ravni	1,000	,540
spodbujanje drugih članov, odprtost za njihove ideje, prijateljsko vedenje	1,000	,608

Component Matrix^a

	Component	
	1	2
izražanje svojih mnenj in opažanj	,636	-.453
priljubljenost sodelovanja z drugimi člani skupine	,653	-.450
odprtost in iskrenost	,768	-.213
podpora članom skupine	,743	,030
obdržim svoje misli, čustva in reakcije zase	-.441	,405
tveganje v diskusiji, izražanje novih idej in trenutnih občutij	,666	-.420
drugim članom dam vedeti, da cenim njihove sposobnosti in energijo	,767	,116
pomagam drugim, da pokažejo, kar največ zmorejo	,794	,215
podpiranje odprtosti, vzpodbujanje k tveganju ter izražanju njihove individualnosti	,752	,202
delim vse inf., ki pospešujejo uspešnost pos. članov in skupine kot celote	,628	,071
povzetek tega, kar drugi rekel, preden odgovorim oz. podam mnenje	,390	,592
članom se poskušam približati na njihovi ravni	,472	,563
spodbujanje drugih članov, odprtost za njihove ideje, prijateljsko vedenje	,711	,322

Extraction Method: Principal Component Analysis.

a. 2 components extracted.

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Total Variance Explained

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	5,669	43,607	43,607	5,669	43,607	43,607
2	1,670	12,849	56,456	1,670	12,849	56,456
3	,982	7,557	64,012			
4	,780	5,997	70,010			
5	,634	4,881	74,890			
6	,589	4,530	79,420			
7	,533	4,097	83,517			
8	,480	3,689	87,206			
9	,404	3,105	90,311			
10	,377	2,897	93,208			
11	,340	2,618	95,826			
12	,301	2,319	98,144			
13	,241	1,856	100,000			

Extraction Method: Principal Component Analysis.

3.7. Frekvenčna porazdelitev in opisne statistike za sestavljeno spremenljivko 'stopnja zaupanja'

zaupanje_6				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 3	1	,7	,7	,7
3	1	,7	,7	1,4
4	2	1,4	1,4	2,7
4	2	1,4	1,4	4,1
4	2	1,4	1,4	5,4
4	1	,7	,7	6,1
4	1	,7	,7	6,8
4	3	2,0	2,0	8,8
niti-niti	2	1,4	1,4	10,2
4	1	,7	,7	10,9
4	2	1,4	1,4	12,2
4	5	3,4	3,4	15,6
4	2	1,4	1,4	17,0
4	3	2,0	2,0	19,0
5	3	2,0	2,0	21,1
5	5	3,4	3,4	24,5
5	4	2,7	2,7	27,2
5	6	4,1	4,1	31,3
5	11	7,5	7,5	38,8
5	3	2,0	2,0	40,8
pogosto	7	4,8	4,8	45,6
5	6	4,1	4,1	49,7
5	7	4,8	4,8	54,4
5	5	3,4	3,4	57,8
5	7	4,8	4,8	62,6
5	4	2,7	2,7	65,3
5	7	4,8	4,8	70,1
6	10	6,8	6,8	76,9
6	6	4,1	4,1	81,0
6	8	5,4	5,4	86,4
6	7	4,8	4,8	91,2
6	1	,7	,7	91,8
6	3	2,0	2,0	93,9
zelo pogosto	3	2,0	2,0	95,9
6	1	,7	,7	96,6
6	1	,7	,7	97,3
6	1	,7	,7	98,0
7	2	1,4	1,4	99,3
vedno	1	,7	,7	100,0
Total	147	100,0	100,0	

Statistics

zaupanje_6		
	Valid	Missing
N	147	0
Mean	5,06	
Std. Deviation	,697	
Variance	,486	
Skewness	-,411	
Std. Error of Skewness	,200	
Kurtosis	,325	
Std. Error of Kurtosis	,397	
Minimum	3	
Maximum	7	

3.8. Zanesljivost indikatorjev – Crombachov α (brez 6. indikatorja)

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	147	100,0
	Excluded ^a	0	,0
	Total	147	100,0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,820	13

4. POVEZANOST MED SAMORAZKRIVANJEM IN ZAUPANJEM

4.1. Povezanost med spremenljivkama 'stopnja pripravljenosti na samorazkrivanje' in 'stopnja zaupanja' - Pearsonov koeficient korelacije

Correlations

	zaupanje_6	zaupljivost_vsi	vreden zaupanja_6	samorazkrivanje	najbolj	najbolj1	najbolj2	najbolj3	srednje	srednje1	srednje2	zasebnost	zasebnost1	zasebnost2
zaupanje_6	1													
Pearson Correlation		,951**	,955**	,417**	,452**	,315**	,338**	,473**	,376**	,380**	,271**	,311**	,270**	,287**
Sig. (2-tailed)		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,001	,000	,001	,000
N	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147
zaupljivost_vsi		1												
Pearson Correlation	,951**		,816**	,442**	,473**	,309**	,352**	,510**	,390**	,403**	,267**	,344**	,301**	,314**
Sig. (2-tailed)	,000		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,001	,000	,000	,000
N	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147
vreden zaupanja_6			1											
Pearson Correlation	,955**	,816**		,356**	,390**	,293**	,293**	,393**	,328**	,324**	,249**	,251**	,216**	,234**
Sig. (2-tailed)	,000	,000		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,002	,002	,009	,004
N	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147
samorazkrivanje				1										
Pearson Correlation	,417**	,442**	,356**		,900**	,640**	,795**	,799**	,941**	,890**	,779**	,885**	,740**	,845**
Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
N	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147
najbolj					1									
Pearson Correlation	,452**	,473**	,390**	,900**		,780**	,871**	,857**	,790**	,741**	,663**	,670**	,543**	,659**
Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
N	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147
najbolj1						1								
Pearson Correlation	,315**	,309**	,293**	,640**	,780**		,547**	,555**	,592**	,543**	,518**	,372**	,282**	,389**
Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,001	,000
N	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147
najbolj2							1							
Pearson Correlation	,338**	,352**	,293**	,795**	,871**	,547**		,571**	,660**	,593**	,599**	,648**	,547**	,614**
Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
N	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147
najbolj3								1						
Pearson Correlation	,473**	,510**	,393**	,799**	,857**	,555**	,571**		,723**	,716**	,544**	,602**	,478**	,604**
Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000		,000	,000	,000	,000	,000	,000
N	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147
srednje									1					
Pearson Correlation	,376**	,390**	,328**	,941**	,790**	,592**	,660**	,723**		,943**	,832**	,756**	,591**	,769**
Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000		,000	,000	,000	,000	,000
N	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147
srednje1										1				
Pearson Correlation	,380**	,403**	,324**	,890**	,741**	,543**	,593**	,716**	,943**		,600**	,724**	,601**	,697**
Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000		,000	,000	,000	,000
N	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147
srednje2											1			
Pearson Correlation	,271**	,287**	,249**	,779**	,663**	,518**	,599**	,544**	,832**	,600**		,611**	,418**	,687**
Sig. (2-tailed)	,001	,001	,002	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000		,000	,000	,000
N	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147
zasebnost												1		
Pearson Correlation	,311**	,344**	,251**	,885**	,670**	,372**	,648**	,602**	,756**	,724**	,611**		,904**	,881**
Sig. (2-tailed)	,000	,000	,002	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000		,000	,000
N	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147
zasebnost1													1	
Pearson Correlation	,270**	,301**	,216**	,740**	,543**	,282**	,547**	,478**	,591**	,601**	,418**	,904**		,595**
Sig. (2-tailed)	,001	,000	,009	,000	,000	,001	,000	,000	,000	,000	,000	,000		,000
N	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147
zasebnost2														1
Pearson Correlation	,287**	,314**	,234**	,845**	,659**	,389**	,614**	,604**	,769**	,697**	,687**	,881**	,595**	
Sig. (2-tailed)	,000	,000	,004	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	
N	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147	147

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

4.2. Regresijska analiza

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	zaupanje_6	.	Enter

- a. All requested variables entered.
b. Dependent Variable: samorazkrivanje

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,417 ^a	,174	,168	,560

- a. Predictors: (Constant), zaupanje_6

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	9,581	1	9,581	30,581	,000 ^a
	Residual	45,428	145	,313		
	Total	55,009	146			

- a. Predictors: (Constant), zaupanje_6
b. Dependent Variable: samorazkrivanje

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1,773	,339		5,226	,000
	zaupanje_6	,367	,066	,417	5,530	,000

- a. Dependent Variable: samorazkrivanje

5. NAGNJENOST K SAMOPREVARI

5.1. Tabele frekvenčnih porazdelitev za indikatorje spremenljivke 'nagnjenost k samoprevari'

sovrašтво do staršev

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid da	58	39,5	39,5	39,5
ne	89	60,5	60,5	100,0
Total	147	100,0	100,0	

občutenje krivde

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid da	138	93,9	93,9	93,9
ne	9	6,1	6,1	100,0
Total	147	100,0	100,0	

ti vsaka privlačna oseba nasprotnega spola vzbudi spolne želje

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid da	32	21,8	21,8	21,8
ne	115	78,2	78,2	100,0
Total	147	100,0	100,0	

si zaželel/a koga ubiti

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid da	21	14,3	14,3	14,3
ne	126	85,7	85,7	100,0
Total	147	100,0	100,0	

se razjeziš

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid da	147	100,0	100,0	100,0

misli, za katere ne želiš, da jih drugi izvejo

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid da	130	88,4	88,4	88,4
ne	17	11,6	11,6	100,0
Total	147	100,0	100,0	

privlačnost do osebe istega spola

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid da	26	17,7	17,7	17,7
ne	121	82,3	82,3	100,0
Total	147	100,0	100,0	

že kdaj osmešil/a

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid da	144	98,0	98,0	98,0
ne	3	2,0	2,0	100,0
Total	147	100,0	100,0	

kaj takega, kar ti povzroča nesrečo

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid da	65	44,2	44,2	44,2
ne	82	55,8	55,8	100,0
Total	147	100,0	100,0	

pomembno, kaj da drugi o tebi dobro mnenje

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid da	108	73,5	73,5	73,5
ne	39	26,5	26,5	100,0
Total	147	100,0	100,0	

vedeti, kaj drugi mislijo o tebi

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid da	107	72,8	72,8	72,8
ne	40	27,2	27,2	100,0
Total	147	100,0	100,0	

bili starši kdaj krivični do tebe

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid da	77	52,4	52,4	52,4
ne	70	47,6	47,6	100,0
Total	147	100,0	100,0	

kakšni boleči spomini

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid da	96	65,3	65,3	65,3
ne	51	34,7	34,7	100,0
Total	147	100,0	100,0	

kdaj pomislil/a, da te starši sovražijo

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid da	10	6,8	6,8	6,8
ne	137	93,2	93,2	100,0
Total	147	100,0	100,0	

spolne fantazije

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid da	136	92,5	92,5	92,5
ne	11	7,5	7,5	100,0
Total	147	100,0	100,0	

kdaj v negotovosti, če morda homosex. oz. lezbijka

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid da	15	10,2	10,2	10,2
ne	132	89,8	89,8	100,0
Total	147	100,0	100,0	

kdaj podvomil/a v svoje sex. zmožnosti

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid da	53	36,1	36,1	36,1
ne	94	63,9	63,9	100,0
Total	147	100,0	100,0	

kdaj užival/a, ko opravljal/a veliko potrebo

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid da	71	48,3	48,3	48,3
ne	76	51,7	51,7	100,0
Total	147	100,0	100,0	

želel/a koga posiliti ali biti posiljen/a

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid da	7	4,8	4,8	4,8
ne	140	95,2	95,2	100,0
Total	147	100,0	100,0	

pomislil/a, da napravil/a samomor, da se komu maščeval/a

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid da	15	10,2	10,2	10,2
ne	132	89,8	89,8	100,0
Total	147	100,0	100,0	

5.2. Zanesljivost indikatorjev – Crombachov α

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	147	100,0
	Excluded ^a	0	,0
	Total	147	100,0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,672	20

5.3. Frekvenčna porazdelitev in opisne statistike za sestavljeno spremenljivko 'stopnja nagnjenosti k samoprevari'

SPREV

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1,00	1	,7	,7	,7
1,10	1	,7	,7	1,4
1,20	1	,7	,7	2,0
1,25	3	2,0	2,0	4,1
1,30	8	5,4	5,4	9,5
1,35	10	6,8	6,8	16,3
1,40	14	9,5	9,5	25,9
1,45	23	15,6	15,6	41,5
1,50	15	10,2	10,2	51,7
1,55	31	21,1	21,1	72,8
1,60	16	10,9	10,9	83,7
1,65	8	5,4	5,4	89,1
1,70	6	4,1	4,1	93,2
1,75	7	4,8	4,8	98,0
1,80	2	1,4	1,4	99,3
1,90	1	,7	,7	100,0
Total	147	100,0	100,0	

Statistics

SPREV		
N	Valid	Missing
	147	0
Mean		1,5048
Std. Deviation		,14000
Variance		,020
Skewness		-,243
Std. Error of Skewness		,200
Kurtosis		,901
Std. Error of Kurtosis		,397
Minimum		1,00
Maximum		1,90

6. POVEZANOST MED SPOLOM IN NAGNJENOSTJO K SAMOPREVARI (Crosstabs)

6.1. Indikatorji, pri katerih je bila ugotovljena povezanost s spolom:

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
spol * ti vsaka privlačna oseba nasprotnega spola vzbudi spolne želje	147	100,0%	0	,0%	147	100,0%
spol * si zaželel/a koga ubiti	147	100,0%	0	,0%	147	100,0%
spol * pomembno, kaj da drugi o tebi dobro mnenje	147	100,0%	0	,0%	147	100,0%
spol * vedeti, kaj drugi mislijo o tebi	147	100,0%	0	,0%	147	100,0%
spol * kakšni boleči spomini	147	100,0%	0	,0%	147	100,0%
spol * kdaj užival/a, ko opravljaj/a veliko potrebo	147	100,0%	0	,0%	147	100,0%

spol * ti vsaka privlačna oseba nasprotnega spola vzbudi spolne želje

Crosstab

		ti vsaka privlačna oseba nasprotnega spola vzbudi spolne želje		Total	
		da	ne		
spol	moški	Count	21	24	45
		% within spol	46,7%	53,3%	100,0%
		% within ti vsaka privlačna oseba nasprotnega spola vzbudi spolne želje	65,6%	20,9%	30,6%
		% of Total	14,3%	16,3%	30,6%
		Count	11	91	102
ženska		% within spol	10,8%	89,2%	100,0%
		% within ti vsaka privlačna oseba nasprotnega spola vzbudi spolne želje	34,4%	79,1%	69,4%
		% of Total	7,5%	61,9%	69,4%
		Count	32	115	147
		% within spol	21,8%	78,2%	100,0%
Total		% within ti vsaka privlačna oseba nasprotnega spola vzbudi spolne želje	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	21,8%	78,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	23,607 ^b	1	,000		
Continuity Correction ^a	21,547	1	,000		
Likelihood Ratio	22,098	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	23,447	1	,000		
N of Valid Cases	147				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 9,80.

spol * si zaželel/a koga ubiti

Crosstab

		si zaželel/a koga ubiti		Total	
		da	ne		
spol	moški	Count	12	33	45
		% within spol	26,7%	73,3%	100,0%
		% within si zaželel/a koga ubiti	57,1%	26,2%	30,6%
		% of Total	8,2%	22,4%	30,6%
		Count	9	93	102
ženska		% within spol	8,8%	91,2%	100,0%
		% within si zaželel/a koga ubiti	42,9%	73,8%	69,4%
		% of Total	6,1%	63,3%	69,4%
		Count	21	126	147
		% within spol	14,3%	85,7%	100,0%
Total		% within si zaželel/a koga ubiti	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	14,3%	85,7%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	8,119 ^b	1	,004		
Continuity Correction ^a	6,727	1	,009		
Likelihood Ratio	7,501	1	,006		
Fisher's Exact Test				,009	,006
Linear-by-Linear Association	8,063	1	,005		
N of Valid Cases	147				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,43.

spol * pomembno, da drugi o tebi dobro mnenje

Crosstab

			pomembno, kaj da drugi o tebi dobro mnenje		Total
			da	ne	
spol	moški	Count	25	20	45
		% within spol	55,6%	44,4%	100,0%
		% within pomembno, kaj da drugi o tebi dobro mnenje	23,1%	51,3%	30,6%
		% of Total	17,0%	13,6%	30,6%
	ženska	Count	83	19	102
		% within spol	81,4%	18,6%	100,0%
		% within pomembno, kaj da drugi o tebi dobro mnenje	76,9%	48,7%	69,4%
		% of Total	56,5%	12,9%	69,4%
Total		Count	108	39	147
		% within spol	73,5%	26,5%	100,0%
		% within pomembno, kaj da drugi o tebi dobro mnenje	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	73,5%	26,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	10,677 ^b	1	,001		
Continuity Correction ^a	9,394	1	,002		
Likelihood Ratio	10,184	1	,001		
Fisher's Exact Test				,002	,001
Linear-by-Linear Association	10,604	1	,001		
N of Valid Cases	147				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 11,94.

spol * vedeti, kaj drugi mislijo o tebi

Crosstab

			vedeti, kaj drugi mislijo o tebi		Total
			da	ne	
spol	moški	Count	27	18	45
		% within spol	60,0%	40,0%	100,0%
		% within vedeti, kaj drugi mislijo o tebi	25,2%	45,0%	30,6%
		% of Total	18,4%	12,2%	30,6%
	ženska	Count	80	22	102
		% within spol	78,4%	21,6%	100,0%
		% within vedeti, kaj drugi mislijo o tebi	74,8%	55,0%	69,4%
		% of Total	54,4%	15,0%	69,4%
Total		Count	107	40	147
		% within spol	72,8%	27,2%	100,0%
		% within vedeti, kaj drugi mislijo o tebi	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	72,8%	27,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	5,356 ^b	1	,021		
Continuity Correction ^a	4,465	1	,035		
Likelihood Ratio	5,156	1	,023		
Fisher's Exact Test				,027	,019
Linear-by-Linear Association	5,319	1	,021		
N of Valid Cases	147				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 12,24.

spol * kakšni boleči spomini

Crosstab

			kakšni boleči spomini		Total
			da	ne	
spol	moški	Count	24	21	45
		% within spol	53,3%	46,7%	100,0%
		% within kakšni boleči spomini	25,0%	41,2%	30,6%
		% of Total	16,3%	14,3%	30,6%
	ženska	Count	72	30	102
		% within spol	70,6%	29,4%	100,0%
		% within kakšni boleči spomini	75,0%	58,8%	69,4%
		% of Total	49,0%	20,4%	69,4%
Total		Count	96	51	147
		% within spol	65,3%	34,7%	100,0%
		% within kakšni boleči spomini	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	65,3%	34,7%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	4,103 ^b	1	,043		
Continuity Correction ^a	3,377	1	,066		
Likelihood Ratio	4,020	1	,045		
Fisher's Exact Test				,060	,034
Linear-by-Linear Association	4,075	1	,044		
N of Valid Cases	147				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 15,61.

spol * kdaj užival/a, ko opravljal/a veliko potrebo

Crosstab

			kdaj užival/a, ko opravljal/a veliko potrebo		Total
			da	ne	
spol	moški	Count	31	14	45
		% within spol	68,9%	31,1%	100,0%
		% within kdaj užival/a, ko opravljal/a veliko potrebo	43,7%	18,4%	30,6%
		% of Total	21,1%	9,5%	30,6%
	ženska	Count	40	62	102
		% within spol	39,2%	60,8%	100,0%
		% within kdaj užival/a, ko opravljal/a veliko potrebo	56,3%	81,6%	69,4%
		% of Total	27,2%	42,2%	69,4%
Total		Count	71	76	147
		% within spol	48,3%	51,7%	100,0%
		% within kdaj užival/a, ko opravljal/a veliko potrebo	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	48,3%	51,7%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	11,010 ^b	1	,001		
Continuity Correction ^a	9,854	1	,002		
Likelihood Ratio	11,197	1	,001		
Fisher's Exact Test				,001	,001
Linear-by-Linear Association	10,935	1	,001		
N of Valid Cases	147				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 21,73.

6.2. Indikatorji, pri katerih ni bila ugotovljena povezanost s spolom

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
spol * sovraštvo do staršev	147	100,0%	0	,0%	147	100,0%
spol * občutenje krivde	147	100,0%	0	,0%	147	100,0%
spol * se razjeziš	147	100,0%	0	,0%	147	100,0%
spol * misli, za katere ne želiš, da jih drugi izvejo	147	100,0%	0	,0%	147	100,0%
spol * privlačnost do osebe istega spola	147	100,0%	0	,0%	147	100,0%
spol * že kdaj osmešil/a	147	100,0%	0	,0%	147	100,0%
spol * kaj takega, kar ti povzroča nesrečo	147	100,0%	0	,0%	147	100,0%
spol * bili starši kdaj krivični do tebe	147	100,0%	0	,0%	147	100,0%
spol * kdaj pomislil/a, da te starši sovražijo	147	100,0%	0	,0%	147	100,0%
spol * spolne fantazije	147	100,0%	0	,0%	147	100,0%
spol * kdaj v negotovosti, če morda homosex. oz. lezbijka	147	100,0%	0	,0%	147	100,0%
spol * kdaj podvomil/a v svoje sex. zmožnosti	147	100,0%	0	,0%	147	100,0%
spol * želel/a koga posiliti ali biti posiljen/a	147	100,0%	0	,0%	147	100,0%
spol * pomislil/a, da napravil/a samomor, da se komu maščeval/a	147	100,0%	0	,0%	147	100,0%

spol * sovraštvo do staršev

Crosstab

			sovraštvo do staršev		Total
			da	ne	
spol	moški	Count	23	22	45
		% within spol	51,1%	48,9%	100,0%
		% within sovraštvo do staršev	39,7%	24,7%	30,6%
		% of Total	15,6%	15,0%	30,6%
	ženska	Count	35	67	102
		% within spol	34,3%	65,7%	100,0%
		% within sovraštvo do staršev	60,3%	75,3%	69,4%
		% of Total	23,8%	45,6%	69,4%
Total		Count	58	89	147
		% within spol	39,5%	60,5%	100,0%
		% within sovraštvo do staršev	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	39,5%	60,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	3,688 ^b	1	,055		
Continuity Correction ^a	3,018	1	,082		
Likelihood Ratio	3,646	1	,056		
Fisher's Exact Test				,068	,042
Linear-by-Linear Association	3,663	1	,056		
N of Valid Cases	147				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 17,76.

spol * občutenje krivde

Crosstab

			občutenje krivde		Total
			da	ne	
spol	moški	Count	38	7	45
		% within spol	84,4%	15,6%	100,0%
		% within občutenje krivde	27,5%	77,8%	30,6%
		% of Total	25,9%	4,8%	30,6%
ženska		Count	100	2	102
		% within spol	98,0%	2,0%	100,0%
		% within občutenje krivde	72,5%	22,2%	69,4%
		% of Total	68,0%	1,4%	69,4%
Total		Count	138	9	147
		% within spol	93,9%	6,1%	100,0%
		% within občutenje krivde	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	93,9%	6,1%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	10,040 ^b	1	,002		
Continuity Correction ^a	7,814	1	,005		
Likelihood Ratio	9,127	1	,003		
Fisher's Exact Test				,004	,004
Linear-by-Linear Association	9,972	1	,002		
N of Valid Cases	147				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,76.

spol * se razjeziš

Crosstab

			se razjeziš	Total
			da	
spol	moški	Count	45	45
		% within spol	100,0%	100,0%
		% within se razjeziš	30,6%	30,6%
		% of Total	30,6%	30,6%
ženska		Count	102	102
		% within spol	100,0%	100,0%
		% within se razjeziš	69,4%	69,4%
		% of Total	69,4%	69,4%
Total		Count	147	147
		% within spol	100,0%	100,0%
		% within se razjeziš	100,0%	100,0%
		% of Total	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value
Pearson Chi-Square	. ^a
N of Valid Cases	147

a. No statistics are computed because se razjeziš is a constant.

spol * misli, za katere ne želiš, da jih drugi izvejo

Crosstab

			misli, za katere ne želiš, da jih drugi izvejo		Total
			da	ne	
spol	moški	Count	40	5	45
		% within spol	88,9%	11,1%	100,0%
		% within misli, za katere ne želiš, da jih drugi izvejo	30,8%	29,4%	30,6%
		% of Total	27,2%	3,4%	30,6%
ženska		Count	90	12	102
		% within spol	88,2%	11,8%	100,0%
		% within misli, za katere ne želiš, da jih drugi izvejo	69,2%	70,6%	69,4%
		% of Total	61,2%	8,2%	69,4%
Total		Count	130	17	147
		% within spol	88,4%	11,6%	100,0%
		% within misli, za katere ne želiš, da jih drugi izvejo	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	88,4%	11,6%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,013 ^b	1	,909		
Continuity Correction ^a	,000	1	1,000		
Likelihood Ratio	,013	1	,909		
Fisher's Exact Test				1,000	,576
Linear-by-Linear Association	,013	1	,909		
N of Valid Cases	147				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,20.

spol * privlačnost do osebe istega spola

Crosstab

			privlačnost do osebe istega spola		Total
			da	ne	
spol	moški	Count	7	38	45
		% within spol	15,6%	84,4%	100,0%
		% within privlačnost do osebe istega spola	26,9%	31,4%	30,6%
		% of Total	4,8%	25,9%	30,6%
	ženska	Count	19	83	102
		% within spol	18,6%	81,4%	100,0%
		% within privlačnost do osebe istega spola	73,1%	68,6%	69,4%
		% of Total	12,9%	56,5%	69,4%
Total		Count	26	121	147
		% within spol	17,7%	82,3%	100,0%
		% within privlačnost do osebe istega spola	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	17,7%	82,3%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,202 ^b	1	,653		
Continuity Correction ^a	,046	1	,829		
Likelihood Ratio	,206	1	,650		
Fisher's Exact Test				,815	,422
Linear-by-Linear Association	,201	1	,654		
N of Valid Cases	147				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 7,96.

spol * že kdaj osmešil/a

Crosstab

			že kdaj osmešil/a		Total
			da	ne	
spol	moški	Count	44	1	45
		% within spol	97,8%	2,2%	100,0%
		% within že kdaj osmešil/a	30,6%	33,3%	30,6%
		% of Total	29,9%	,7%	30,6%
	ženska	Count	100	2	102
		% within spol	98,0%	2,0%	100,0%
		% within že kdaj osmešil/a	69,4%	66,7%	69,4%
		% of Total	68,0%	1,4%	69,4%
Total		Count	144	3	147
		% within spol	98,0%	2,0%	100,0%
		% within že kdaj osmešil/a	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	98,0%	2,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,011 ^b	1	,918		
Continuity Correction ^a	,000	1	1,000		
Likelihood Ratio	,011	1	,918		
Fisher's Exact Test				1,000	,669
Linear-by-Linear Association	,011	1	,918		
N of Valid Cases	147				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 2 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,92.

spol * kaj takega, kar ti povzroča nesrečo

Crosstab

			kaj takega, kar ti povzroča nesrečo		Total
			da	ne	
spol	moški	Count	19	26	45
		% within spol	42,2%	57,8%	100,0%
		% within kaj takega, kar ti povzroča nesrečo	29,2%	31,7%	30,6%
		% of Total	12,9%	17,7%	30,6%
	ženska	Count	46	56	102
		% within spol	45,1%	54,9%	100,0%
		% within kaj takega, kar ti povzroča nesrečo	70,8%	68,3%	69,4%
		% of Total	31,3%	38,1%	69,4%
Total		Count	65	82	147
		% within spol	44,2%	55,8%	100,0%
		% within kaj takega, kar ti povzroča nesrečo	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	44,2%	55,8%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,105 ^b	1	,746		
Continuity Correction ^a	,021	1	,886		
Likelihood Ratio	,105	1	,746		
Fisher's Exact Test				,857	,444
Linear-by-Linear Association	,104	1	,747		
N of Valid Cases	147				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 19,90.

spol * bili starši kdaj krivični do tebe

Crosstab

			bili starši kdaj krivični do tebe		Total
			da	ne	
spol	moški	Count	28	17	45
		% within spol	62,2%	37,8%	100,0%
		% within bili starši kdaj krivični do tebe	36,4%	24,3%	30,6%
		% of Total	19,0%	11,6%	30,6%
ženska	Count	Count	49	53	102
		% within spol	48,0%	52,0%	100,0%
		% within bili starši kdaj krivični do tebe	63,6%	75,7%	69,4%
		% of Total	33,3%	36,1%	69,4%
Total	Count	Count	77	70	147
		% within spol	52,4%	47,6%	100,0%
		% within bili starši kdaj krivični do tebe	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	52,4%	47,6%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	2,518 ^b	1	,113		
Continuity Correction ^a	1,982	1	,159		
Likelihood Ratio	2,540	1	,111		
Fisher's Exact Test				,152	,079
Linear-by-Linear Association	2,501	1	,114		
N of Valid Cases	147				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 21,43.

spol * kdaj pomislil/a, da te starši sovražijo

Crosstab

			kdaj pomislil/a, da te starši sovražijo		Total
			da	ne	
spol	moški	Count	3	42	45
		% within spol	6,7%	93,3%	100,0%
		% within kdaj pomislil/a, da te starši sovražijo	30,0%	30,7%	30,6%
		% of Total	2,0%	28,6%	30,6%
ženska	Count	Count	7	95	102
		% within spol	6,9%	93,1%	100,0%
		% within kdaj pomislil/a, da te starši sovražijo	70,0%	69,3%	69,4%
		% of Total	4,8%	64,6%	69,4%
Total	Count	Count	10	137	147
		% within spol	6,8%	93,2%	100,0%
		% within kdaj pomislil/a, da te starši sovražijo	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	6,8%	93,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,002 ^b	1	,965		
Continuity Correction ^a	,000	1	1,000		
Likelihood Ratio	,002	1	,965		
Fisher's Exact Test				1,000	,636
Linear-by-Linear Association	,002	1	,965		
N of Valid Cases	147				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,06.

spol * spolne fantazije

Crosstab

			spolne fantazije		Total
			da	ne	
spol	moški	Count	41	4	45
		% within spol	91,1%	8,9%	100,0%
		% within spolne fantazije	30,1%	36,4%	30,6%
		% of Total	27,9%	2,7%	30,6%
ženska	Count	Count	95	7	102
		% within spol	93,1%	6,9%	100,0%
		% within spolne fantazije	69,9%	63,6%	69,4%
		% of Total	64,6%	4,8%	69,4%
Total	Count	Count	136	11	147
		% within spol	92,5%	7,5%	100,0%
		% within spolne fantazije	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	92,5%	7,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,185 ^b	1	,667		
Continuity Correction ^a	,008	1	,928		
Likelihood Ratio	,180	1	,671		
Fisher's Exact Test				,737	,449
Linear-by-Linear Association	,184	1	,668		
N of Valid Cases	147				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,37.

spol * kdaj v negotovosti, če morda homosex. oz. lezbijka

Crosstab

			kdaj v negotovosti, če morda homosex. oz. lezbijka		Total
			da	ne	
spol	moški	Count	5	40	45
		% within spol	11,1%	88,9%	100,0%
		% within kdaj v negotovosti, če morda homosex. oz. lezbijka	33,3%	30,3%	30,6%
		% of Total	3,4%	27,2%	30,6%
ženska		Count	10	92	102
		% within spol	9,8%	90,2%	100,0%
		% within kdaj v negotovosti, če morda homosex. oz. lezbijka	66,7%	69,7%	69,4%
		% of Total	6,8%	62,6%	69,4%
Total		Count	15	132	147
		% within spol	10,2%	89,8%	100,0%
		% within kdaj v negotovosti, če morda homosex. oz. lezbijka	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	10,2%	89,8%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,058 ^a	1	,809		
Continuity Correction ^b	,000	1	1,000		
Likelihood Ratio	,057	1	,811		
Fisher's Exact Test				,775	,509
Linear-by-Linear Association	,058	1	,810		
N of Valid Cases	147				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,59.

spol * kdaj podvomil/a v svoje sex. zmožnosti

Crosstab

			kdaj podvomil/a v svoje sex. zmožnosti		Total
			da	ne	
spol	moški	Count	15	30	45
		% within spol	33,3%	66,7%	100,0%
		% within kdaj podvomil/a v svoje sex. zmožnosti	28,3%	31,9%	30,6%
		% of Total	10,2%	20,4%	30,6%
ženska		Count	38	64	102
		% within spol	37,3%	62,7%	100,0%
		% within kdaj podvomil/a v svoje sex. zmožnosti	71,7%	68,1%	69,4%
		% of Total	25,9%	43,5%	69,4%
Total		Count	53	94	147
		% within spol	36,1%	63,9%	100,0%
		% within kdaj podvomil/a v svoje sex. zmožnosti	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	36,1%	63,9%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,208 ^b	1	,648		
Continuity Correction ^b	,073	1	,787		
Likelihood Ratio	,210	1	,647		
Fisher's Exact Test				,712	,396
Linear-by-Linear Association	,207	1	,649		
N of Valid Cases	147				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 16,22.

spol * želel/a koga posiliti ali biti posiljen/a

Crosstab

			želel/a koga posiliti ali biti posiljen/a		Total
			da	ne	
spol	moški	Count	4	41	45
		% within spol	8,9%	91,1%	100,0%
		% within želel/a koga posiliti ali biti posiljen/a	57,1%	29,3%	30,6%
		% of Total	2,7%	27,9%	30,6%
ženska		Count	3	99	102
		% within spol	2,9%	97,1%	100,0%
		% within želel/a koga posiliti ali biti posiljen/a	42,9%	70,7%	69,4%
		% of Total	2,0%	67,3%	69,4%
Total		Count	7	140	147
		% within spol	4,8%	95,2%	100,0%
		% within želel/a koga posiliti ali biti posiljen/a	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	4,8%	95,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	2,436 ^b	1	,119		
Continuity Correction ^b	1,301	1	,254		
Likelihood Ratio	2,219	1	,136		
Fisher's Exact Test				,201	,129
Linear-by-Linear Association	2,419	1	,120		
N of Valid Cases	147				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 2 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,14.

spol * pomislil/a, da napravil/a samomor, da se komu maščeval/a

Crosstab

			pomislil/a, da napravil/a samomor, da se komu maščeval/a		Total
			da	ne	
spol	moški	Count	2	43	45
		% within spol	4,4%	95,6%	100,0%
		% within pomislil/a, da napravil/a samomor, da se komu maščeval/a	13,3%	32,6%	30,6%
		% of Total	1,4%	29,3%	30,6%
ženska		Count	13	89	102
		% within spol	12,7%	87,3%	100,0%
		% within pomislil/a, da napravil/a samomor, da se komu maščeval/a	86,7%	67,4%	69,4%
		% of Total	8,8%	60,5%	69,4%
Total		Count	15	132	147
		% within spol	10,2%	89,8%	100,0%
		% within pomislil/a, da napravil/a samomor, da se komu maščeval/a	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	10,2%	89,8%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	2,348 ^b	1	,125		
Continuity Correction ^a	1,529	1	,216		
Likelihood Ratio	2,694	1	,101		
Fisher's Exact Test				,150	,104
Linear-by-Linear Association	2,332	1	,127		
N of Valid Cases	147				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,59.

II) Izvirni Jourardov vprašalnik za merjenje pripravljenosti na

samorazkrivanje^{*(po Lamovec, 1994:286 - 287)}

Ljudje se razlikujemo po tem, koliko smo pripravljeni razkriti različne vidike svojega doživljanja in problemov. Označite, o katerih izmed navedenih tem ste se že pogovarjali z očetom, materjo, prijateljem istega spola in prijateljem nasprotnega spola. V zadnjem stolpcu pa označite, ali ste se o posamezni temi pripravljeni razkriti na teh vajah.

	oče	mama	p.i. spola	p.n. spola	vaje
1. Vrste zabave, ki jih imate najrajši.					
2. Prijateljstvo, ki vam je veliko pomenilo.					
3. Vaše svetovnonazorsko prepričanje.					
4. Število otrok, ki jih nameravate imeti.					
5. Problemi, ki ste jih imeli s starši.					
6. Občutki osamljenosti.					
7. Stvari, ki se jih najbolj sramujete.					
8. Kaj vas pri ljudeh najbolj moti.					
9. O svojih boleznih.					
10. Kako ste zadovoljni z različnimi deli svojega telesa.					
11. Kako pogosto se dobivate z osebami nasprotnega spola.					
12. O osebi, v katero ste bili zaljubljeni.					
13. S kom bi se želeli poročiti, oziroma zakaj ne.					
14. Želja po potovanjih.					
15. O filmih in TV oddajah, ki so vam všeč.					
16. O problemi pri spoznavanju novih ljudi.					
17. Kaj mislite o nekaterih ljudeh, ki kažejo naklonjenost do vas.					
18. O čem najrajši sanjate.					
19. O problemih študija ali službe.					
20. Kako pomembno vam je mnenje drugih o vas.					
21. O vaših seksualnih doživetjih.					
22. S katerimi osebami si želite seksualnih stikov.					
23. Zakaj vas nekateri ne marajo.					
24. Ali ste raje sami ali v družbi.					
25. Kaj menite o svojih sposobnostih.					
26. Kaj menite o svoji seksualni privlačnosti.					
27. O ljubezensko seksualnih težavah.					
28. Kdo so vaši vzorniki, oziroma zakaj jih nimate.					
29. O vaših osebnostnih značilnostih, ki vam povzročajo težave.					
30. O socialnih vprašanjih.					

III) Vprašalnik pri raziskavi o vplivu zaupanja na samorazkrivanje in o nagnjenosti k samoprevari oziroma o samozavedanju in iskrenosti:

Vprašalnik o medosebnih odnosih

Prosim za pomoč pri pripravi diplomske naloge. Ponujam ti vrsto trditev oziroma vprašanj, na katera prosim, da mi odgovoriš.

Pri vsaki trditvi obkroži ustrezno številko, ki označuje, koliko si se pripravljen/a o spodnjih stvareh pogovarjati z bližnjo osebo (prijatelj/ica, partner/ka, starši, kolega/ica, ...), pri čemer 1 pomeni najnižjo stopnjo pripravljenosti, 5 pa najvišjo stopnjo pripravljenosti.

	1	2	3	4	5
	nikoli	redko	niti-niti	pogosto	vedno
1. O vrstah zabave, ki jih imaš najrajši.	1	2	3	4	5
2. O prijateljstvu, ki ti je veliko pomenilo.	1	2	3	4	5
3. O tvojem svetovnonazorskem prepričanju.	1	2	3	4	5
4. O številu otrok, ki jih nameravaš imeti.	1	2	3	4	5
5. O problemih, ki si jih imel/a s starši.	1	2	3	4	5
6. O občutkih osamljenosti.	1	2	3	4	5
7. O stvareh, ki se jih najbolj sramuješ.	1	2	3	4	5
8. O tem, kaj te pri ljudeh najbolj moti.	1	2	3	4	5
9. O svojih boleznih.	1	2	3	4	5
10. O tem, kako si zadovoljen/a z različnimi deli svojega telesa.	1	2	3	4	5
11. O tem, kako pogosto se dobivaš z osebami nasprotnega spola.	1	2	3	4	5
12. O osebi, v katero si bil/a zaljubljena.	1	2	3	4	5
13. O tem, s kom bi se želel/a poročiti, oziroma zakaj ne.	1	2	3	4	5
14. O želji po potovanjih.	1	2	3	4	5
15. O filmih in TV oddajah, ki so ti všeč.	1	2	3	4	5
16. O problemih pri spoznavanju novih ljudi.	1	2	3	4	5
17. O tem, kaj misliš o nekaterih ljudeh, ki kažejo naklonjenost do tebe.	1	2	3	4	5
18. O čem najrajši sanjariš.	1	2	3	4	5
19. O problemih študija ali službe.	1	2	3	4	5
20. O tem, kako pomembno ti je mnenje drugih o tebi.	1	2	3	4	5
21. O tvojih seksualnih doživetjih.	1	2	3	4	5
22. O tem, s katerimi osebami si želiš seksualnih stikov.	1	2	3	4	5
23. O tem, zakaj te nekateri ne marajo.	1	2	3	4	5
24. O tem, ali si raje sam/a ali v družbi.	1	2	3	4	5
25. O tem, kaj meniš o svojih sposobnostih.	1	2	3	4	5
26. O tem, kaj meniš o svoji seksualni privlačnosti.	1	2	3	4	5
27. O ljubezensko seksualnih težavah.	1	2	3	4	5
28. O tem, kdo so tvoji vzorniki, oziroma zakaj jih nimaš.	1	2	3	4	5
29. O tvojih osebnostnih značilnostih, ki ti povzročajo težave.	1	2	3	4	5
30. O socialnih vprašanjih.	1	2	3	4	5

Pred tabo je 14 vprašanj, ki se nanašajo na tvoje vedenje v skupini. Pri vsaki trditvi obkroži ustrezno številko, ki označuje, koliko spodnje velja za tebe, pri čemer 1 pomeni, da sploh ne velja, 7 pa pomeni, da vedno velja.

1	2	3	4	5	6	7
nikoli	zelo redko	redko	ni-ti-niti	pogosto	zelo pogosto	vedno
31. Izražam svoja mnenja in opažanja, ter aktivno sodelujem v skupinskih diskusijah.					1	2 3 4 5 6 7
32. Kažem pripravljenost sodelovati z drugimi člani skupine in pričakujem, da bodo drugi prav tako sodelovali.					1	2 3 4 5 6 7
33. V skupini sem odprt/a in iskren/a.					1	2 3 4 5 6 7
34. Nudim podporo članom skupine, ki se trudijo, da bi izrazili svoje misli in čustva.					1	2 3 4 5 6 7
35. V skupinski diskusiji obdržim svoje misli, čustva in reakcije zase.					1	2 3 4 5 6 7
36. Prispevke članov skupine ocenjujem glede na to, ali so koristni zame ter ali so pravilni ali ne.					1	2 3 4 5 6 7
37. V skupinski diskusiji sem pripravljen/a tvegati in izraziti nove ideje ter trenutna občutja.					1	2 3 4 5 6 7
38. Drugim članom skupine dam vedeti, da opazim in cenim njihove sposobnosti, spretnosti in energijo.					1	2 3 4 5 6 7
39. Pomagam članom skupine, da lahko pokažejo, kar največ morejo.					1	2 3 4 5 6 7
40. Sprejemam in podpiram odprtost drugih članov skupine, Vzpodbujam jih k tveganju in izražanju individualnosti.					1	2 3 4 5 6 7
41. S člani skupine delim vse informacije in drugo gradivo, ki pospešuje uspešnost posameznih članov ter skupine kot celote.					1	2 3 4 5 6 7
42. Pogosto ponovim s svojimi besedami ali naredim povzetek tega, kar je drugi rekel, preden odgovorim ali podam svoje mnenje.					1	2 3 4 5 6 7
43. Članom skupine se poskušam približati na njihovi ravni.					1	2 3 4 5 6 7
44. Spodbujam vse člane k sodelovanju, jim dajem priznanje za njihove prispevke, sem odprt/a za njihove ideje ter se večinoma vedem prijateljsko.					1	2 3 4 5 6 7

Pred tabo je skupina vprašanj, ki se nanašajo na tvoje osebno doživljanje. Prosim, da na vprašanje odgovoriš tako, da obkrožiš ustrezen odgovor.

	DA	NE
45. Ali si kdaj čutil/a sovraštvo do enega ali obeh staršev?	1	2
46. Ali se kdaj počutiš krivega/krivo?	1	2
47. Ali ti vsaka privlačna oseba nasprotnega spola vzbudi spolne želje?	1	2
48. Ali si si kdaj zaželel/a koga ubiti?	1	2
49. Ali se kdaj razjeziš?	1	2
50. Ali imaš kdaj take misli, za katere ne bi želel/a, da jih drugi izvejo?	1	2
51. Ali kdaj začutiš privlačnost do osebe istega spola?	1	2
52. Ali si se že kdaj osmešila?	1	2
53. Ali je v tvojem življenju kaj takega, kar ti povzroča nesrečo?	1	2
54. Ali ti je pomembno, da imajo drugi o tebi dobro mnenje?	1	2
55. Ali bi želel/a vedeti, kaj drugi ljudje mislijo o tebi?	1	2
56. Ali so bili tvoji starši kdaj krivični do tebe?	1	2
57. Ali imaš kakšne boleče spomine?	1	2
58. Ali si kdaj pomislil/a, da te starši sovražijo?	1	2
59. Ali imaš spolne fantazije?	1	2
60. Ali si bil/a kdaj v negotovosti, če si morda homoseksualec oz. lezbijka?	1	2
61. Ali si kdaj podvomil/a v svoje seksualne sposobnosti?	1	2
62. Ali si kdaj užival/a, ko si opravljal/a veliko potrebo?	1	2
63. Ali si si kdaj želel/a koga posiliti ali biti posiljen/a?	1	2
64. Ali si kdaj pomislil/a, da bi napravila samomor z namenom, da bi se komu maščeval/a?	1	2

65. **SPOL** (obkroži ustrezno številko): 1 - M 2 - Ž

66. **FAKULTETA:** _____

67. **LETNIK ŠTUDIJA** (obkroži ustrezno številko): 1 2 3 4 5 - absolvent/ka

Hvala za sodelovanje!☺